د بنګ مسافري

لیکونکی

نور محمد تره کی

خپرونه

۱۳۵۷ کال

AFGHANISTAN CENTRE AT KABUL UNIVERSITY
3 ACKU 00031701 5

د بنګ مسافري

لیکونکی

نور محمد تره کی

د افغانستان د علومو اکاډمي

خپرونه

PROPERTY OF ACKU
31702

۱۳۵۷ کال

مهتمم :   ښېرنـوال دوسـت شینواری
سمونکي : ښېرنوال حبیب‌الله اپریدی او
غلام فاروق

دچاپ شمیر: لس زره

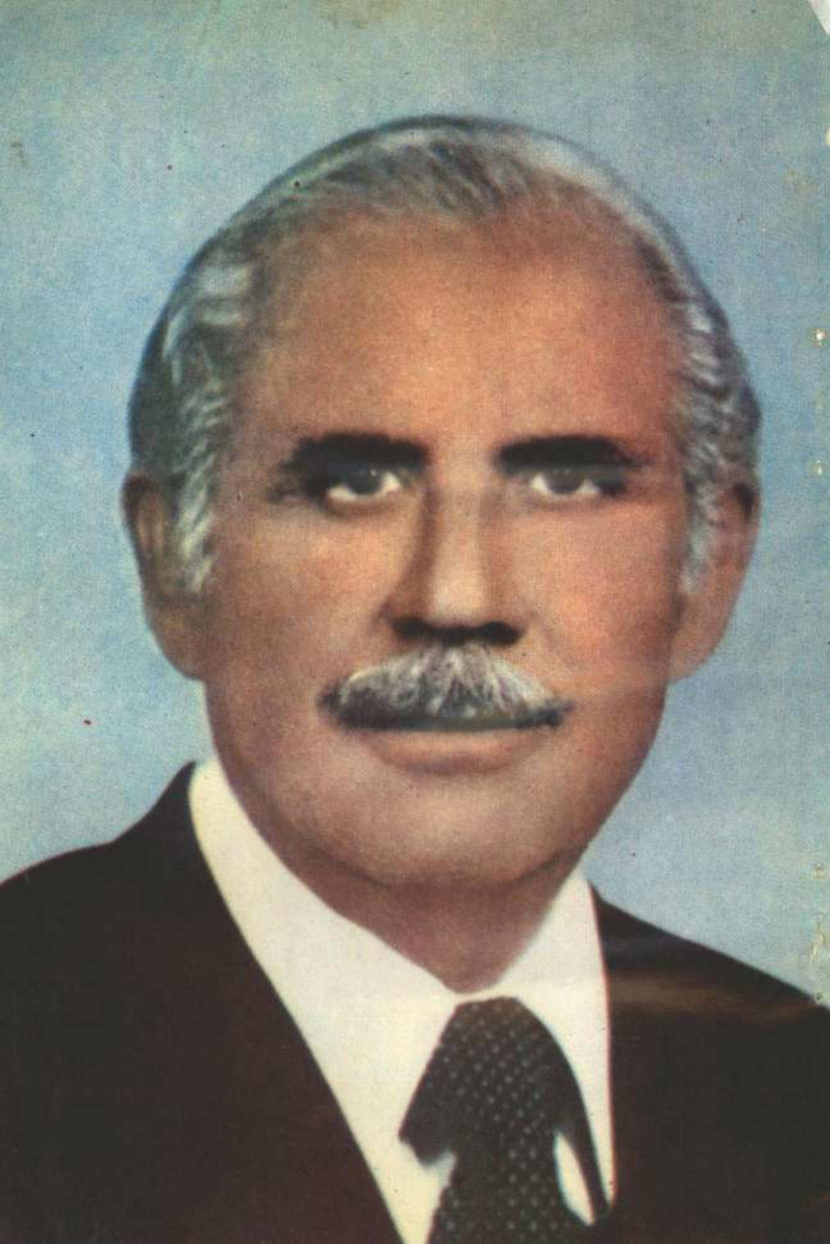

لومړی خبره

په دې وړوکي او ناچیزه اثر کې کوشش شوی دی چې د کلیوالو د ژوند یو اړخ وښودل شي او دا هم په دې غرض چې ګران لوستونکي د خپل وطن د یوې او بلې منطقې له ژوند سره د فکري وحدت د تأمین د پاره آشنا شي.

هیله ده چې ګران ایکوال د وطن د اجتماعي ژوندون پردې او نورو اړخونو باندې د رڼا اچولو د پاره مؤثره سعي وکړي او په دې لاره کې ورګام ونه واخلي.

نور محمد تره کی

د ۱۳۳۷ کال د چاپ سریزه

ټولنيزې خبرې

سره له دې چې هره ټولنه دټولنې دعلمي پېژند نې له عمومي قوانينو سره سمه وده کوي - ورسره سم ځانته ځينې خاصې بڼې هم لري. ددې لـه پاره چې په يـوه طبقـاتي ټولنه کې طبقاتـي مبـارزه زر وده وکـړي او دبر ياليتوب په لور تاريخ جوړ ولو کـې دخلـکو هلو ځلو ته ښه لاربښوونه وشي- بايددټولنې دغه خاصې بڼې راوسپړلې شي او دطبقاتـي مبارزې انقلابي فعالين ورباندې خبر شي.

په افغانستان کـې په شعوري طبقاتي مبارزې، دعلمي سوسياليزم په تيورۍ پوره سمبال لومړنـی مـر غـندوی ملـګـري نورمحمد تره کـي دافغانستان د خلـکوژونـد په طبقاتـي تحليل سره په هيواد کـې ترټولو لومړۍ وار پيل کـړ اوپه خپلو ناولونو، کيسـو او ليکنو کـې بـــې

(الف)

دا تحلیل دافغانستان کارګرو ، بزګرو او منورو ځوانانو ته په روښانه ډول وړاندې کړ. دملګري تره کي بوله هغو پیاوړو آثارو څخه چې دخپلې ټولنې ټول ژوند په ژوره توګه دماتریالستي دیالکتیك قوانینو په رڼا کې په ډېر روښان ډول دطبقاتي تحلیل له اصولو سره سم ښکاره کوي د« ښنګ مسافري» ده.

« دبنګ مسافري » په داسې وخت کې خپور شو چې ددولت لهخوا پهمترقي آثارو باندې کلك سانسور روانو.

په دغه وخت کې په هیواد کې ددوستو هیوادو دمرستو له امله تولیدي قواوځه ناځه وده کوله اودکارګرې طبقې دګوند دجوړېدلو لهپاره زمینه برابرېدله. دملګري نورمحمد ترهکي ملګرو په(۱۳۳۷)کال کې هم دغه اثر په مکمل ډول دهیواد نه دباندې په غیر قانوني توګه چاپ او خپور کړ.

ملګري تره کي ددې له پاره چې په افغانستان کې

طبقاتي ذهنيت ښه وده وکړي، ځوانان په خپله ټولنه باندې په طبقاتي لحاظ پوه شي او له طبقاتي ستم ځخه دخلاصون لاره پيداکړي «د بنگ مسافري» ناول ولیکه اوخپور یې کړ.

«دبنگ مسافري» سره له دې چې دکارگرو زيار ايستونکو ، استثمارگرو اوستمگرو دژوند انه حال ښه تمثيلوي او داستثمار او ستم له لومو ځخه دټولوزيار ايستونکودخلاصون لاره ښيي ـ ددې واقعيتونو داثبات له پاره هم ډېر ښه شواهد برابروي چې په افغانستان کې ملگري تره کي دمترقي ادبياتو په طبقاتي لحاظ دخپلې ټولنې دتحليل او دطبقاتي مبارزو دتنظيمولو او متشکل کولو مبتکر اومؤسس وبولو .

«د بنگ مسافري» په افغانستان کې د ځوانانو په روزلوکې ستر رول لو بوي ، زموږ دټولنې حقايقو ته يې د هيواد والو پام په ښه شان راگرځولی او دخلکو

پهغم کړیدلومبارزینو ته‌یې د بریالیتوب لهپاره امیدونه
پیدا کړي چې دغو ټولو حقایقو د ارتجاع سالاران
د امپریالیزم نوکران او د لوټمار نادر د کورنۍ ټول
مربوطین او درباریان په ویره کې واچول ـ چې دهغه
ـ او په مخ نیوې او بندولو کې یې یو ډېل څخه
ډېر ... کړه. خو وخت له وخته تیرو او د «بنګ
مسافرې» ... ېرو خلکو لاس ته ورغلې وه چې بیا
په څه کتیا سره خپریده.

تر (۱۳۴۳) کاله پورې چې ملګرې ترهکي دافغانستان
د خلکو دموکراتیک ګوند تأسیس کړ ددغه ګوند دجوړیدلو
په خاطر د ځوانانو د تیاریدلو پـه لاره کې «دبنګ
مسافرې» اثر ډیر پیـدا شوی و اود ګوند لـه جوړیدلو
وروسته‌هـم ترقي غوښتونکو ځوانانو لاس په لاس ګرځاوه.

«د بنګ مسافرې» هم یو له هغو ارزښتنا کو آثارو
څخه دی چې هر څومره ډیر عمر ورباندې تیریـږي

ارزښت یې لا ډېر بېږي. نو دا د یوه دغه حقیقت په رڼا کې د افغانستان د علومو اکاډمی په یوه بل مهم اقدام باندې لاس پورې کړی دی، چې هغه «د ننګ مسافرې» بیا چاپول دي. د دې اثر ستر ارزښت په دې کې دی چې په افغانستان کې همدا اوس اوس ډېر ځوانان او علاقه لرونکي په مینه مینه «د ننګ مسافرې» پسې ګرځي. د دې ستر اثر بیا چاپول او خپرول به په داسې حال کې ځوانانو ته لاس ته ورشي لکه چې نن دي جل وهلي نه د پغمان یخې او به میسرې شي او د «ننګ مسافرې» رڼا لار به بیا هم د ډېرو مبارزانو د هلو ځلو له پاره لا ښه رڼا کړي او دا به ددغې درندې اکاډمی بل ډېر دقدر وړ خدمت وي.

په داسې حال کې چې د افغانستان د خلقو دموکراتیک ګوند د خپل درانده عمومي منشي د افغانستان د دموکراتیک جمهوریت د انقلابي شورا رئیس

اوصدر اعظم له‌ویاړه د کې رهبری لاندې سیاسي قدرت ته رسیدلی۔ د دغه شان انقلابي اولارښوونکي ناول خپریدل زموږ د مبارز اوبریالي انقلاب درندوالی لا ډیر وي او په خلکو باندې د مینو مبارزانو له تنلو سره متناسب د مستو مبارزو شربت دی .

ستاسو په‌خلقي مینه‌کې ډوب

حفیظ‌الله امین

دبنگ مسافری

د بنګ مسافري

پـه مسجد کې دهر وخت تر لمانځه دمازيګر اومابنام په وخت لمونځ غاړي ډير وي او ديوه‌صف په‌ځای دوه درې صفونه‌دريږي. نوی ملاچې وروسته تـربوې مياشتې دکلـي دملا پـه حيث مقرريږ ي دمازيګر تر لمانځه وروسته وعظ کوي اوخپـل دغـه وعظ دمـابنام تر لمانځه پورې اوږدو ي. دده دوعظ مهم ټکي دغه وي:

کـه څوك دمازيګر دلمانځه نـه دمابنام ترلمانځه پورې مراقـبه شواووظيفه‌يې کوله نو به ډير درانه ثوابونه وګټي اودخدای تعالی رضا به حاصله کړي - په‌تيره بيا کـه دمابنام تر لمانځه وروسته‌يې نفلونه وکړل نودهغـه دثـوابونو اوعوضونو په‌باب کـې خورا ډير تفصيلات ورکړي او حـاضر ين خوښ کړي. په دغه وخت کـې پښخوانی ملاصاحب لږ څه زړه‌سوړ ښکاره کيږي او کلـه کلـه نوي ملاته دسترګو په کونجونو په اعتراض ناك نظر وګوري اوبيا په‌سرڅادر کش کړي اوخپل شو ندان داسې وښوروي چې‌ته به وايې چې اوس

به په زور خپل اعتراض تولو ته واوروي ـ او په دغه توگه به دمسجد ارامه او له صلحې دکه فضا په خوابدې واړوي.
کله کله چې له مسجد نه راووځي پخوانی ملاصاحب خپلوځینو نيتيانو ته په‌وررو ووايي:

دغه ملك خورا ناروا سړی د ی، زړه‌سو ی هيڅ نه لري، زياتره حرکات يې لەشريعت نه مخالف دي ، کەمړشو ځمکه به ځا ی ورنکړي، هيڅ وخت مادی بيخي دوخته سره برابر پەمسجد کې نه د ی ليدلی . دملاصاحب دغه نيتيان د کلي په چارو کې هيڅ واك نه لري، ځکه چې دوی بزگران دي او خپلې ځمکې نه لري. يوه ورځ يو بزگر له دغه بل ځخه پوښتنه وکړه چې خلك ولې پخوانی ملاصاحب له ملايی ځخه باسي؟ هغه ورته وويل: خبرنەيې دملك لورناروغه وه ـ ملادهغې پوښتنې ته نه و ورغلی اوبيا دملك خورزه ناجوړه شوه.پوښتنې تـه خويـې البته ورغلی و خوهغه خوارکی بی‌ياسينه‌مړه شوه او ملا .... په هغه شپه بل کلي ته تللی و اووبې نـه کـړای شول چې پـه هغې بـانـدې يـاسين ولـولـي. لـه د ې کبلـه ملـك ورباند ې په قهرشو او له بل ځا ی نه يې نو ی مـلا راوست اوغـوارې چـې ورروستـه لــەهغه حـې رشې وا خستلی شي اودزاره ملا حساب خلاص شي نونوی ملاودروي.

دنوي ملا وعظو اونصیحتو دکلي پهخلکو پهتیره بیا پهسپین ږیرو اغیزهکړې ده، دسهار لـه خوا هم څو کسه تر پاخه ځاښته پورې په مسجد کـې ناست وي، وظیفه کوي او دمازیگر لـه خواهم. خوځینې په دې ترتیب دومره پروا نه کـوي اوځرنگـهچې دمازیگر لمونځ وشي تول راووځي اودمسجد دیوال تهچې پـه منې اوژمي ښـه لمر ځریکی هم وي کښیني، په ورځني ژوند کـې دغه دماز یگراو ماښام ترمنځ وخت خورا خوږ وي. اوخلکړ پهخورا ښهخوااوپه پوره زړهمر کې اوخبرې کوي اودغه خبرې پههرباب ښېوي،زیاترهمعاملې اوسوداوې هـم پـه دغـه وخت کـې کـیږي. یعنې میږ په وزه اوغویـی پهغوا سودا کوي او داسې نور کارونه پههمدغه وخت کـې کیږي. دځینو زلمو بزگرانو خو دماښام لمونځ هم کلـه ناکلـه هیرشي او پخپلو سودا وکـې تـر دیـرو بوخت وي. خـو دماخستني لمانځه دپاره کـه مسجد ته را غلـل ـ دنوي ملا لـه خوا پـه خورا نرمـه او خـوږه لهجه ورته وویل شي چې بله ورځ لمونځ مه هیروئ او تل دخدای فرض ادا کـوئ.

یوه ورځ دمسجد ددیوال په همدې لمرځریکې دوله ځای کـې پرانکی نومیبزگر له بنگړ ځخه چې (۱۹) کلن هلـك دی ـ پوښتنه وکړه چې سږ کـال دې ځـه پـه نیت کـی دي ؟ دغنمو بو گـری

خومې دې ولیده چندان مزه خوبې نه وه ځکه چې اخري اوبه په وخت نه دي ورته رسیدلې او دغنمو دانه یې راته ډنگره اوپوچه ښکاره شوه. که دې یوه پلا نور هم اوبه ورکړې وای دسرو شپو شومه بهدې ورځنې اخستې وای. بنگث پهداسې حال کې چې په یوه زنگینه ستن یې لهپوندې نهازغي کنبل ورته وویل چې څه وکړو وروره! بادار ژر اوبه پالیز ته وارولې اوزموږ دغنمو دانه یې راپوچه کړه. وروره څه نه شوویلی که وایو غوږ پرې کیږي اودغه بوگری را باندې دریږي. وړم کال مویوه سپین سترگي وکړه او بادار ته مې وویل چې (سبزبرگث) لکه باغ پالیزشپیشتو او داسې نورو ته اوبه زرمه اړوه، ځکه چې دغنمو وږي کوچنيراځي اوهم یې دانه نهغوښنه کیږي. مگر نتیجه داشوه چې دهغهبوگرې بزگري یې راځخه واخیسته اوپروسږکال ډیر په عذاب وم. بیا مې څو ننواتې پرې وکړې اوهم مې دستانهویوه مرکه اوجرگه وروستله چې بیایې دشبانه روزدیوې ځلوزمې برخې بزگري په متې راکړه. نورروره! څوك چې خپله ځمکه او اوبه نه لري دهغه به دغه حال وي، نه به څه کولی شي او نه به څه ویلی. له بیرې مو پهخپلهخوله لاس اینبیدی.

پړانگې لږڅه تندی تریوکړ اووې ویل چې: ملگریه ! ددې خبرې پوښتنه درڅخه کوم چې سږکال دې څه پهنیت کې دي اوکومې

خواته ځي؟چیرته په سروشبوکښي نس اړوي؟ تا دبزگرۍ نقل راته ډير اوږد کړ- بنه زه بوهیږم چې ته په دې خصوص کښې هم خوړا اوږده اوږده نکلونه کوې، خو بیریږم چې د ماښام لمونځ رانه قضا نه شي او بیا به دنوي ملاپه خوله کښې ولویږو او دټولو په مخ کښې به مسو (سره سنی)کړي. درځه ، درولاړ شه، اذان خو وشو، ددنیا خبرې به بیا کوو،ترتازما زړه لـه بادار څخه درې وړې دی!. کـه زه خپل داستان درته شروع کړم او دخپل زړه پرهارونـه درته وښیم خپل به دې هیر شي . څه کوې وروره! دا دنیا زموږ او ستاسې دپاره نه ده خدای دې په هغه جهان کښې عوضونه راکړي، بلـه هیڅ چاره نشته.

نوی ملاتل وروسته ترلمانځه خوړا اوږدې اوږدې دعاگانې کوې مثلاً وایي: دعا وکړئ چې خدای مسافرو ته خیر پیښ کړي. بیا به هغې پسې وایي، یوه بله دعا دعالم اسلام دپاره وکړئ (خدایه! اسلام ته بری او کفر ته شکست ورکړې، خدایه! دظالمانوله ظلمو څخه نجات راکړې او داسې نور...)

دعاگانې چې پای ته ورسیږي نو د لمانځه د ثوابونو اونفلونو د کولو په باب کې څو خبرې کوي اوهم وایي چې وروسته ترلمانځه چې دعاگانې هرڅومره ډیرې وي هغومره یې ثوابونه ډیر وي او دقبلیدو امید یې زیات وي ـ ځکه چې خدای (ج) په دې ډیرخوښیږي

چې بنده ګان یې ډیر څه له ده وغواړي.

یوه ورځ دلمانځه نه وروسته (پخوانـي ملاصاحب) خلکو ته مخ راواړوه او ورته یې وویل: زه خو لکه چنې تاسوته معلومه ده درشوداخیستلو تـروختـه پورې دلته یم اوڅرنګه چې رشې واخیستلی شي او زما زکـاتونـه راکړئ ، بیـا بـه دخیره سره درنه رخصتیـږم خو یوشی دلته لازم ګڼم چې تاسـوته یې ووایـم، هغـه دادی چې کوچنی‌اختر(عید فطر) بیخي‌نژدې‌دی اوصرف یوه نیمه میاشت ورتـه پاتې ده او هرکلـه چې تـول کال لمونځونه‌مادرکړي دي او په مړي اوژوندي‌موزه‌حاضروم ، نو (سرسایه) زما رسیږي او زه یې دخپل ځان حق بولم او هیلـه ده چې تاسو به هم هغه مانه را کړئ اوپه دغه توګـه به حق خپل حقدار ته ورسیږي.

له سا ایستلو اودخپلې سپینې پګړی دوله دسمولو نه وروسته یې بیا وویل چې ځینې کسان خیـال لـري چې (سرسایه) نوي ملاصاحب تهوړ کړي . دا کار به زما پـه حق کې ستر ظلم وي‌او دتو لـو څخه هیلـه لرم چې دانرز ږه و باسي‌چې‌خپلـه (سوسایه) به ما ته راکـوي ځکـه چې دالس یوولس‌میاشتې لمونځونه ما درکړي دي .

نوي ملاصاحب لوړی پهخپل تندي او زبره باندې‌لاس را تیرکړ او بیا یې‌غاړې تازه کړې اوبیر راږغ‌یې کړه: (اول خوداضروري او

حتمي نه ده چې (سرسایه) بـه هر ومرو ملانه ورکوي ، خو ځکه چې دارسم او عنعنه ګرځېدلې ده چې ملاته به یې ورکـوي او هر څـوك ملاتر نورو مستحق ګڼي ، نو البته ښکاره ده چې سرسایه دهغه ملاحق دی چې په محراب کې ولاړ وي او جمع ورپسې کېږي. پخواني ملاصاحب دا وینا پر خوابده ولـګوله اومخ یې لـه ډېره قهره سور او ښت اونو ی ملایې مخاطب اوتهدید کړچې ژر به ولاړ شي او عرض به پر وکړي او په داسې حا ل کې چې ټول بد ن یې لـه قهره رېږدیده لـه ماجت نه ووت او مخامخ علاقه دارۍ تـه ولاړ.

بلـه ورځ بیا مازیګر دعادت په توګـه پـړانګی اوبنګ د مسجد دیوال ته دنورو خلکو په ډلـه کې سره نـاست وو. پړا نګي دبنګ تشي ته ګوتـه وروړه اوهغه یې خپلې خواته ملتفت کړ. بنګ دنسوارو ډبلی را وکیښې او په داسې حال چې لهبل چاسر ه یې خبر ې کو لې هغه یې پـړ انـګي ته له بغل سر ه و نـیو .پړانګي ورته وویل چې ښه ورور ه! دادومره شېې مو په ښه توګه اومفصل ډول نـه ووسره لیدلي زما خوټل په زړه کې یې ، داسې مې بوه کره چې راشه دې واخیستلـه اوخومره غنم درغلل ؟ بیا یې دخپل ورغوي نسوارخولې ته واچول اوپه داسې حال کې چې پخپله ژبه یې دنسوارو ګرز له خپلو غاښو څخه پا کاوه اوشونډان یې ځمول دبنګ ځواب ته منتظر شو.

بنگ تندی ترېوکړاوسر يې کښته واچاوه او په داسې حال کې چې څنګه يې بخپه ګونه ګړوله ورته وويل چې:

زموږ اوستاسو خوداتو ته را شه نه ويله کيږي خوبيا هم شکرد ی موږ وتاسې بايد په هرحال کې شکر وکاږو - وروسته ترهغه چې د ملا (زکوات)، دملک‌ملکي د پنځ حق درکانه رکښي ، تخم ، دچرپانو بنې مې ورغځې ورکړې نو (۱۲) منه غنم ما ته پاتې شول، هغه مې ورمه ورځ را په شاکړل او په کور کې مې واچول . پسه پوشي چې مې ضعيت سم د ی هغه د د ی چې ستړکـلل مې پوروړي دستي له لاسه نه يسي اوښي را څخه نه غواړي . څکه چې هغو دوو کسوچې خوړا په اورسوی وم اوپور يې هم نژشانه څنډيد لی د ی په دغو وختوکې لږ څــه مال کور ملک نـه وړی د ی اوتـر اوسه پوري ېيرنه نـه دي را ګرزيدلي. ترڅو چې دوی بېرته راستنيږي ګـونـدې يا بـه زه مړ او يا به مې لـه دې کې څخه کوم بلې څواته سترګې نهامی کړي وي

پراتګي ومسل اودوارهلاسونه يې پورته وغزول اوخپله ستړيا يې وکښلـه اوپه صاف او لږڅه لوړ زغ يـې ورته وويل :

بې حوصله کيږه مه ! تا پخپله وويل چې به هرحال بايد سړی شکر وکړي دا چې دستي جا ترلاس نه سي نيولی لوپه خبره ده او هو استر نعيمت د ی تهـ يې دلې غم کوې؟

دوې خويندې لرې! ژربه درلوېږي شي اوبنه‌غت ولوربه پرې واخلي!
بيا کولای شي چې په هغوېيسو يو ځه ځمکه رانيسي اوټول عمر په‌هوسايي
بخپله ځمکه تير کړي اوله دغو خواريو او مشالفتو ځخه خلاص شي.

د پرانګي دځنګ سري (لالوان لالا) پر را زغ کړل چې:

سيت دی ، سيت. داسي دوې خويندې مي درلودای‌لکه دی
چې يې لري والله‌که مې بوه شپه هم‌و چه دودی خوړلي وای. زموږ
په شان خونه دی چې دولور ورکولو په مشالفت آخته شوی وي.
اوه ! خدای دې دتوږی هرهد په دوزخ‌کې واچوي-زما او دکوژدې
سره ځه مناسبت؟خو ارسرې اوبرګ‌ېې سبی-اوس دې نه‌پيتی نه‌شوورای
بوې خوا ته مې‌مخه چا ته نه اوړي اونه ولور ورکولای شم اونه بې
پرېښودلی‌شم. ځکه چې‌ټول خلک به مې به لعنت سترګې وکاږي
اوه خه ايــه! ځومره منحوسه ورځ وه چې زما دکوژدې تکان بې
وکړل. زمانه هيريږي چې سپين زيري اکا مې را ته ويل چې‌دا د ښادی
تکان نه د ی بلکه ديو ستر غم درا تلو اعلاميه ده ،ځکه دولور دا دومره
دروند پيتی ځوك پر اوږو اخستلی‌شي . رښتيا چې دده خبره شوه.

بنګ له دغه سري سره دهمدردی اظهار وکړ او دا چې دا
غمونه اودرانــه پيتي ټول زلميان پرغاره وړونکي دي ورته وويل.
بيا بنګ ديويل سړي پــه ځواب کې وويل چې غـوارم زر ولاړ شم

او دا څو داني غنم دسپین سري مور اوخویندو دسړو شپو شومه کړم او په خپله غوړم چې د کندهار ښار تـه ولاړ شم او هلته خـپل نس واروم او هم که وشوخه پوښ راوړم. اوس یوازې دې ته معطل یم چې یوځـه بوټي کورته راوړم. مسجد، ملا اوخان کره یوځـه بوټي یوسم یعنې دهغوی دبوټود اشر ورځې تیرې کړم . کـه نـه وي بیا بـه هغـې اړیکې را تـه جوړ کړي لـکه چې پروسږ کال یې را ته جوړ کړي وو او دیرې شپې مې له هغو ځخه ځان نه شو خلاصولی.

دوی داخبرې سره کولې چې دآسانو شیشنهارشو او خو رادوړې ولاړ یزي. پهیوه ګړۍ کې سپاره را ښکاره شول.دڅاخولی په سروې او دڅاښې نوی لونګۍ اوڅا دریشی کړې وې، او څا خرکالي آغوستي وو. تولوورپیژندل چې دغه سپایان دي اودڅادعرض کولوله کبله راغلي دي. تول پنځه کسه سپاره دي .

چې دمسـجد ددیوال مخـې تـه رانیږدې شـول ، نو یو سپیـن ږیري پرحاضرښوږغ وکرچې دمحصلانو آسان ونیسئ ! . سمدستي نیالـۍ اوبا لښتونـه راوړل شول او نسبتاً پـه یـولوړ ځا ی باندې ددوی د پاره نیالـۍ واچولـې شوې. یو سپین ږیري وویل چې علاقدارصاحب در پر مخ شه! په داسې حال کې چې تول په یسې ووعلاقدارپرنیالیوکښیناست اوشاوخوابې وکتل ، درې کسهمحصلان ورته دتیارسئ پهحال ولاړ دي.

دعلاقدارۍ میرزا صاحب څو کسو سپین ږیرو ته چې څوك ورته ولاړ وو اوچا خپل څادر تر څان لاندې کړی اّومخامخ ورته ناست وو ـ وویل چې موږ خو ستړي شوي یو، تولـه لاره مو په یوه سارا وهلې ده په تیره دعلاقدارصاحب رگونـه خو داس د سپرلۍ په اثروج کلك دریدلي دي. ناسي ولتوئ او په یـودوو غتو چیني کاسو کې بوڅه ښې تودې شیدې چې غوړې اوبورهم پکې گډ وي ـ راوړئ چې لږڅه خو مود ورنو او اوږو کوفت وخیژي .

په دې حال کې ملـك صاحب راغـی اوعلاقدار اوچت ورته ولاړ شو اوپه غیږ یې روغبړورسره وکړ. ملـك دعلاقدارترڅنگٹ کښیناست او پـه یوه غوړه لهجه یې لـه علاقدار نه پوښتنه وکړه چې:

خیرخو ؟ علاقدارصاحب څرنگـه او دڅه شي دپاره موزحمت کښلی دی! ؟

معلومه شوه چې پخوانـي مـلا صاحب پرتول کلي با ندې چې دده حق یې پـوره نه دی ورکړ ی ـعرض کړ ی دی. علاقدار ملك ته وویل چې علما خـو ددین ستنې دي کـه ددوی سره مرسته اوکومك ونه شي اویا څه ناڅه خپل حق ورنه کړ ی شي نودو ی خوارانخو به برباد شي موږ اوتاسو ته لازمه ده چې ددیـن ستنې تـل ټینگې وساتو څکـه چې ما اوریدلي دي چې دهمدو ی تر پښو لاندې جنتونه پرا ته دي .

دملث په امر دعلاقدار دپاره سم دلاسه بوپسه اوهم دوه دري چرګان حلال‌شول او په‌خورا برم دیګونه باندې‌شول . ماښام بوڅونه سپین زیري چې دملث نیتیان او په کلي کې‌شته من بلل کیدل راوبلل شول اوپه خورا خوشحالی مجلله میلمستیا وخوړل شوه . وروسته تر دوډ ی‌ملث وویل چې: علاقدارصاحب! خدا ی دې تاسې زموږ له سره نه کموي که تاسې دچادحقوقو پوښتنه ونه کړئ اولس به‌سره وخوري او هیڅوك به دچا په حق قایل نه شي.موږ به خپل پخوانی ملاصاحب خوشې نه پریږدو او قانع به یې کړو. تاسو دخپل راتګ او ددې دومره زحمت ایستلو په مقابل کې خپله لونګی واخلئ او که بل کوم مانع نه وي نو سهار دخیره سره خپل مرکزته تشریف بوسئ ، ځکه چې زموږ کلی ډیر خوار دی او په خلکو پورې څه نشته چې تاسې ته‌ستاسو له‌مقام اوحیثیت سره‌سم میلمستیا وې درکړي. بیا علاقداراوملث‌دواړه یوې بلې کوټې ته ننوتل اووروسته له یوڅو دقیقو بیرته راووتل. ملث حاضرینو ته وویل چې:

ـ علاقدارصاحب خورا ښه سړی اوخانزاده دی، زړه سواند ی هم ډیر دی، داسې فیصله وشوه چې‌دکور په سرباندې‌یومن غنم‌دعلاقدار صاحب دپاره ټولوو اوده ته به یې دمیلمستیا په ډول ورکوو. ځکه‌چې موږدده میلمستیا ښه ورنه کړ ی شوه اوهم باید دهربالغ نارینه سړي په

سرباندې دوه گون نوټ پخواني ملاصاحب ته تهول کړو او هغه به هم په دې توگه خوشحاله کوو ' په دغه ترتيب به جنجال خلاصوو.

په محبو حاضرينو کې گونگسي شواو په دغه خبره بې اعتراض وکړ چې دادونه بار نه شو وړ ای ، خو ددې د پاره چې دا اعتراض عموميت پيدانه کړي سمدلاسه د ملك په اشاره‌یو دوه تنه زلميان را وپرزول شول او په دغه نامه چې سپين سترگي دي ، د محصلاولـه خوا بنه وډبول شول او نوروتنبيدل اوپه دې توگه‌هغه تجويز عملی او غنم را غونډ کړی شول . ټول (۵۴) منه غنم شول چې د (۲۵) منو غنمو قيمت علاقدار او د(۱۵) منو (سرکاتب) او د (۱۴) منو قيمت ملك واخيست . تقريباًدرې نيم‌سوه(۳۵۰) افغانی پخواني‌ملاصاحب ته تولې شوې چې به هغوکې هم ملك خپله برخه وکړه او په دې توگه دا معامله سرته ورسيد لـه اوکلی لـه غمونو څخه خلاص شو .

په دغه ډول دبنگ خوارکي له کالنيوحا صلاتوڅخه يوبل من غنم هم کم شول چې دده او دده دمورپه زړه‌بې تور داغ کښيښود . بنگ له ځان سره فکر وکړچې به هره توگه چې وي بايد زر نرژره له دې کلي څخه پنې وکاږي او بل ځای‌ته شپوه شي . نو لو مړی ملانه ورغی اوورته يې وويل چې ملاصاحب ! زه غوارم چې زر له دعه‌ځای نه لاړشم اوتر بهرلي بورې سترگي پهايی کړم توکه ماته

اجازه را کړئ چې ز ه دوه درې غوزې بوټې دمسجدد پاره راوړم نوښه به وي
چې په د غه ډول دمسجدحق پرځا ی کړم. او په همدغه ډول يې دملك
کر ه دوه درې غو ز ې بوټي وروړل اوځان يې ددوی له اينده ملامتی
او جزا نه خلاص کړ. بنګ د خپل عزم نه پرانګي ته هم خبر ورکړ.
هغه يوځه په خشونت او زړورتيا سره ورته وويل چې نـه به خواستغی
کيږ ي . ځو ورځې ودريږه او لـه نورو خلکو سره لاړ شه چـې
هغه هم تا غوندې دنس اړولو دپاره نورو ځايو ته درومي او پرمړي او
ژوندي خوبـه دې خپل خلك حاضر وي. خوده وروسته ترهغو چې
څو معاذير بې وويل لـه پرانګي ځخه بې لـه دې چې دهغه خوښی
اورضا ته و ګوري درخصتيدو په هځه را ولاړشو .

دبنګ موربوځه نيې ورکـړې وې او هـم بې بـوځـه وچ توت
په نينو کې ورګـد کـړي وو او پـه بنې کې يې ددهلـه زړو کـاليـو
سره يـوځـای ايښي وو. ماښام يـې مـورسوك سوك لـړي او دسترګـو
اوښکې پر دواړو ګوتو پاکوي . بنګ چې په خونه ورننوت لـه مور
ځخه يې دژړا علت وپوښت . هغې دژړا په حال کې په ژړغونکی
ژغ ورتـه وويـل چې بو سر يې ، د ښمنا ن مو ډيـر دي ، ولې
به نه ژاړم . نه يواز ې دروي ! زما زړه به تر هغې پورې په هوا وي
ترڅو چې نه بيرته را ګـرزې. بې کسي زو ر غـواړي چـارچا پيره را ته

لیوان ناستدي. هریو دغو دوونجونو ته سترگې ردې نیولې دي چې په څه ډول بې لولپه کړي او درا نده ولورونه پرې وا خلي. زویه ! یو څه له ځان سره پام کوه ! تل پر لاري په یوه کلي کې شپه کوه ، د شپې مزل مه کوه ، کوښښ وکړه چې پر لارې ملگرې مونده کړې ! .آه خدایه ! ته زما دزوی نگهدارشې !

ددې الفاظو په ویلو سره بې مور په ورت ورت وژړل او دواړه نجونې چې نه پوهېدلې چې مور بې څه وایي په ژړا شوې . بنگ د یر کوښښ وکړ چې خپله مور اودواړه خویندې دلاسه کړي اودوی ته داد ورکړي، مور بې په ژړا کې وویل چې خپله نیستي او خواري مې ژړوي. که مو زدسروشپو (ژمي)خوری (ازوقه) درلودا ی، ولې بېرا څخه د سترگو تور جدا کیده . که موږ یو څه خپل پتې درلود ی نوولې به دا حال وای . ستا پلار نه بېمې تل ویل چې سریه! دهللکدپاره یو څه ځمکه واخله !صبا بېمریبې اوبیا به دې زوی دربه دراو حجره په حجره گرزي! دهنه بوازې ځمکه وانه خیستله، بلکه هغه نیم‌من تخم ریز چې بې درلود، هغه یې هم له لاسه ورکړ- اوس دغه د ی هغه زما خبره شوه . خدا ی خبرد ی چې په کوم مسجد یا په کومه شیله کې بهدې ساوخیزي . اوه لویه خدایه !چې خولې دې راکولې خورزق به دې هم ورسره را کاوه دا څه حال دی ......

بوه گړی وروسته يې موريوې لورته وويل : ورشه هغه دخيرات لړې غوښې چې پاتې شوي دي په کتمې کې واچوه چې ترسهار بورې پخې شي ، هنگه چې څې بايد دلومړی غرمې گوله گی خوترملاوتړې، وروسته تر هغه چې هر څومره لوږې ور باندې راځي ، راځي به خدای دي بې مل شي . سهارشو عادتاً چې مسافر له کوره وځي دکلي سپين ږيري او نور دمسافرخپل خپلوا ن او کهولونه له کلي نه د باندې راوځي او د خدای په امانی د پاره يوه لوېه د له جوړيږي. هر مسافر د قرآن شريف نه لاندې تيروي او بيا هريو د خپلو خپلوانو او نورو حاضر ينو سره دستر گويه اشاره اودسر په کږولودخدا ی په اماني کو ي په دې حال کې دوږو ، ښځو اوسپين ږيرو دژړا ځوږ پورته شي او دفراق اثرات دومره ژور او درانده نه وي ځکه چې هر څوك د خپلو خپلوانو دفراق په درد اخته وي او څوك پخپل غم کې يوازې نه وي. څوله دې کيله چې بنگ ترنورومسافرو دمخه اووختي ځي نو دده دخدای په امانی دپاره غير د ده له مور اودوو خويند و او يوې توری نه بل څوك نه وو راغلي. دبنگ مور داله خپلې بې کسې نه انگيري او له ستر گو يې اوښکې داسې راځوټ کيږي لکه چينه . دخدا ی په امانی مراسم دد ې دخپلې خونې له مخې اجرا کيږ ي تو لې څلور نسجونې اوښځې دي او بنگ يې په منځ کې ولاړدی اوملاتړي.

مور یې بنگ ته وویل چې زویه! یوواړورشه. دملك اوملا صاحب نه رخصت را واخله ! ځکه چې هره گړۍ مو لاس تر لاندې دی او بیا کش را سره کوي ، مړی اوژوندی اومنه اوبده پینیږي او په کوچنی او نه ځه خبره باندې موځوروي. هغه تیرکان دې نه دي په یاد چې بچینه تا نه یې څومره آزار درکړ او هره پلا به یې درته ویل چې د حق دار حق نه پیژني او دمشر مشرولي نه هیڅ غاره نه ږدي. دوی شیراوري وزې یې به غم کې نه را څخه بوتلې؟

بنگ د مور نصحیت بنه و مانه اوبنی یې هنه د حونې له محې سره پربښودله اوپه منډه دملك کره ورغی. دملك ناظر ورته وویل چې طالع دې بیداري دي . خان صاحب اوس دستي راوځي او کومې خوا ته ځي . دغه دی اس یې زین کړی ولاړ دی . هغه وچې ملك راووت او بنگ یې په لاس ورحمله کړه او هغه یې خبلې خولې ته دبنگلولو دپاره نژدې کړ. ملك ورته وویل چې: (کومې خواته لکه چې بیا سترگې نها موې . خدای مو خوار کړه! تاسو ولاړ شئ او خپل غمونه او جنجالونه ټول موږته را پریږدئ. په کلې کې خوشل ماتې گوډې پینیږي اوددې تر له اړول خودونه آسانه کارنه دی. ورشه بوځوروبی راوړه. دلته یې له ما سره کیږده څه! که کومه خبره پینید له په هغې کې به یې در مجرا کړم . که په ما باندې دې

اعتبار نــه وي لـه خپلي مور سره بې کيـږده. پروسږکال خومې ډېره‌ډرته وسپله او ستاتپول غمونه مې پرېږدي کړل او بيا مې په هغه کې په څو حوارېو دوې وږې درڅخـه بوتلـې چې مور اودوارو خوښدو دې پرې وژړل . دا درته وايم کـه دې سږکال په کور کې پيسې نه وې پرې ايښې او غم درباندې راغی ، نو يقين وکړه چې بوه خور بـه دې چاته ورکړم اودهغې نه ولورڅخه به خپله غاړه وباسم اوهغه وخت به دې بيا څه ګيلـه نه وي .

بنګ ورته مزغی (مغزي) کوږ نيولی و اوپه خورا ژړغونکي خو په ژور ږغ بې ورته ووېل چې ته مو موږ وپلار بې ! هرڅه چې ته کوې او کول دې موږ مخې ته نـه درتلـو ، خودا چې زموږ دوې لنګی وږې چې هغه زموږ لوغزه وه بوتـلې‌اوموږ دې په وچ حلق پرېښودلو-تر ډېرو پورې به مو هير نه شي، ځکه چې‌تول دوبـی موږ لـه نورو کورو څخه شلومبې راوړ ې او تود وخه‌موپه خورا زحمت سره نيـره کـره. هيلـه ده چې سږکـال بـه په ښـه خوارۍ واوږم او دومـره وګټم چې ستا غاړه پرې اوباسم .

ده چې خپلـه خبره خـلاصولـه دملـك ناظر پر ې را منده کړه او غوښتل بې چې دده دد ې بې ادبې نتيجه په لاس ورکړي او پرمخ بې به څپېره ووهي ، خو ملـك ورته ووېل چې دد ې سپين سترګی

قصور بـه هغه وخت ورځـني اخلو چې دی لـه مسافری نـه بیر تـه کور ته را وګـرځي. اوس څه مه ورته وایه ! ځکـه چې په مسافری ځي او بیا به بې تول وخت په‌خواشینی تیر یږي . زه‌خوهم دا بې رحمه سړی‌نه یم ـ دمال غل به یې یم ، مګـر دسر بې خیر ي خوبې نه غوارم ـ ځکـه چې دا هم ددوی برکت د ی چې غنم مې په خونو کې نه ځایږی او علاقه دار اوحاکم را ته په‌درنسترګـه ګوري . هلـك د ی یوه خبره یې وکـره ودې کړ ي، په پسرلي به دغوږو پیچ ورکړم .

ملـك آس تـه پونده ورکړه اوپه داسي‌حال کې چې غمجنه بې په هوا ضوررولــه لـه سترګو پناه شو.

بنګ ژر دملـك دکور له مخې دملاوره تـه ورغی اواحوال بې ورکــړچې دخدا ی په امانـی دپاره راغلی دی . ملاپه بیره راووت او ورتـه یې وویل چې: دا څرنـګـه په مسافری ځې ؟ نه دې سپین ږیري نه دې تورږیري ، نه دې عالم اونه دې پیر درویالـه . تا خو باید یوه کاسه تیاره کړې وای، او دا پنځه کسه دآب خاوندان بـه د ې غـوښتي واي اودهغوی دعا به‌دې اخیستې وای.چې‌خدا ی له مسافری ځخه بنه‌ګته درکړي وای . نور که دې له وسه نه کیدل دونه خو بـه دې کړي وا ی چې خپل‌عالم او پیش امام دې درغوښتی وا ی او په لاس بـاندې دې او به ور اچـولي‌وا ی . پـه‌رښتیاچې اخره زمانه ده اودعلما وقدر کم د ی

کـه نه وي خو چېدال فقردې کولی هم يوه کـاسه خو به دې تياره کړې وای.

بنګ داعذر ووايـه چې سږکال يې هيڅ قروت (کروت) اوغوړي نه دي کړي او داچې لوغزه يې ملـك ورځنې بيولې وه اوهم داچې په کور کـې هيڅ شی نه لري، حتی په خونه کې يې لوخې اچولې او په هغو باندې بيديږي او هم يې دا ورته ووبل چې لـه ډيرې نيستی او مجبوری لـه املـه دومره وختي په سفر دورمي او سترګې نهاموي.
خو ملا ورتـه ووبل چې زه دې څه کوم پخپلـه بـه ښه ښکاره شوی وا ی- په دې کلي او نورو کليو کې ستا په شان ډېرخلـك شته مګر هغوی داسې دسپې پـوست والله که پرمخ غوړولی وي لکـه تا چې په مخ غوړولی دی. په اصل کـې دعلمأو په قدر نه پوهيږې.
وروستهله يو څهمکثڅخهيې بياورتهووبلچې: څـه! هرڅـه چې کوې کوه يې! خو دومره درته وايم چې: لومړی يو څه سپين سان پخپل کورکې اويا يې زموږ کـره کيږده، ځکـه مرګ اوژوند سره تړلي دي، نه ويل کيږي په کارشي. موردې سپين سرې ده، بيا به څوك په کفن مفن پسې ګرځي. بل دا چې لـه هغې خوا ماتـه يـوه ښه سپينه پګړۍ درسره راوړه اوهم به دنسوارو يو ډبلی [illegible] سره راوړې چې زما دا چا په ماجت کې را څخه پټ کړ.

ملا صاحب چې دا ویلا حلا سوله دحیل خادر په پلویې بنگ دري
څله سوکه سوکه وواهه وهمیې په بحه په اوږوکې ورووواهه. په دې
توګه یې دده دپاره دبوتې شي مسافرۍ دعا وکړه.

بنگ دملاصاحب له دغه معیت نه خورا خوشحاله شو او
دکورخوا ته چې موږ او خویندې او ورې ورته منتظرې وې - را رهي شو
ده په لنډ صورت له دوی سره خدای په اماني وکړه او رخصت یې
ورڅخې واخیست او دقرآن شریف نه لاندې چې د خور په تیکرې
کې یې دواړو خویندو جګ نیولی و تېر شو او بیې له دې چې
ترشا بېر ته وګوري دکلي لویې لارې ته را شیوه شو اومخ په کنده
روان شو. پر لارې ترډېره حده پورې دمور او خویندو کریږې دده له
غوږ و څخه نه وتلې ا... بلا به یې زړه پرې وایشید.

بنگ دیوځه مرل... وروسته په یو ځای کې دیوې چینې په غاړه
یوه ګرۍ کښیناست او له (بنې) څخه یې یوځه نبنې او توت راوکښل
او هغه یې وخوړل. فکر یې وکړ دا به ښه وي چې دا دوډۍ یو ل
وخت ته وسپموم او که کوم کلي ته ونه رسیدم نو بیا په هغې خپله ګذاره وکړم.
ده شپه په یو کلي کې تیره کړه، سهار وروسته تر لمانځه بیا په لاره
رهي شو. وروسته تردوو، دریو ساعتو مزله یوې لوږې ته ورسید او غوښتل

یې چې له هغه ځای نه شیوه شي. په دغه وخت کې یوزغ پرې وشو چې : (ودریږه! اوشا پیتی دې واچوه!) .

بنګ چې خپلې ښی خواته وکتل، ګوري چې درې ځلورکسه یوې لویې دبرې ته ناست دي اویوسړی دتوپك خوله پهده باندې راڅورنده کړې ده ، نوسمدستي په دې پوه شوچې داغله دي او په تلوار سره یې بنی په محکمه کینبودله .او دواړه لاسونه یې اوچت ونیول. یوه غله پرې راز غ کړل چې هلکه! ملګري دې شته اوکه نه؟

هغه وخت چې ده د(نفې) ځواب ورکړنویوغل ورته را نژدې شو او ده په رښکې پګړی یې لاسونه ټینګ ور وتړل او (بنی) یې ورسره را واخسته اوامر یې ورکړچې دهغې دبرې په خوا روان شي.

له غلونه یوتن وویل چې :دغه خوښه غښتلی زلمی ښکاره کیږي که یې زړه دزمري و او متې یې قوي اوغښتلې وې نو زموږ دپا ره یو ښه ملګری کیدای شي، خو په دې شرط چې د.... قبیلې څخه نه وي . بیایې دبنګ څخه پوښتنه وکړه چې :(په بنی کې دې سره دي او که سپین؟)۔یوه غله ژر ژر دبنی خوله خلاصه کړه او چې و یې لیدل کوم دکار شی په کې نشته، نو ویې ویل چې دې حرمونی خوښې له یو ې لیې نینواویوڅو دانو توتانو نه نورڅه په بنی کې نه دي اچولي.
یوازې یوه جوړه زاړه خیرن کالي پکې هم شته، نو بیا یې بنسی ته ځادر

وغوړاوه او بنی یې ورباندې را تشه کړه.

یوه‌بل وویل چې: (ترملایې هم یوڅه غوټه ښکاره کېږي‌ناسوګوری ګوندې دروپو همیانی وي)

یوه بل وویل که‌یې دومره‌روپی‌درلودا ی نوولې به‌دومره‌خوارووزارو.

بل یوورته راولاړشواو ژرېې په هغې غوټې باندې لاس وواهه ګوري چې یوه نیمه خمیره دودۍ ده‌او په مینځ کې یې یوڅه غوښې دي.

ـ دادې له کومه کړې؟

ـ دامې‌مور راکړې‌وې‌چې پرلارې باندې یې‌دیودوو ورځوخوری‌کړم.

ـ څه وخت له کوره را وتلی یې ؟

ـ پرون سهار.

ـ نودې ولې دا تراوسه‌پورې نه دي خوړلي؟

ـ دا مې سپمولې، فکر مې کاوه‌چې‌په‌یوه تنګسه کې به‌یې خورم .

ـ دانولکه چې زموږ په قسمت دي.

بنګ ورته وویل چې څه ښه یې ویلي‌د ي چې (سپمولې سبوخوړلي) داویښا یې لاله خولې نه،نه وه را ایستلې چې یوه غله ور ته په مخ باندې ترنګ څپیره ورکړه.

ـ له کومه راځې؟

PROPERTY OF ACKU 31782

- له غزني څخه .

- چېرته درومې؟

- کندهار ته .

- دڅه دپاره او هلته څه غواړې؟

- دخوارۍ ، غریبۍ دپاره اونس اړوم او خواري او زحمت کاږم که مې دموراودوو خویندو دپاره یو څه پوښۍ برابر کړم.

- خویندې دې ښکلې دي او که نه ؟ ما ته به یوه رانه کړې ؟

- دغرونوخلک چېرتهدسمې دخلکو سره دوستي اوخپلو ي کولی شي.

تاسو خو لکه د غرونو لیوان داسې یاست .

بیا ترنگ شو یوه په څېره په مخ وواهه. یوه بل دغو نورو ته وویل چې اجازه ورکړئ چې یو کارتوس یې تر زړه ور وباسي ، خو دغلومشر له دغه ډول اقدام او جرأت څخه منع کړل.

یوه بل غله وویل چې څه یې کوو چې خوارکی وژنو، خوله یې لژه په واك نه ده، که نه نورخو خورا ښه زلمی دی، پریږدئ چې مور پرې بوره نه شي .

دغلو مشر بنگ ته په ځیر ځیر وکتل او په یوه تهدید امیزه لهجه یې ور ته وویل:

څه تصور کوې چې موږ گوندي غله یو؟ موږ دې خدا ی نه غله

کوي ،موږ خپل دښمن ته لاره نيولې ده ،هره ګړۍ دا هيله کوو چې په دې لاره را شي اوپخپل مړدك ور ته تښتر په هغه ډول سورى سورى کړو څرنګه چې ده زموږ داکا دزوی راکړی و. بيا يې په تفحص اميزه لهجه ور ته وويل!

ـ ګل خان پيژنـې؟

ـ کوم ګل خان؟ هغه دبرکلـي ا ؟

ـ هو! هو! هماغه ګل خان ـ هغه چيرې و؟

ـ هغه خوما پنځلس شپاړس ورځې پخوا هغه وخت وليد چې دعلاقه داردبوتو اشرو او موږ ټول ورغلي وو. يو بوړی تـوپك يې په غاړه‌و اوکار يې کاوه. ده‌هم ويل‌چې زه دښمن داريم، ټوپك له غاړې نه شم اچولای.

هو! هو! همدغه سړی دی. ته له موږ سره څه مرسته کولی شې؟ که موږ تا خلاص کړو او دژمي ټول خرڅ هم درکړو، نو ته به دغه ګل خان لـه موږ سره مرکړې کـه يـه؟

بنګ په لوړ اوصاف‌زغ ورته وويل چې له هغه سره خوزه اويا زما قوم هيڅ ډول دښمني نه لري تاسو ته معلومه ده چې که دګل‌خان خپل خپلوان خبرشي چې ما دده په وژلو کې مرسته کړې ده نوالبته دوی به نه يوازې زما بلکـه دټول قوم دښمنان شي او يوبه

دبـل په وژلو پسې ګـرځي او دغه سلسلـه به دوام پیـدا کـړي او بو لوی مصیبت به مخې ولاړشي، چې البته دغسې فجیعانه وضعیت تاسو هـم نه غواړئ.

ددې دلـې مشر چې بو پـوخ غونډې سړ ی معلـومیده دبنګ خبره په خوند اوهمد ردی سره واوریدلـه اوورته یې وویل: زور نه دربانډې راورو! کـه دې منلـې وا ی ستـا به په کـې ګتـه وا ی او په هوسایـی به دې دتوو ل ژمـې خرځ ګتلی وا ی. نو چې نه یې منې څه! پـه مخه دې ښه ! مګـر یوشـی د ی- کـه چیرې بیر ته ګرزیدلی وې او ګل خان نه دې دانکل کړ ی و، نو ته په دې پوه شه چې زموږ هم درته دبدی لاس د ی او په.هغه ډول سلوك به درسره وکړو ، کوم چې لـه ګـل خـان سره مـونیولـی د ی .

وروستـه لـه لږ سا اچولـو دغلومشربیا وویل چې: موږخوګل‌خان ناحقه نه وژ نو ،چې پر هغه به ستازړه وسوځي. لومړ ی تیر ی اوتعرض دده له خواشوی‌دی :زموږ دکورنی یوه ځوانه کونډه دده وروروتښتوله. څومرکې مویرې وکړې ښځه یې په لاس را نه کړه اونه‌یې‌تیره را سره وکړه. سربیره په دې د کونډې لیوریوه ورځ سره له څونوروکسانوورغی او پرګل خان یې خط را وکیښ چې یابه مو تیره کوې او یـا به خامخا کـو نده بیرته په لاس را کوې. خو هغه یوه هم ونه منله اوسربیره په دې یې تو پك

هم پرې راواراوه او دز په تهتر کې يې وويشت چې ځاى په ځاى
يې سا وختله او مړشو . ښابې دانګل بهتاسې هم اوريدلى وي .

هو! اوريدلى مو دى ، چې تا د ګل خان نوم واخيست زه پرې
پوه شوم خو زه ستاسې په مينځ کې هيڅ کار لرلى نه شم. زه يو خوار
بزګريم، نه ځکه لرم نه يې اوبه. په دغې وچه منده باندې موګذاره ده.
پرې مې زده چې ښه لاره وهم.

بيا دغلو مشر لس افغانۍ له ښه جيبه را وکښلې او په داسې حال
کې يې ورکړې چې يو بل غله يې لاسونه خلاص ول او دغه پيسې يې
ده دښو او دودى قيمت وباله.

بنګ په داسې حال کې چې ښل زاره کالي يې په بنې کې
ځاى په ځاى کول، په زړه کې يې له ځانه سره وويل : ښه شو چې
دالس افغانۍ خوبې را کړې اوکه دا يې نه را کولاى، نوما څو په زور
اخيستلاى نه شوې او مابه څه کول؟ څه ښه يې ويلي دي : (دليوه له
خولې نه پښه ختلې هم ښه ده) ـ بلامې په هغو يومو تې نينو پسې .
اوس چې يو کلي ته ورشم ددوو افغانيو لم به واخلم ، چې د مزله
طاقت را کړي . په دغه وخت کې دو دى ور په ياده شوه، دغلو مشر
ته يې وويل: چې که چېرې يو څه پاتې شوي وي هغه بير ته
ورکړي . هغه يو يل دوه ګيزنوټ ورکړ او ورته يې وويل چې :

بیر یږم چې اوس دخپلو لاسونو ترلو تاوان راڅخه ونه غواړي څه !
ورك شه ! زیاتې دې څه شولې را سره کړلي دي.

* * *

ینګ له ځانه سره چرت وواهه چې ښه دی عمومي سړك ته ځان ورباسي او په سړك باندې لاړ شي ځکه چې دا بوه پاچاهي لاره ده او خطر پکې ډیر لږ دی او په دغه ترتیب به دغل غلی دسرداري نه خلاص شم. خو چې بیایې فکر وکړ چې سړك خو ډیر اوږدد ی او دده مزلونه به ډیر اوږده شي، نو په همدغه لاره تګ به یې غوره وباله . په پا ی کې یې قطعي فیصله داسې وکړه چې دا غیر معروفې او خطرنا کې لاري پرېږدي او عمومي سړك ته ځان ورسوي، خوبیا پر لارې چاورته وویل چې دسړك په خوا وشاکې کلې دومره سخي طبیعته او مسافر پالونکې نه دي لکه چې دداسې لارو دشاو خوا کلیو خلك دي ، ځکه چې هغه تل دلارو یو او مسافر و دلاسه په عذاب وي او هره ګړی یې مسافر ځوروي، مګرسره له دې هم دده خوښه او میلان دسړك پرخوا ډیر شو، ځکه چې دده په مغزو کې دا فکر پیدا شو چې ګوندې یوڅوك به خدا ی را باندې مهربانه کړي ، په موټر کې به مې دریا بوځي ، نو دې هیلې دی خورا تشویق کړچې ژر ځان سړك ته ورسوي .

بنګ شپه پهلاري عمومي سړك ته ورسید، دسړك په خوا کې یوځو دکانونه دي چې ځینې یې غذایي شیان خرڅوي په تیره بیا دتاره ژیړو دودیو دهزره له ورایه یوړ او په تلوار یې ورځنې پوښتنه وکړه:

- دا دودۍ دخرڅلاو دي؟

- هوا ځان ته خومې نه دي ایښي.

- پهڅو دي؟

- لویه دودۍ په دوه افغانۍ اوکوچنۍ په یوهافغانۍ.

بنګ یوه لویه د ودۍ وا خیستله او لهد ولسو افغانیو څخه یې دوه افغانـــۍ ورکړې، کومې چې د غلو مشر دده د نیو او دودۍ پـه تاوان کې ورکړي وې. دادودۍ یې داسې غرچوهله چې دنګولي او کتغ دپاره یې هیڅ ضرورت احسا س نه کړ. وروسته یې له دا ښتي څخه پوښتنه وکړه چې :

- کندهار ته موټران ځي؟

- هوا هر وخت ځالان دي.

- ما بهڅوك وریا یونه سي؟

وړیا به دې ولې وړي ؟ خو غبلی زلمی یې که پیسې نه لري بخبلو پښولارشه ! څلور مزله لاره نـه ده ، د مني سرد ی پـوونده

هم دغې خواته شیوه کیږي. لههغوی سره ځان ملگری کړه. اوکه دد وی میږي اویا اونبا ن دي ورسره شړل اوکدي دي ورسره باروليږ، البتهترهغه ځایه پورې به دي خولی په غوږوکې وي اوخپل کروت اوغوږي بهپر یمان وهې، په هوسایی ا وخوشحالی به دخپل مقصد ځای ته ورسیږي او ....

ددکاندار دغوخبرو بنگ ته خورا خوند ورکاوه او لکه گل په اوبو غوړیږي اوله دبرې خوشحالی نه یې ددکا ندا ر خبره غوڅه کړه او له ښه زړه څخه یې ورته وویل :

هو! زما مقصد خوهم دغه دنس ارول دي ، په هره توگه او په هر دول چې وي . په موټرکې تگ ما ته هیڅ گټه نه لري ، بلکه یوڅه نقصان را کوي ،هغه داچې موټرخو سری په یوساعت کې هلته رسوي اوغورځوي یې دا معلومه نه ده چې هلته به زه ژر کار پیدا کړم او که نه ؟ که کا ر را ته ژر پیدا نه شي نو خورا به په عذاب شم ، ځکه چې هلته خو دکلیو په شان په جوما تو نو کې مسا فرو ته دودی نه ورکوي او زه هم دومره پیسې نه لرم چې هغه ورته وخورم . هو! خدا ی دي خیر درکړي دکا ندارکا کا ! چې لار دې را وښود له او یوسم په زړه پو رې مصلحت د ې را کړ. فیصله هم په دې ده چې له پروونده و سره به ځم او خپلې بابولالې به ورسره بولم . پوونده ښه خلك دي، گوندي دمانبام دځملاستود پاره به بر ستن هم را کوي .

د برسشي خبره يې ځکه وکړه چې بنګ خوارکی د دوو تيرو شپو سرو سوځولی و او په ډېر تکليف يې په جوماتونو کې شپې تېرا کړې وې. بنګ په دې تېکې ښه پوه و چې نا پيژنندونکو مسافروته په جوماتونوکې ځوك بايد تلشکان ورنه کړي، ځکه چې تل ددې خطر وي چې سهار يې هغه تلشك هم له ځانه سره وړي وي .

دغه ډول واقعات ده پخپل کلي کې هم ليدلي وو.

سبا دپوونده و کډې راغلې او په سرك باندې تېريدلې ، مېښې و سرې ، اوښان اوخره سره ګډ وو. تا روغه سپين سرې ښځې اوسپين ږيري داوښانو په بارو کې سپاره او يا يې ترلي دي. کوچنيان يې هم داوښانو دبارو په سرکې ترلي دي . يوه خورا لويه ځوږه ده : ځوك خاندي ، ځوك ژاړي ، ځينو ښځو اوپسا نجو نو خپلې موچمې پهسرباندې ايښې دي اولوڅې پښې درومې. ځوك اصلاً موچمې نه لري او دپښو چاودې يې له ورايه معلوميږي.

دچا چې بوده ګان درانه وې نو خپل کوچنيان يې په اوږو باندې کښينولي دي اويا يې په تېکري کې پيچلي، اوشاته يې لمبولي دي. ځينو ميندو خپل کوچنيان تيوته لمبولي دي او په عين مزل کې تی ورکوي. داوښانو دغارو دګونګرو شرنګهاردی ـ ځوك وايي: هی هی ځوك وايي هښه ! ملادې ما نه شه د اسپك بارلاشي وراى ! دځينو

خرو او اوښانو پـه بارونو چرګان هم ناست دي او دبوده دهر قـدم اخستلو سره يې وزرونه سره بيرته کيږي. ځای په ځای دسپوسره جنګ شي اوواره هلکان اونجونې يې دسيل دپاره ودريږي، بيا لو ی خلـك را شي او هغه سره خلاص کړي او يوبل ته په بريد کې سره وګوري چې يعنی ستا سپی به ملامت و.

بنګ بې لەدې چې لەچا څخه پوښتنه وکړي او ياچا تـه ووايي خپله بنی يې په اوږه کړه او لـه کـډوسره روان شو. په کډوکې هرې خوا تـه ګوري چې کوم کهول لږڅه ښه وي او غوږ لستوڼی لري او په او ښانو بـاندې يې ډير شيان بـار وي دهغو پـه اوښانو پسې ځي . او کلـه نا کلـه سوکـه لـه ځان سره وايي (هـــی).

وروسته لـه دوه درې ساعتـو څخـه يې يـو سړي تـه وويل چې کډې به څه وخت اروي ؟ هغه ورته وويل چې کوم ځا ی ته درومې ده خپل ټول حال ورته و وايه. هغه ورته پهځير ځير وکتل او بيايې ورته وويل چې ته خودې دښه زلمي ښکاره کيږې ګوندې بدوك به نه يې ! کـه څه هم تر کندهاره پورې دځره سرې دپاره څلور پنځه منزلـه لاره ده خو مـوږ پوونده لږڅه په ورو وروځو او خپلې ميږ ی‌اواوښان‌څرو او پسيا يو يـې. نو مـوږ بـه هـغه ځا ی ته ګونـدې پـه ۷ ـ ۸ شپو کې ورسيږو .

که دي خوښه وي له ما سره شه ! زه به دي تر هغه ځايه پورې ساتم . خو په دې شرط چې زه يو اوښيه په کار لرم چې اوښان مې وروسته ترهغه چې کدې واړوي ځرته بيا بېي . او هم به دکډې په بارولو کې راسره مرسته کوي . نو که ته دغه کارته غاړه کېږدې البته زه به دې هم دخپل ورور په شان وګڼم . هغه څه چې موږ يې خورو اويکې څملو تاته به يې هم درکوو.

بنګ خو له خدايه همدا غوښتل او سمدلاسه يې هم سرورته وښوراوه اوهم ژبه او بيا يې سمدستي په جرائت سره يواوښ سوکه په يوه لښته پرورانه ورواهه او کرار يې له ځانه سره دا ورته وويل چې (هی! هی! ولې نه ځې) .

ديوولسو بوولس نيمو بجو وخت به و چې دپوونده وګلي دچينو په غاړه په اړولو پيل وکړ. دکډواړولو وخت ټولو پوونده و ته خورا خوږ اوپه زړه پورې وي . سمدلاسه ښځو دکيږديو په درولو لاس پورې کړ اوځينو ښځو داوبوژي په سرکيښودل او داوبوراوړلو دپاره چينوته لاړې اوځينو کهې واخيستلې اوپه بوټووهلو يې پيل وکړ.

بنګ هم خپل اوښان چې بارونه يې ورځنې واړول ـ دګټوخواته تيرکړل چې هلته په څوڅانو کې وڅري. دکاله ميرمنې بوڅه ډوډۍ ورکړه چې داوښانو دڅر په وخت کې يې هلته وخوري . بنګ اوښان

خورا ښه وځرول او پرخورا ښوښو ځوځا نو اوتړخو (دښتی بوټي دي) يې برابر کړل . ماښام يې هم ښه نـاوخـته راوستل . کـاښي ددې پـوونـده کاله ځښتن چې خـپل اوښان ښه ماړه وليدل ډيـرخوشحالـه شو او په بـنګ يـې افرين ووايه . کاښي دوې خـو يند ې، يوزښکی ورور ،يـوه مور ، يو کـوچنی زوی او يـوه مانه لري . زښکی ورور بې تـل لـه رمې سره وي. دکد ې دباريدو دپاره يې کوم مرستيال نـه درلود . نو دبنګ موجو ديت ورته ګټورثابت شو. اووربانديې خوشحاله شو،او دغه يـې دغيبـي لاس معاونت وبالـه ، نو دده د خوشحالتيا او رضايت د پـاره يـې هـرڅـه چې لـه لاسـه کيـدل هغه يې کـــول . (کاښي) خپلې ماينـې اومورته توصيه وکړه چې د بنګ احوال اخلئ اوښه بې ساتئ ، چې خپه درڅخه نه شي . مور يـې هم ورته وويل چې دا هلـك خورا ښه زړه لـري، زموږ مال داسي ګنې لکـه دده خپل چې وي . تل لـه اوښانو سره نوکان وهـي او سهار وختي هم کډه په راستي او جديت باروي .

بلـه ورځ دپوونده و کلي د(کلات) او (جلدك) ترمنځ واړول . ماښام دم ډول ووابه او په داسې طرز يې وواهه چې ګواکې سبا کلی ميشت دی او نه کډه کيږي. سهار معلومه شوه چې کلی په رښتيا نه باريږي. دليل اوعلت يې دادی چې هغه څوکسه سوداګر راغلي دي

کوم چې په ځینو پووندهو باندې یې دوړ یو روپۍ پاتې دي، په تیره بیا کانې نسبتاً ډیر پوروړي غونـدې د ی . بنګ ورځنې پوښتنه وکړه، کاښې ورته وو یل چې په دې خبرو پسې سرمه ګر ځوه ! دا تل همدا سې حال وي، په ژمي موږ پووند ه لـه هـر ځه څخه خلاصیږو، یعنې شومه مو خلاصه شي، کالې مو په‌کاروي. نغده پیسه ورکـه شي، نو پـه همدغـه وخت کې سوداګـرخورا ډیر ي پیسې (ریګ) نه را شیوه کـړي او زیاتـره خلـك ددیـر مجبوریت د لاسه دو ی نه روپۍ په وریو باندې د(سلم) په ډول اخلي. البته ښکا ره خبره ده چې دنرخ په باب کې خو خوله دسوداګر وي اوهرڅه‌چې دو ی وایي موږ یې منو، خوته پوهیږې چې په پسرلي کې چې لا س ویښې آزاد ې شي ا و سکولـونه وشيد ژمي تعین شوی نـرخ خورا کښته وي او موږ دخپلو وریو یوه برخه په آزاد نرخ خرڅه کړو او نورې یې مجبوراً سوداګرو ته‌دخپل (سلـم) په حساب کې ورکـوو . سوداګرتولې وړی را څخه غواړ ي ، خو موږ ځکه چې یوه برخه مو لا پخوا خرڅه کړې وې‌تولې نه‌شو ورکولا ی ،نودو ی عـرضونه را بـاندې وکـړ ي او کلـه ناکلـه دا معا ملې او دعوې ګا نې خورا اوږدې شي او لوی لو ی تاوانونه را ورسیږي. خدای دې وکړي چې دا اوسنی وضعیت پسې اوږد نه شي او سرګردانـه مو نه کړي.

وروسته له یو څه څند کولو نه یې بیا وویل : بنګه وروره !
زه غوارم له تا نه دیوه شي تقاضا وکړم، ځکه چې تا داسې بولم لکه
دخپل کاله غړی. که چیرې زه محصلانو یندې کړم او غوښتل یې چې
ماکلات ته بوځي، نوته به دونه ښه راسره کوې چې زما تړ را تګه
به له کوره نه ښورې، حتی که کدې کندهار تههم وروسیږي بیابههم
ته موږ نه پرېږدې او سیخ به له کډوسره (ریګ) ته درومې. دا
باید درته ووایم چې زه به ستا دغه نیکي تر مرګه هیره نه کړم او په
هره توګه چې ته خوشحالیږې هم هغسې به دې خوشحاله کړم.

دا معمول دی چې په داسې معاملوکې څوکسه سودا ګرپه مبهم
دول عرض کوي اودمربوطې ځا نګې یوڅو کسه محصلان ددوی په
اختیار کې ورکوي چې هرڅه عارضینو ورته وویل هغه کوي او هر
څوک چې یې په لاس ورکړل هغه کش کا ږي او پیسې یا جنس
ورځني تحصیلوي.

ټولو سوداګرو خپلې خیمې په یوه غته (لوړه) باندې ودرولې او
دهر معروض اوپوروړي په نامه یې رقعې ولیکلې او دمحصلانو په
واسطه یې جلبول. یوسوداګرحواله دار ته وویل چې که موله دې
ناروا او ظالمانو څخه خپل حق تحصیل کړنو وپوهیږه چې هر یو
محصل ته بدګورې زین جوړ کړم.

صاحبه! که خدای کول داسې څه بهدرته وکرم چې ته به خپله ورته حیران پاتې شې. صاحب ماته ستاسې دټولو دشرافت، دینداری اوخانزاده ګی په باب کې پوره ویلې دي او راته یې امر کری دی چې به هره توګه چې وي ستاسې لاس له دې د ولو خلکو څخه وکاږم. دوی خو په پروت و په ولاړ نه دي بنداو نه پهدې پروا کوي چې څه خوري او څه کوي. ټوله ورځ لکه لیوان په غرو اورغوکې ګرځي ، دانسان او ښو خلکو قدر ورته معلوم نه دی.

یوسپین ږیري سوداګر چې پهحاجي آغا مشهور و دحوالدار د دې صمیمت اوخدمت ګذارۍ له فکر څخه خورا خوشحاله شو اوسوکهیې وویل چې خدای دې دحاکم صاحب سیوری زموږ له سره څخه نه کموي، دیر قدردانه سری دی دهرچا قدر او عزت دهغه په اندازه ورته معلوم دی، ټل دحقدار حق ورتحصیلوي او دیردلحاظ او پاس والا سری دی.

دحاجي آغا دخیمې له څنګک سره یو جومات جوړ شو اوهم دتحصیلی اجراأت دده دخیمې لهمخه کیدل.... په یونیمساعت کې ټول قرضداران را غوند کری شول او قطار کینول شول.

حاجي آغالك سپین کالي آغوستي دي اوپهسینه خولی باندې یې دسپین وریښمین پاج پګړی خورا ښویه ترلې ده. داسې ښو به ده چې

ته به وايي په سوان بې سوالن کړي ده. دی چاغ دی ، خو په ونه دومره لوړ نه دی . له دې جهته په دېر تکليف کښيني ، په تيره بيا په پلتۍ (چارزانو) خو کښينا ستلای نه شي. اوتل بې لندې غوندې پښې نرمخ ورته اينښې وي . له هرې خبرې او ساکښلو سره توخيږي او پهدغه وخت کې بې سترګې غټې را وخيژي ، اوزياتره اوښکې ترې جاري شي . دده پيشخدمت اکثره وخت دده شاوخوا ته په ګوندوناست وي اودده اوږې وزرو ورووړکښې کاږي . سينه تکدانی بې نرخنګه پرته وي . کوم وخت چې حاجي آغا هغه دګروړ بی توکلو دپاره ور وانخلي او يا بې په ور اخيستاو کې يو څه ځنډ وکړي نو پيش خدمت هغه په چلاکۍ سره ورپور ته کړي او دده خولې ته بې ونيسي.

اکثره نور دوريو سوداګر هم شاوخوا په نياليو کښيناستل هردول خلك بکې دي : چاغ ، تنه نسي ، پند ، نرغی والادي. خو ځينې زلميان بې بيا لږ څه دنګردي مګر يوشی دټولو مشترك دی او هغه دادی چې هريوه خورا ښه کالي آغوستي دي او مخونه يې بريښي .

دسودا ګرومو تهران چې شمير يې له څلورو پنځو نه زيات نه دی په عمومي سرك باندې ولاړدي او موټرروانان يې پر دوو تلوورته ناستدي او يا په يوخيرن صافي باندې دځپلومو تهرانو بانتهونه

او يا بامونه پاکوي. موټران دلمر په ورانگــوکې عجبې شغلې کوي.

ټولــه دلــه دپــرونده وخان تــه معطلــه ده، په هغه ښې ښې سرې ليږلي دی چې ژرراشي اوددغو جنجالي معاملو په فيصله کولو کې مرسته وکړي. دغو نه وچې خان صاحب راغی او ټول ورته ولاړ شول. خان دسوداگرو سره پهلاس روغبړ وکړاو دحاجي آغا په بلنه د حاجي آغا پهڅنگ کې کښيناست. په داسې حال کې چې خان صاحب ديوه ليرې غره په څوکه کې سترگې ښخې کړې وې په خپلو بريتو يې ورو ورو گوتې وهلې . حاجي آغا لومړی په ټوخې پيل وکړاو بيا يې وويل چې:

تاسو حاضر و کسانو تــه پوونده ووايم، کوچيان ووايم، مسلمانان ووايم او يا بل څــه هرڅه نوم چې تاسې خوښوئ پههغه بهموبولم. گورئ ! کــوم وخت چې مولــه لوږ ې پرنس درد وي ، کــوم وخــت چې مو کوچنی اولوی لوڅې خپټې شي او يا موپــه گډلو کې د سپږو رمې بهيږي، هغه وخت نور واشـئ او پرور يو بـاندې دپيشکيو روپو مطالبه کوئ، دخپلې ښــې معاملې دپاره قسمونه اوقرآنونه خورئ ، ترقسمونو لاندې شئ، طلاقونه اچوئ، خوچې زموږ دسودا گرو زړهدرباندې وسوزي اوپه وريو پيسې درکړو ، کار مو دروچلــو و او ستــرگې مو

تهامي شي نو بیاهغه تولي نیکی اوهغه تولي مرستې چې موږ درسره کړي وي له یاد نه ووځي ، په نس چې ماره شئ او تر ژمي ځان وباسئ نو خپل قولونه مو هیر شي او خپلي ورې په جګه‌بیه په بل چا باندې خرڅې کړئ ، دخپلو دینداړانو حق مو‌له زړه څخه ووځي. موږ دې ته ارکړئ چې په غرو رغو کې درېږي مندي ووهو. تاسو باید په دې پوهشئ چې که دغه سوداګره طبقه نه وای ستاسو به څه حال و؟ له کومه به مو یو قران موندلی،چابه تاسوته دومره په زړ ګونو روپۍ پیشکي درکولای . ښکاره ده چې موږ ته خدای (ج) وس راکړی دی چې ستاسودګټې،هوسایني اوار امی‌دپاره‌مرسته وکړو . نوتاسو باید نا شکري ونه کړئ او تل زموږ دسوداګرو زړه پـه لاس کې ونیسئ،چې بیادرسره معامله وکړو . نمودي اوریدلي‌چې وایي:

(ښه معاملـه بیا معاملـه بده معاملـه بس معاملـه) .

حاجي آغا بیاتوخپي بسې واخیست اووروسته له‌هغه چې په تکـ دانی کې خپلي غاړې تازه کړې بیايې وویـل چې اوس هم واك ستاسې د ی : که خپل آب‌درباند ې ګران وي‌او دځان سپکه نه غواړئ خپل حق ترځان را تیر کړئ چې هم مو ددې جهان ګټه وي او هم مودهغه جهان . نه مو دې اوریدلي چې دمومن ورور حق و رکول په هغه جهان‌خورا لوی عوضونه لري اوکه‌مو بدراته په زړه کې وي نو دا

باید ووایم‌چې‌موږهم ستاسې نه کمزوري نه‌یو، شکر دی خدا ی دې دحکومت سیوری زموږ له سره نه کموي. (حوالدار ته اشاره) دسوتي په زور بې هم در څخه اخستلای شو. البته هغه وخت به نو بیا ستاسو ګیله نه وي. پخپله‌تاسو ته‌معلومه‌ده‌چې زه دپیغمبر(ص)اولادیم - زماروپۍ هیڅوك خوړلی نه شي.

بوبل سوداګر ځان ونږوراوه او دحاجي آغا خبره یې غبرګه کړه او په داسې‌حال کې چې دتورو نسوارو په دبلي بانـدې یې دسپینو زرونقش ښکاره کیله - لوبې کولې‌او مخ یې داسی پرسیدلی و چې ته به وا یې مچی خوړلی دی - ویل چې پوونده په موږ ډیر ګران دي . موږ ددوی ډیر مراعات کوو، ځکه‌چې هم دا پوونده زموږ باغ دی - کـه باغ‌و دان و موږودان یو او که باغ خدا ی دې نکړي خراب‌و- موږ ورسره خراب یو.مګر دانو دامعنی نه لري چې پوونده‌دې زموږ سپینې روپۍ وخوري .موږهم داپیسې په آسانه او مفتې نه دي ګټلې،بلکـه موږ ډیر ربړونه اوخوارۍ ګاللـې دي تـندي مو خولې کړي دي. دغـه‌ستاسې وړی که تاسې خبرشئ، چې موږ یې په څـه چه‌ونو خرڅوو، نو را تـه‌حیران‌به شئ : لوبـې لوبې اعانې ورکوو، دمکتبو، شفاخانو اوښاروالی سره مرستې کوو . کـه زموږ دسوداګـرو خدمت‌نه وي ، نو ټول‌خلـك بـه‌لوږې لغړو ګرځېږي

مري به مو بـې کفنه ښخ وي . کـه تاسـو لـه موږ سوداگـرو سـره ښه معامله ونـه کړئ اوخپل حق ترڅان را ورانـدې نه‌کړئ ، نـو تاسو پخپلـه فکر وکړئ چې موږ به خپل ملـك ته دا دومره ښگينې او مرستې په څه ډول رسوو.

ملـك يا خان صاحب چې تر اوسه پورې خورا پته خوله ناست و او په يوه لاس بې (٣٣) دانې ژيړې تسبې اړولې چې خسر بې له مکې شريفې نه ورته راوړې وې او بل لاس يې په‌بريتو اوږ يره‌باندې واهه او دسوداگروخبرو، نصيحتو اوتهديدونو ته‌يې غوږ نيولی و- په‌داسې حال کې چې پـه دوارو زنگنو نوبې دواړه لاسونه را گـرڅولي وو او چې کلـه نا کله به يې دشاو خوا ته زور او لنگروکړنو پښې به يې لـه څمکې څخه‌لږ څه جگې‌شوې ، وويل چې:

پووندە خو دومره (خوږلـې شومه) هم نه دي . چې هرڅوك به پرې تيری کوي. دزور او سوټې خبرې بايد يوې خوا ته کښېږدو. دا دپووندە وکلی خـو زمااساميان‌دي. زه به په هـره توگـه او کـره چې وي لـه دوی څخه‌مدافعه وکرم. که مې ملاوترله او قـصد مې وکړ ترکابلـه پور ې به يې درسره ووهم. داسې ترموږهم‌گومان مه لروئ.

بويل سپين ږيرې پووندە دملـك خبره پسې تائيد کره او وې ويل : موږ به تولـه معنی به خان صاحب پسې ولاړ يو. پووندە به البته خواروي

مگر بې غیرته خوالله کېږي ـ هم‌دستونې زور لرواوهم د (کوټې) موږ په هیڅ وجه حاضر نه یو چې تاسو ته تردې زیاتې وړی درکړو. ستاسو دپیسو زیاتره برخه مو دوړیو په مقابل کې‌در ادا کړه ،اوس ممکنه‌نه‌ده‌چې‌دباتې‌جزیې پیسویه‌عوض کې‌هم‌وړی در کړومځکه چې وړی نه‌لرو او پخوامولاخرڅې کړې‌دي. هرې خواته‌مو چې بیا یاست حاضریو ،کم‌وبندیانوئ هم څه پکې‌نه‌وا یو ،خووړی نشو درکولای

نورو هغو پوونده وچې هلته حاضر وو هم ددغه سپین زیري خبره په یوه خوله تائید کړه. او دا چې وړی نشي ور کولای په ټینګه اوپه یوه آواز بې وویل: دخان صاحب خبره ددې دلې له خوا هم بې غبرګه شوه اوخپله کامله مرسته بې له‌ده سره څرګنده کړه.

په دې حال کې حاجي آغا دولاړیدو هڅه او اراده وکړه چې دده پیش خدمت له‌اوږو څخه ونیو اوولاړ بې کړ، نورو خلکو غوښتل چې له ده سره ولاړ شي خوده دخپل لاس په اشاره‌تول په‌ځا ی کښینول خو حوالدار دتیارسئ په حال کې ودرید او دحاجي آغا خوا ته‌بې په څیر څیر کتل او دا سې وضعیت‌بې اختیار کړچې‌نه به وابې دحاجي آغا په اشاره به اوس دغه‌تول حاضرین په رسی وتړي او بـــه وهلو به بې پیل وکړي.

حاجي آغا په داسي حال کې چې ملك صاحب ته يې د راولاړيدو اشاره کوله ـ وويل : هرڅوك لوی وکوچنی، ځوان و سپين ږيری اومشر او کشر لري ـ دا داسي خبره نه ده چې په ځاورو ، پنځوخو لو فيصله شي. تاسو که نوکی ساړه شئ او پريږدئ چې دمشرانو ترمنځ خبرې اترې وشي ګوندې يوې فيصلې ته سره ورسيږو. که نه و، نو زور خو به هغسې هم سره معلوم کړو (حوالدار ته اشاره)

حاجي آغااوملك دواړه دخيمې خوا ته روان شول. دملك لاس دحاجي آغا په لاس کې دی ، مخ يې ورواړا وه اوخلکو ته يې وويل چې موږ به سمد ستي بير ته راشو.

. دننه په خيمه کې حاجي آغا ملك ته وويل چې ستاخو پلار زما اشنا و! تا ولې داسي کلکې خبرې وکړ ې ؟ موږ ا وتاسې خوسره يوشی يو، بايد زما ګته دځان وبولې لکه موږ چې تل ستا ګته دځان بعولو. خپله لونګی دې پوره واخله، خو دا نور پوونده را ته مه بدوړ ده کوه . او په دې مومه سرګردانه کوه چې حکومت ته خبره ورسوو او هغه ته يې په لاس ورکړو . ځکه چې هلته بيا موږ ته څه نه را جوړيږي اوغوا به بل چا ته ورلنګه کړو. يعنی خبره داده ملك صاحب! چې زموږ او ستا سوله لاسه به هر شی ووځي او هلوکی به دبل خولې ته ورشي . پريږده ! زورور ه ! خپل (لاس سره)

واخله! او له دغو خلکو څخه مولاس وکاږه.!

ملك صاحب پهخورا پسته اونرمهخو پهفاتحانه ژبه ورته وويل چې :

حاجي آغا ! که مې داسې پیش رونه وای، وهلي بیاپووندهو دومره اعتبار په مانه کاوه. د ملکی چلونه خوبیل دي، هر کار خپل چل غواړي، خوملکي (وك)هم غواړي. ته خو پوهیږې چې زه په څو لحاظو ستا خاطر کوم او هیڅ وخت به ستاله امر څخه غاړه ونه غړوم او په دې هم پوه یې چې ستا یونوك به ددغو ټولو کوچیانو سره برابر نه کړم. خبره داده چې باید زموږ برخه پکې وکړ ئ- بیا چې هرڅه کوئ هغه وکړئ. قاعده خو داسې ده چې تاسو باید لومړی له ما سره کتلي وای او له ما سره موخبره جوړه کړې وای وروسته له هغه نه مو چې هرڅهکولای، کولای‌مو شوای. د فارسي ژبې دا متل مونه د ی اوریدلی چې وا یي: (باملك بساز ـده رابتاز) یعني‌له ملك سره‌یې جوړه کړئ بیا نو که‌ټول کلی چو ر کړئ پروانه لري. خیر د ی اوس هم نه ده تیره.

حاجي آغا سمدلاسه دوه دري نور سوداګر دننه خیمې ته ور وغوښتل او هلته‌یې ددوی پهمصلحت دملك صاحب سره خبرې شروع کړې اووروسته‌له ډیرو خبرو اودلایلو نه داسې‌فیصله وشوه چې : هر څه ورځ چې ډپونده‌وله دغه کلي څخه بودې شي شپږمه برخه

به بېي ملك ته د(لاس سره) په‌نامه ورکوي چې تولوسوداګرو په‌دغه فیصله باندي امنا او دعا وکړه.

په دغه وخت کېي دوه دربو پوونده و چې لوخ لپړ وو په څنګو سره ووهل اوبوه دغه بل ته وویل چې کاشکې دا خبره موږ پخپله له سوداګرو سره فیصله کړي وا ی، ګومان کوم چې سوداګربه خان صاحب ته پته برخه ورکړي او اوس بـه‌فیصلـه زموږ په نقص وشي.

هغه بل ورته وویل چې کاشکې موږ دومره خوله درلودای چې دا دول فیصلې موکولا ی شو ای ، لـه ملك څخه به مو څه غوښتل . نه دي دي اوریدلي چې وایي :(ترملکه شي، نو ورکه شي.)

ملك په داسي حال کې چې تسبې یې ژر ژر په ګوتو کې اړولې لـه خیمې نه راووت او حاضرینو ته یې وویل: ډیر زور مې لـه دغو مسلمانانو سره وواهه،خودوی خـواران‌هم حق په جانب دي .څه وکړي دوی هـم تل غواړي چې دخپل عیال دپاره یوه خولـه نمړی پیدا کړي. د د نیا کاروبه یو په بل پورې اړه لري . کـه دوی پرموږاو تاسې بوڅه ونه ګټي ، نو بیې پر چا وګټي. اخر دوی هم باید څه و خوري .

یاره خلکو ! زه غواړم چې لـه دغو سوداګرو سره یوه فیصلـه وکړم، تا ســې بـه‌هم پکې څه نه وایاست.

بیا ملك تسبې په جیب کې واچولې او دهغو په ځـا ی یـې

دنسوارواوبزددبلی را وکینبن چې رنگک یې سپین اوځو اوبزدې اوبزدې لیکې بکې ایستلې‌شوې‌وې‌اودکین‌لاس‌یوه‌گوته‌یې‌ورننه‌ایستله‌اوورو ـ ورو یې نسوار ورځنې په‌گوته‌وګر ول اوخپلوخبرو ته‌یې‌دا دول‌دوام‌ورکړ :

موږ هم باید حق ته غاړه کیږدو، دا ځرګنده ده چې هر ځوك اخرت اوحساب او کتاب لري . سربیره په دې‌خو خدای شته، پاچا شته ! که دغو خلکو ته خپل حق تر ځان ورتیر نه کړو ـ ښکاره خبره ده چې دپاچاپی دعدالت په دام به گیرشو او هغه وخت به هرومرو ددغو سوداګرو حق و رکوو. نوښه داده : غوټه چې په لاس خلاصیږي په غاښو یې خلا صه نه کړو.

یوه سپین ږیري چې هغه هم پوروړ ی و په داسې حال کې چې نسواریې یوې خواته توکول ورته وویل : •

ملك صاحب ! چې ما دتول کاله سره په کرایې کې وایشو ورې به راباندې بودې او جورې نکرای شې. هو هغه ځه‌پیسې چې یې را باندې پاتې کیږي هغه به په هره توګه چې‌وي ور پیدا کړم اوددو ی غاړه به پرې وباسم. ما به وري هم ورکړې وا ی خو در ته قسم خورم چې دلاسه مې وتلې د ي او اوس یوه کلو ښته وري هم په کور کې نه لرم . ځان خو وری کیږي نه .

لـه حاضرینو نه یو بل سړي هم دغه د ول وینا وکړه ، خو ملك

ورته وويـل‌چې يوه سترگـه به موژ اړي اوبلـه بـه موخاندي د خلکو وړی به ورکوئ، بلـه چاره مونشته. بیا یې دیو بل سړي په غوږ کې ورو وویل‌چې:

ته‌جگ‌شه‌اووو‌ايه‌چې ددغو‌مسلمانانو‌حق‌په‌هسکه‌غاړه‌ورکوم‌اوله‌هر‌دځایه چې‌وي ددو ی هغه‌وړ ی به‌ورکـوم‌چې‌پرمايې حـق کيـږ ي . البتـه ستـا (لاس سره) بـه نـه‌هيـروو او لـه‌سوداگرو به‌درته يوشی واخلـم.

حاجي آغا ملـك تمـخ ورواړاوه اوپه لوړ آواز يـې ورته وويل‌چې:

کـه څوك ستـا لـه امره او حق ورکولـو څخه غاړه غړوي نو موږ کولا ی شو چې دغوږو تـاو ورکړو. (حوالدار ته اشاره) امر ورکړه چې يوڅه شنې لبنتې راوړي. دا خلـك د زور مسلمانان ښکار ه کيږ ي چې يوه پلاخو دمـي شي البته هغه وخت به نو په لاره سم روان شي. حوالدارلـه خپلـې مـلاڅخه غمچينه را خلاصه کـړه او هـم يـې نورو محصلا نوته امر ورکړ چې غمچيني مـو دملانه رايلـه کړئ . بيايـې حاجي‌آغا ته په يوه پوکـه لهجه وويل چـې :

لبنتو ته حاجت نشته ، ستاندعا له برکته موږ تـل ملاتړلي گرځو کەستاسو امروي اوس‌دستي‌به يـې درته پـه لار کـړو . دغمچينې زور بـه يـې داسې قـائل کړي لـکـه بلـبل .

سمدلاسه يې هغـه څـوکسان چې دوړبو په نه ورکولو کې يې

اصرار کاو، ، خملول او بنه د بوسو خوسیٔ یې ورځنې جوړ کړل .
په نتیجه کې ځینې یې قائل شول اودوړیو په ور کولو یې رضایت
ښکاره کړ او ځینو ډیرو لادوړیو لـه ورکولـو نه غاړه غړوله .

ملك حاجي آغا ته وویل چې: که یې مړه کړې هم ګومان
نه کوم چې څه پرې جوړ کړې ! ښه داده چې یا یې پر یږدې
او یا کوم ډول تیره اومراعات ورسره وکړې او یا داچې حکومت ته یې
کش او هغه ته یې په لاس ورکړې چې بندیان یې کړي .

یوبل سوداګر (مخ پوسیدلي) حاجي آغا ته وویل چې: کوچیان
لـه بندڅخه خورا ډار یږي، مرګ قبلوي خو بوه ورځ بند نشي منلی
که یې بندیان کړې ژربه څه ترینه بود شي. که نه وي ، په بل ډول
باندې نه کیږي.

حاجي آغا ورته سوکه وویل چې که بندیان شول نولاس ورځنې
پریمنځه، ځکه‌چې زموږ له لاس‌او اختیار نه خبره وځي، نوربـه پرې
ماره شي‌اوموږ ته به‌هیڅ په لاس را نه شي. ښه داده چې په هره توګه
چې وي تیره ورسره وکړو .

ټول حاضرین سره کوتې کوتې کـیدل، چا ویل لـه سره یې
نه ورکوو، چاویل‌چاره مو نشته‌چې یې‌ورنکړو هم به‌سرګردانه‌او لالهنده
یو او هم به خورا ستړ تا وانونه راواوړي.

ملك دسوداگرو تولي ته وویل چې که تاسوخپل پخوانی قول اووعده زما پهحق کې ساتئ نوزه به یوه لاره جوړه کړم، داسې لاره چې نسیخ وسوځي اونه کباب. ستاسې پیسې بهسره لمنې گټې درحصولشي.

(مخ پرسیدلي)سوداگر په گیله امیزه لهجه وویل: موږخوهیڅکله له خپلې وعدې او قول څخه نه گرځو. څه چې مو درسره ویلي دي هغه صحیح دي ته دغه لاره موږ ته وښیه چې هغه به څرنگه لاره وي؟

وروسته ترهغه ملك خپله نظریه دوی ته داسې ووېله :

څوك چې سږکال وږی نه شي درکـولای هغه دې په کال وږی درکـړي. البته نرخ به یې کـم وي چې دپیسو مفاد ورځنې ووځـي . سربیره په د غه دوگ پوروړي مقروضه خلك به نورې پیسې هم لـه تاسې څخه په وړیواخلـي او په کال به خپلې وږی تولې بې له کوم زیان څخه تاسو ته تحویلـوي . پـه دې باره کې به خوراتینگ خطونه ورځنې اخستل کیږي. که چیرې دو ی بیـا دخپلو وړیو کومه برخه آزاده خرڅه کړي، نوبو په دوه به دهغو تاوان درکوي . زما پهعقیده خوله دې نـه ښه فیصلـه نشته هوا یوشی بل هم کیږي هغـه دادی چـې داتول پوروړي بـه ستاسـو دغه احسـان او مرسته هیڅکلـه نه هیروي او تل به ستاسې دبقا اوسعادت دپاره دعا گا نـې کوي .

حاجي آ غا اونوږسودا گر پهدې خبره ډیرسره وغوړیدل اوددو ی

لـه بنهو څخه ښکاره کیدلـه چې دملـك څخه په پټه خوله تشکر کوي او دده پهدې فکر باندې آفرین وایـي. یوهسوداګر چې توربخن رنګ یې درلود اوخورا ښه دریشي یې کړې وه ملـك مخاطب کړ او په پریکړو الفاظو یې ورتـه وویـل: تـه خو یـوازې دکوچیانو ملـك نـه یې ، زموږ هم دسترګو تور یې ـ ستاخبره خو هیڅوك په ځمکه نه اچوي، منو یې

یوسوداګر وروزغ کړ : په دې شرط چې پخپلـه ملـك زموږ ضامن شي ، دهر چـا په سند باندې دې د تضمین مهر ولـګوي.

دپووندهوله دلـې نه یو ږغ را پورته شو: بیا مو دسوداګرو په ژرا مو کـې ورکوئ. تېول کال کښته پورته زغلو یو کلـونښته وړي پهڅه خوار یو په لاس راوړو ، هیلـه موږ چې پـه هغودکاله تن پټ کړو، دکمکیانو خیټې وربانـدې پټې او دکاله یوڅو شپوشومه یـې کړو . زموږ دا څو میږې خو کلریز، پټې ، دکان او جایداد دی . هغه دالیوان په چموکې را څخه یوسي ، نو موږ څـه وکړو ؟بس ـ لـه سره یې پیسې نـه اخلـو دپاتـې پیسو بهیې پرکال وړی ورکړو او بس.

ملـك پـه یوه زیږه اولوړه لهجـه ورتـه وویل چې : دمسلمانـانو زړونه مه سره اخله ـ دا خبرې دښه سړي نه دي . دغـه سوداګر چې له تا سره دومره سوهان وکړي چې ترکـاله پورې خپلې پیسې اووړی درپریږدي ، نو بیا موږ وتاسې دګیلې څه حق لرو .

وروښو ! لحاظ وپاس خوښه شی د ی! نـه شرمیږي چې دغه سپین کالي دآب خلـك تاسي ته په دې رغو کې ناست دي ؟ تهخووګوره څومره زړه سواندي دي؟ که بل څوك وا ی لـه وخته به یې پـه بندي خا نو کې وراسته کړي واست ، خـو داددوی نرم زړه ، لویه حوصلـه او زړه سوی دی چې تاسولهسر ګر دا نیو اوو هلـوتکولو نه خلاص یـاست نور څه مه وایاست.

دلږ څه څند نه وروسته بیا ملـك یوه ته وویل چې: مننهـ ورشه! لـه هغه پورې کلي نه یو لیك اولوستوا لا سړی اویا مـلاراوله چې دا خطونـه اوسند ونـه ولـیکي. کلی نورنه شيمیشته کیدلا ی او باید سبا وختي کـدې بار شي. دا میلمانه خواران بههم په زرګونو کـارونـه لري او پخپلـه مخه به در ومـي.

حاجـي آغا په داسيحال کـې چې نور نسواریې په اورغوي کې واچول اوبو نـسواري دوله دسمـال یې دنیـالی لــه څندې څخه را وکیښ اوڅـان یې په یو اړخ او بل اړخ کړوویل: په موږ کـې ښه دلیك او لوست خاوندان شته چې خورا ښه حجتونه کاږي . په تیره بیا ځیني داسې کسان په موږ کـې موجود دي چې پخوایې لوی لوی ماموریتونه درلودل. خطـونه به ولیکـو،د هـر یوه ګوته به پرې ولـګوو ددوی ترګوتولاندې ځرنګهچې وویل شول ستا (ملكصاحب) لا سلیك

اودست خط ضروري دی، ځکه چې موږ خوله دې دومره اولس سره بیا په غاړه کې نه شولویدلای.

ملك ومسل اوورو یې حاجي آغا ته ترغوږ ورتره کړه چې: (دفیصلې برخه به مې دضمانت له برخې څخه جداوي.)

یعنې د ضمانت لونګی به بې جدا او دا چې فیصله بې ددوی په ګټه وکړه دهغه (دلاس سره) به بیل وي. هغه ورته سرکښته اوپورته کړ او دده مطالبه یې تائید کړه. وروسته له هغه ملك په جدي او تاوکړي زغ حاضر ینوته وویل چې: لاس پورته کړئ او دعاوکړئ چې خدای دې موږ وتاسې ته توفیق راکړي چې دغه فیصلې عملي اوسرته ورسوو او دحق دار انو حق ور اداکړو. که څوك په دې کې ماتې ګودې کوي او خاشې پکې ماتوي نو هغه دې وپوهیږي چې والله هدوکي خو به یې په زندانو کې وراسته شي. بیا نو هغه وخت له ما اوله دغو سپین کالیو وروڼو څخه څوك ګیله نه شي کولای اوګناه او مظلمه به یې پخپله غاړه وي.....

له پوروړیو څخه هیچا څه ونه ویل. بیا ملك (حاجي آغا) ته مخ راواړاوه او ورته یې وویل چې پته خوله اوچوپ والی په رضامندۍ او خوښه باندې دلالت کوي او اقرار بلل کیږي. امر ورکړئ چې حجتونه ولیکي اوهم خلکو ته دنوي کال دپاره دوړیو

پیسې باید ورکړای شي . کـه پیسې دلته درسره نه وي خبرد ی پروانه لري، خو یوه یوه رقعه هرچا ته ورکړئ . کوم وخت چې کدې در شي او لـه ښاره څخه تیر بزې دهغو رقعو په موجب بـه هرچا تـه هـر څوك خپلې پیسې پیشکي ورکړي.

دحجتو دلیکلـو او درقعو دورکولو په پای کې ملـك حاضرو پووندهو ته په یوه آمرانه لهجه او داحسان اچولو لـه مخې وویل چې: زه ستاسو ضامن شوم او لـه دې جنجال څخه مې خلاص کړاست! یو شی باید تېنګ په غوږ کې ونیسئ او هغه دادی چې پرقول به نه خیژئ دروغ دایمان زیان د ی، په دې دنیا او په هغه دنیا به ضرر ونه وینئ خپلې ورې به آن پـه هغه ګـړی چې سکول مو وکـړدغو سوداګرو ته ورکوئ ، خودا هم باید اوس لاووایم چې ددغو وریو (بچګی) یعنی کمیشن زما د ی ، چې سریېره د(ملکی)پـه پیسو باندې هغه بـه هم راکو ئ .

ملـك او څینو سپین ږیرو خلـکو دغرمې دوډۍ لـه سوداګرو سره وخوړلــه چې پسونـه یې حـلال کـړي وو او پـه خوړا بـرم دمیلـې په توګـه دوډۍ ورته پخیدلـه او بیا سره رخصت شول.

✱ ✱ ✱

بنګ سهار وختي خپل بوده ګان ورشونه وشړل او پخپله دسوداګرو

او پورورو دي جرګې ته راغلی اوپه داسې حال کې چې ملابې په توروا بنکې ترلې وه - پرخپل لنګي بې زنه تکیه کړې او ددې جریاناتو سیل بې کاوه. ده هیڅکله داسې سړي نه وو لیدلي. ددوی پاکو او سپینو کالو اوسرو قالینو او نیالیو دی حیران کړی و. ددوی پاکو او نبو مخونو هم دی په حیرت کې اچولی و. ده فکر کاوه چې ددوی پر مغزیو باندې خیری ولې نشته اوکالي بې ولې پینه‌لري.

په تیره بیا بنګ ددو ی دو دی خورا حیران کړ او هیڅ تصوربې نه شوکولای چې انسان دې دادول غوره او مفصله دو دی خوري. ددې جرګې دخلکو خبرو او حرکاتو ته بیسده تللی و. په دغه وخت کې کاسې وورباندې زغ کړ چې اوښان دې څه کړل؟!

مازیګر لمر په غره کې جګ شو او پخپلو پلوشو بې په اسمان باندې کوم غټ غټ سپین اوره چې وسره وارول تا به ویل د انګار خورا لوبې لوبې کوټې په آسمان را څرېږي او سرې به بیریده، چې فکر به بې نه وه چې اوس دا اور را باندې ونه لویږي.

لږڅه ترغونې چې شوه بنګ بوده ګان دخپلې کیږدی مخې ته راوستل او هغه بې دکیږدی شاوخوا تمچوك کړل.

دکاله ټول اعضا هم خوشحاله دي او هم خوابدي:

به دي چې لـه دستي او سمدلاسه جنجال څخه

خلاص شول خوشحاله دي اوپه دې چې په راتلونکي کال به بيا سوداګرونه ورئ په خورا ټيټ نرخ ورکوي-خوابدي دي. په تيره بيا دکانهي مور چې خوراوسو اسي او سودايي ده دمانبام له لمانځه وروسته دکيزدئ نه دباندې ناسته ده او په زوره زوره ښيرا کوي ،کله څه وايي او کله څه . کله وايي چې اې خدايه ! ته ددې ظالمانو غاښونه وکاږې! خدايه ! ته يې زما دلالي له غوښو مخ پرته کړې! خدايه ! ته خو زما سرئ وبخښې او اجرونه او عوضونه ورته ورکړې هغه خوارکئ خو دهمدې سوداګرو په فقره کې سکاروې و واهه اوله بندې خانې څخه يې ناروغه راوست چې بيا يې مړشو .خدايه! ته دده برکتونه زما دلالي په برخه کړې اودغې په زاره ترکئ مرګ ورنه کړې.

کانهي چې په يوه کوچنۍ بوجئ کې اوربشې ځايولې ورزغ يې کړل:

ادې !راځه بس دئ ليونئ ليونئ مه غزيږه ! ستا يې ددې دنيا په کارو کې څه؟ ښه دعا وکړه ،راولاړه شه !

دکيږدئ په خوله کې نغرئ دئ اوپه هغه کې خورا ډير اوربل شوئ دئ او ښه ډير انګار پکې پروت دئ . دنغري په يوه څنده کې تبخۍ باندې دئ او دکانهي ماينه ورباندې باستې پخوي . دکانهي مورچې

له لمانځه ځخه راولاړه شوه اونغري ته راغله ، کښیناستله نوبیې نزور ته وویل چې نجلی! نه داپاستي ولې بخوې ؟ په دې خوځوك نه مربزي، هر څو نه چې ورکړې بیاهم وزي وي لوبې لوبې بندې پتیرې به دې پراچولې چې دهرچا به پرې شوې وای.

نزورچې کوم ځواب ورنه کړ نو دالا په قهر شوه او په وچ اوجدې ژغ یې ورته وویل چې که دې اوړه دخپل دپلار له کوره وای نوهله خوبه دې دادومره پاستي نه پخولای او داسې (کاګونه) اویا (پتیرې) به دې پخولای چې دچا غاښ هم نه په جګیدلای.

زما دزوی دې وهلو پوندو ته نه ګورې ؟ دده وچو او چاودلو شوندانو ته خو نظر وکړه. دسره کافر به لاړه پر وسوځي.

بنګ ورته وویل چې : ادې نن غم مه جوړوه ! نن دخوشحالۍ ځای دی . که یې کاني نن بند یخاني ته را ځخه بیولای وای خو به هم ناسته وې، اوس چې دی بیرته په روغ صورت درته راغلی اواوس دې له څنګه په نغري باندې درسره ناست دی ، هم ته خوشحاله نه یې.

یه زویه ! خوشحاله یم ، خدای دې داګرځ او دا ساعت په غم نه رابدلوي (ګوته یې لنده کړه او ځمکې ته یې ورووړه او بیا یې ژبې او غوږو ته ورتیره کړه. یعنی خاوره یې او ځکله چې په دې

حال کبر اونا شکري و نه شي) نو په داسې حال کې چې خپل تیکری یې په سریاندې را وځکاوه او لاس یې اور ته دنو دوالي دپاره وروغزاوه وویل : څنگه وکرم بنگه زویه ! همدا کاښی دی چې کېږدی مې پرې ولاړه ده، هغه بل زوی خو مې کمکی دی ، دترپ اوخرپ او د جهاندارۍ نه دی لږ څه باوله شان هم دی ، گوندې چې لوی شي ښه به شي دمور دزړه.....

په دې وخت کې کاښي دخپلې مور خبره غوڅه کړه او په یوه آرامه او طبیعي لهجه یې بنگ ته وویل چې:

ته څه فیصله کوې آیا ته موږ سره ریگ ته ځې او که په ښارکې پاتې کیږې. که له موږ سره ځې هم مې پوه کړه او که په بله دروې هم را ته ووایه چې که مې له وسه وشي یوبل هلك پیداکړم.

لومړی ترهغه چې بنگ ځواب ورکړي د کاښي مورخپل زوی ته وویل : ښار لا چیرې دی درې څلورزوررور مزلونه ور ته پاتې دي ، ترهغه ځای پورې چې رسیږو گوندې بنگ هم خپل زړه وپوښتي او ځانته یوه لاره غوره کړي، دی هم مور لرې داسې وچې پوښتنې مه ځنې کوه خپلې خوښې او مخې ته یې پرېږده .

ادې! تهخو تل دخبرې پهمینځ کې را لوېږې، تهخوواپې چې زه په دنیا یې کاروکې کارنه لرم، پرېږده چې زه دبنگ له زړه څخه لومړی خبرشم.

مور یې ژړغونکې شوه، خوبنګ دوی ته نور د مباحثې اودطبیعت دخروالي موقع ورنکړه‌او کاښې ته یې وویل چې:

ما خولا په کورکې په زړه کې دا خبره سره جوړه کړې وه چې په بنار کې به پاتېږم او هلته به دځان دپاره خواري مزدوري پیدا کوم چې به پسرلي کې دمور او خویندو دپاره یوڅه پوښۍ وکړم.

ـ رښتیا دپسرلي نوم دې واخیست، په پسرلي بیا ژموږ سره ولاړشه! دونه‌دروند کاربه‌نه‌درباندې کړو صرف(اوله)به را سره‌شې.

بنګ په پزه کې ورته وویل: پسرلی خو لاخورا لیرې دی، ګورو تر هغه وخته پورې ورځو او که یه! دپسرلي خبرې به په پسرلي کوو، یعنې هغه وخت او هغه ګړۍ به سره غږېږو.

بنګ په‌داسې حال کې چې په‌تبخې یې بې ترخې بې کولې او دکاښې دمانۍ دپاستو پخولوسیل‌یې کاوه دکاښې مورته په خورا خوند اوحیرت سرمدورځې واقعات بیانول اودهرسوداګر دقواري اوخبرو په باب یې هغې ته تفصیلات ورکول.

دکاښې خویندې دواړه لګیا دې‌ یوه په کاسه کې پاستې وروې اوبله یې په هرکاره کې لږ ژي څخه غوړي را کاږي. کله نا کله بنګ ته داور په رڼا کې وګوري او بیا ژر سترګې کښته واچوي‌او دا عمل څو ځلې تکرارکړي.

کوم وخت چې دپوونده و کډې ښار ته را نژدې شوې نو بنگ خپلـه بنۍ سره سمه کړه اوعزم يې وکړچې سبا هغه وخت چې ددوی کډې ورسره بار کړي نو پخپله به رخصت‌واخلي‌اوښارته به ورو گرځي. مـاښام بـيا پـر نغـري سـره ناست دي . دکاښـي تـنـدی تـر بـو غوندې ښکاره کيږي . مور يې ورته وويل چې : هلکـه ! نن بـيا ولـې برسلك غوندې ښكاره كيږې؟ بيا دې په کتوري کې چادر ته تو کړي دي ؟ بنگ هم نن شپه را سره د ی باید خوشحالـه يې تر ځان تير کړې ! خدای‌دې بر کتونه ورکړي دا اووه اته شپې چې دی له موږ سره شوی د ی اوښان په نس ماره شوي دي او حتی دهر اوښ ښيه تر پخوا ښه شوې ده. سهار وختي به يې په پلو وهم او بيا به يې په خدای سپارم.

ادې ! کـه مې دزړه پوښتې - زما طبيعت هم په دغه خراب دی چې سبا به بنگ لـه موږ ځخه جلا كيږي. موږ بل څوك هم نـه د ی پيدا کړی بد يې آموخته کړ و ،پخوا موهرکار پخپلـه کاوه ،اوس د کار ډيره برخـه بنگ په اوږو اخيستې ده. بيا يې ماينې تـه وويل چې : ميرمنې ! ته خو نن ښه کاسه تياره کره - بنگ به پيالـه موږ ځخه خولـه وهې چې پوونده ښه خلـك نه دي . هر ډول چې يو ، همدغه‌يو ،پخوا هم دغسې وو ، اوس‌هم دغه ډول يـو(ښش نـه يو تکولـي) خدا ی

دي وکړي چې په پسرلي هم له موږ سره يوځای شي . هغه وخت به زموږ ژوند وګوري او پوه به شي سره له دې چې پوونده خومره سرګردانه دي بيا هم هر کال خوار امي او خوږې شپې هم لري .

* * *

بنګث کله ښار ته نه و تللی . تل چې له کوره په مسافرۍ او کار پسې تللی دی په يوه بله منطقه کې به په يوه کلي کې ديوه بلهای سړي مزدور شو . چې ژمی به يې تېر کړ ، نو سمدلاسه به خپل کور ته روان شو . داځلې دومره نوی ښار ګوري چې خلك يکې ترله اوري ،

بګی دوړې دوړې ترله جاروزي . کوڅه له خلکو ډکه وي . خو هيڅوك په هيڅا پوري اره نلري . بنګث دې خبرې تر هرڅه ډير حيران کړی و چې دغه خلك ولې روغبړ نه سره کوي او ولې يو بل ته سلام نه سره اچوي؟ او يا دا چې څرنګه په کوم شي نه سره خوري؟ له يوچا څخه يې پوښتنه وکړه چې دا محصل غوندې سړی ولې دبازار په منځ کې ولاړ دی ؟ او لکه ليونی کله لاس دوړي وغزوي او کله يې دوړي؟ کور نه لري؟ دا دلاس غزولو پيښې ولی کوي؟

هغه ورته وويل چې : دې ته دترافيکو پوليس وايي دا بګی او موټران ترله تيروي ، نه يې پريږدي چې هغه يو پر بل کې توی شي .

دې خبرې ته دبنگ سد لـه سره ووت چې دغه محصل (دترافيکو پوليس) ته ولې څوك نيالى نـه راوړي او ولـې دى دغو خلـکو تـه ښکنځل نه کوي او دوى نه وهـي؟ محصل او داسې ښه سړيتوب چې په چا دې غرض نه لري.

بنگ بـې لـه دې چې وپوهيږي چيرته دروې ، بلاارادې روان دى . يو دکاندار ور باندې زغ کړ :

او - بنى !

ده مخ ورواړاوه او هغه ور ته وويل چې:

په بنى کـې دې څه شى را بار کړي دي ؟ خر څوې بـې او که‌نه؟ ده په ډيره معصومانه لهجه ورته وويل چې : زاړه کالـي پکې دي ستا دښې نه را معلوميږي ، خو کـه يې را نيـې زه هم لاس نه تر نيسم.
- په پاسنيه: زاړه کالي څه کوم. ماچې ويل (شنى) دې له کومه ځايه راوړې دي - تيرسه! تيرسه! زاړه کالي دې دورې درگوز وه دمور دې....
بنگ په دې خبره چې دمور دې ..... يـې ورته وويل ډير خپه شو او بير ته را وگرځيده اوورته يـې وويل چې:

دا ښکنځل دې ولې را ته وکړل؟ خوسپين پښتون يم ډيرلوى‌تيرى دې را باندې وکړ ! گوره ! سپى خولـه خـوځوك چا ته نه پريکوي .
- تيرسه ! تيرسه! پريږده دا منطق اوفلسفه دې دمور دې ...پرته

کره مخ دي ، کـه نه وي والله دا ګرده کوزه اوبـه خوبه دریانـدي وشیندم.

ـ وبني ! بیا دې سپي خولـه پریکړه...... ولې خو اخر تاهـم کړه لونګۍ ترلې ده او سپین کالي دې آغوستي دي . خپله خوله دې په واك نه ده.

په دغه وخت کې دري څلور نور کسان پسې راتول شول بومسري بنګ سوکـه پورې واهه او دوکاندار ته یې وویل چې :

نه یې ګورې چې صحرایي دی او نوی لـه غرورغو څخه راشیوه شوی دی؟ په توکو او ستاسې او رموز په اصطلاح ګانو څه پوهېږي؟

څه تیر سه ! پاسنی کاکا ! خیر دی څه ! خیر بوسي ! جنجال مـه جوړوئ ! غریب سړی یې ! کـه پولیس دوخبرشو بیا به دې خوشې په خوشې سرګردانه کړي ! څه ! پخپلې خوارۍ بسې دې څه ! هله خیر بوسې. ګام پرمخ واخله !

بنګ په یوه بلـه کوڅه راکښیووت ، ګورې چې یوښه لـمر څرېکې دی او د ده په شان نـور ډیـربنې والاسره نـاست دي . څوك د پیرتاګنه پـه سرونڅو کې مېږې غواړي ، څوك سـر زمونځوي څوك لـه پښو څخه ازغي کاږي، ځینو بیا لاسونه سره ور کـړي د ي اوپه ناستو زور سره ښکاره کوي کله نا کله دخندا ترکهارې

شي او کلـه بیا د(واخ، واخ مړ دې کړم) ږغ پورته شي.

ددې ډلي دې خوا ته یوهلـك ناست دی اوترمخ یې یوڅو سرې دشیو ډوډی په یوه خیرن او غوړ بخن دسترخوان کې ورته پرتې دي او پر لـه پسې دا ناري وهي : (هلـه! دکور پښتې ډوډی دي ، هلـه ! وبې خورئ خوارو غریبه ارزانـه دي ارزانه .)

بلې خواته یو بل زنکی ناست دی اووایي :(هله تودسوړسك دی تود.)

بنګ په زړه کې سوچ وواهه سوړسك نه غلمینه (غنمینه) ډوډی نه ده که څه هم سوړسك ارزا نه دی خو بیا هم (دکورپښتې ډوډی) ډیرې پرې ښې دي اوبایدچې پر هغه ځان موړ کړم، وروسته به یې ګوروچې څه کیږي. په دغه وخت کې یې دخولې دخوند ناري تیرې کړې او مخامخ ډوډی والاته ورغی او ددوو افغانیو دوې ډوډی یې ځنې راو نیولې، دواړه ډوډی یې په ښي تخرګ کې نغښتې سره کښینبولې . اوکیڼ لاس یې ورواچاوه او ددواړو ډوډیو سرونه یې په یوه پلاځنې پرې کړل او په خولـه یې ننه ایستل، بیا په داسې حال کې چې خولـه یې ورو ورو ښوریدلـه دیوسري خوا ته چې دواړه لاسونه یې پرتندي چترې کړي و واو یوازې ناست و ورتیرشو په ډکـه خولـه یې ورته وویل :

ـ اسلامالیکـم .

ـ مالیکم ستړي مه سې!

ـ کوردې ودان، خیر یوسې!

ناست سړي خپل یولاس لـه تندي ځخه لیرې کړ او په هغه یې ده ته دکبیناستلو اشاره وکړه او ورته یې وویل :

ـ دلته کښینه ته هم داڅرموږ دخوا معلومیږې!

ـ هو! زه دغزني دعلاقې یم او ته دکوم ځای یې؟

ـ زه هم دغزني نه دورپورته سیمې یم .

بنګ له خپل تخرګ ځخه دو دی راوایستله او خپل دغمملګري ته یې هم ست وسلاو کړه. هغه په داسې حال کې چې دو دی یې راماتوله ورته وویل:

لکه چې نوی نبار ته راغلی یې! که دې داسې غلمینې دو دی خوړلې په قرآن کـه به غران خو تر ملا کورته غوته یوسې! دلته خـو سړی ګذاره کوي لـه خپل تغر سره سمې پښې غزوي.

بنګ ورته وویل چې : څه وکړو وروره! موږ چې خوار یو لـه دغه خپل نس دلاسه خوار یو ، ته خوښه وابې ، خو نفس خورا ظالـم دی ، سړی تر حد تیر وي .

وروسته لـه یو څه ځند نه بنګ بیا ورته وویل :

ښه داسې مې پوه کړه وروره! څه خواري او مزدوري مـونده کیږي او که بهخپله بنی لا پسې وخورو او تش تورلاسونه به کورته ځو؟

څه به درته ووایم گلـه ؟ هرشی په‌نصیب اوقسمت‌پورې اړه لري زه دا پنځلس شپې کيږي چې دې دیار ته راشیوه شوي یم ، کلـه ناکلـه ختمې مونده کیږي مزدوري یې ښه ده دورځې‌نه، لس (۹-۱۰) افغا نۍ ورکو ي خو کور یې خراب کړې په دې گرانـی او قیمتی ......هیڅ شي ته لاس نه رسیږي، هغه بلـه ورځ مو میلـه وکړه او په سوړسلک مو ځانونه مړ ول غوښتل،خو چې رښتیا درته ووایم ددرې افغانیو سوړسلک چې مې وخوړ نو خولـه مې ونیولـه کـه نه وی‌مور نه وم . ملـگریه هو! دروغ به ولـې درته وایم-موړ نه‌وم بیا یې یوه بلـه گـولـه ورماته کړه او وي ویل :

تـه خوزبکـیٔ ښکاره کیږي . لاتر اوسه پورې د دنیا سرې تودې‌در باندې نه دي تیرې شوې .....لـه ځان سره پام کـوه، بـې ځایه خرڅونه .به نه کوې ، خو کـه مې دزړه پوښتې زموږ هم ځان په وا ك کـې نـه وي ، تل مو شي ته نه خولـه دریږي او نه لاس ، که نه وي ځینې ښه پوه خلـك دلته شته چې‌تل‌دماښام په مهال دباندې کلبو ته ځان باسي او یا په وچو نوتانو خپلـه‌گذاره کوي . ولـې که داسې ونه کړې، نود عیال په خولـه کـې به څه ور اچوي .

بنگ ورځنې دنوم پوښتنه‌وکړه هغه ورته‌وویل‌چې‌زمانوم‌خاورې دوران.
-خاورې مه شې. دورانـه ورووره ! څه به درته وایم په همدغه کوڅنې

ولړ عمر کې را باندې دادم او درخانی قصې تیرې شوي دي ، دومره زحمتونه او تکلیفونه مې گاللي دي چې ډیر خلك به یې ونه شي گاللی ، خو دومره خبره ده چې خدا ی‌پاك بنیادم ته طاقت‌ورکوي. نه دې دي اروېدلي چې خلك وايي (انسان تر گل نـاز کاوتـر کاڼي کلك‌دی) که‌دغسی نه و ای نو بايدپه‌دې‌مصيبتواوخوا ريـو کې سرى‌اوبه شوی‌وا ی.

دوی‌دا خبرې او اترې سره کولې چې یوسړ ی‌راغی چې څوکسه مزدوران دختو دپاره په کار لري . ټول ناست خلك په یوه پلاولاړ شول، هرچا کوښښ کاوه چې لومړی ځان وروړسو ي او خپل ځان ورسره ځیره کړي دغه سړي له هغه جملې نه پنځه کسه مزدوران چې ورته ډېر وو خوښ کړل او لـه ځانه سره یې بوتلل. په‌دغو پنځو تنو کې‌هغه‌سړ ی هم و چې دبنگ سره یې خبرې کولې. هغه دکار په ترتیب پوهیده. څرنگه چې بې دمزدورانو غوښتونکی ولید ور په هوا شو او ځان یـې دهغه ترزامې لاندې ودراوه . بنگ دمزدورانودې ناځاپي نارامی اولاس وپښې وهلو ته حیران‌شو ، په هغه ملگري یې گوري هغه موندلای نه شي .

بنگ‌پوښتنه وکړه‌چې دلته‌دادومره مزدوران‌خواران ولې‌سرمراغوند دي ؟اودځه‌دپاره‌دې‌لمر ځریکی ته دادومـره خلك سره‌ناست‌وي.؟

یوبل مزدور ور ته په‌خواب کې وویل چې : داخو دمزدورانو بو ډول منډ یې غوندې ده ، دلته هغه ټول کسان سره راغونډیږي چې په خوارۍ غریبۍ پسې له کوره راوتلي وي او غواړي چې دغه ډول کارونه او مزدورۍ ځان ته پیدا کړي. او په د ې سیمه کې چې دهرچا مزدور په کار شي هغه دلته را ځي او له دغه ځا ی نه دخپل احتیا ج په آنداز ه نفر بیایي .

ترلسو بجو پورې بنګ په دغه منډیې کې ناست و او په دې انتظار کې و چې اوس به یې څوك کارته بیایي ، خو په پا ی کې یوبل مزدور ورته وویل چې :

تراوسه پور ې چا دکار دپاره بونه تللې، پس له‌دې ددې چا نس اوبرابري ډیره لږه ده چې څوك دې بوځي ، ځکه چې کار دورځې له سره شروع کیږي، نوښه درته داده چې ،و لاړ شې او په کومې بلې غریبۍ پسې وګرځیږې ، داسې ونه شي چې دلته څه په لاس درنه شي او له بلې غریبۍ نه هم ووځې .

بنګ فکر وکړ چې ولاړ شي چې په شارخوا کلیوکې وګوري او هلته‌دکارموندلودپاره لاس‌وپښې‌ووهي . ماسپښین په درې بجویې بو څه کار مونده کړ ، هغه کاردا و چې دانګورو یوڅو جووې به کاږي.
ده دغه کار ورځنې په اجاره واخیست . دباغ څښتن ورته وویل چې

یوم به لـه خپلـه ځانه راوړې ! ځکـه چې په جوو کښلو کې دا قاعده او اصول دي چې یوم به هم مزدور پخپلـه لـه ځانه سره راوړي .

هرکلـه چې بنگ یوم پیدا کولی نه شو نو طبعاً دا کار ورځنې پاتې شو.

دباغ ځښتن ورته وویل چې: که کوم شی را ته په گروی کښېږدې نوزه به لـه یو چا ځخه یوم درمونده کړم، خو ده بې لـه هغې زړې بنۍ او زړو کالیو ځخه بل ځه نه درلودل.

بنگ وروسته تردې چې شپه یې پـه هغو کلیو کې تېره کړه سهار وختي بیرته ښارته راغی . لومړی دمزدورانومند بې ته ورغی. هلته یې خپـل بـازار بیا هغسې سوړولید، بیا راغی گمرک ته. خیـال یې و چې گوندې هلته به دځینو موټرانو د بارولو او خالـي کولـو کار مونده کړي ، خولـه هغه ځای ځخه دگمرك پندیانو او جوالیانو پـه بیره راوشاړه او دپندیانو مشر ورته وویل چې:

کـه بلـه ورځ دې خوا ته راغلـی وې پښې به دې ماتې کړم . خو دده دښو طالعو په وجه بوه سړي ورته ږغ کړ چې دلته وځکې پاکېږي ورشه! کار به درته درکړي ، کـه ځه هم نا وخته دی خو بیا هـــم ځښتن یې ضرورت لري ـ گوندې قبول دې کړي .

د وځکوخاوند ورته وویل چې: اوس خو سره غرمه ده اووه نیمې

بچې دي ، خلك چې سهار لمنځونه وکړي سمدلاسه کارته کښيني دادی لمرسرته راغلی دی ـ که دماښام تر اذانه پورې پاتې کيږي نو وابه دې خلو اوکه نه وي نو څه به مخه دې ښه !

بنگ ور ته (ښه) وکړه او سم دلاسه يې په کار پيل وکړ. بنگ په خورا تادی په کارگوتې پورې کړې اوډېر ژر يې په دوارو لاسونو وځکې پاکولې. البته دا دومره وځکې يې هيڅکله په يوه ځای نه وې ليدلې او چې د ځښتن نظر بـه يې بلې خوا تـه شو ، نو ده بـه يوه ډکـه لپه وځکې خولې ته واچولې. دی خورا داريده چې کـه د وځکوځښتن مې وگوري ، سمد ستي به مې لـه کاره وباسي اويا به تاوان را څخه واخلي. خو په دې وضعيت ډير وارخطا شو چې هغه وليد، مگر څه يې ورته ونه ويل اونه يې ورباندې ځان پوه کړ دبنگ ژبه دډيرو وځکوخوړلو په سبب ژر تنباکې شوه او دنورو وځکو خوړلو څخه يې بد راغلل.

دغرمې په دوه دی باندې دسوداگر نمايندهو ويل : هلکو اهر څوك چې دغرمې دوه دی دپاره دوه گون نوټ غواړي هغـه دې راشي اوکه يې نه غواړي البته مازيگـر بـه خپله مزدوري تولـه په يوه ځای واخلي.

بنگ ورته را وړاندې شواو وروسته لـه هغه چې دوه گون نوټ

بې ترینه واخیست، نو په پاسته مګر جدي ژغ یې ورځني پوښتنه وکړه: صاحبه! زه خو سهار لږ څه وارخطا غونډې وم او دځېلي مزدورۍ پوښتنه مې ونه کړه چې دورځې به څو را کوئ؟.

دا ته څه پوښتنه کوې؟ ته به وایې دغو نورو مزدورانو ته مې له تا نه ډیرې ورکړې دي؟ دچا حق نه خورو. په ختو کې چې تول ورځ ختې، خښتې، خاورې او تیږې وړې مزدورې لس افغانۍ درکوي دلته خو کر او ناست یې - نمدې ښې په ختو او نه دې لاسونه په ختو ککړ وي او وڅکې هم خورې! د ورځې څلور افغانۍ درکوو! که دې خوښه وي ښه ترښه او که نه وي څه - ځان نیم روزه کړه!

بنګ له ځان سره فکر وکړ چې دغه وڅکو والا ښه وایې - کار خو یې دومره سخت نه دی، صرف دمزغې رګونه مې لږ څه وچ شي، که نه وي نور خو ارام یم. باید لږ څه زورور کار مونده کړم چې هم یې زحمت ډیر وي او هم یې اجوره زیاته وي. دا سپك کار دی باید همدغه ډول سپکه اجوره ولري.

بنګ چې ماښام مزدوري واخیستله، بیا دیدید و دپاره یو کلي ته ولاړ. ده لومړی هڅه وکړه چې په مسجد کې بیده شي. خو چا ورته وویل چې په دغه مسجد کې څوك نه پریږدي. نو ناچار دبوه نژدې کلي مسجد ته ورغی.

سهار وختي بیا دمزدورانو منډ یې ته ورغی. په هغه خپل پرونی آشنا پسې گرځي ـ کله وایې چې اوس لا بیخي وختي دی، هغه به هم کلبو ته تللی وي او ناوخته به راشي، کله وایي چې هغه به پر هغه خپل پرونی کار باندې پاتې شوی وي او دمزدورانو منډ یې ته به دسره را نه شي.

په همدې تردد او تشویش کې و چې سترگې یې په هغه ونښتلې او هغه یې سوکه تر لاس ونیو: زه خو په تا پسې گرځیدم! موږ خو پرون ښه کار مونده کړ، ته به دکار دموندلو د ...ه لاس وینې وهې ـ داسې نه ده چې بدایان به په تا پسې راځي اوزاري به درته کوي، بلکه ته به په بدایانو پسې زغلې او ځانته به کار پیدا کوې، لکه چې پرون ما وکړل. اوس خو دمني موسم دی زموږ اوستاسې مزدورانو دلې دې سیمې ته را شیوه کیږي او زموږ او ستا سې په شان په خواریو او مزدوریو پسې گرځي.

بنگښ خپله قصه ورته وکړه ـ دده ملگري ددې خبرې په اوریدلو چې پرون یې په لپو لپو وځکې خوړلي دي او ژبه یې برې تنا کې شوې ده دخولې لاړې یې دا دړل تیرې کړې چې غرج یې بنگښ پخپله واورید.

بیا دوران ورته وویل :

چې راځه! دمزدورانو غونډې ژوند کول دروښیم! ته دمزدورانو اوخواري کښبوله دلې یې ! خو داسې ځرګند ېږي چې ژوند دسوداګرو او بدایانو خلکو په شان کوې ، ځکه چې برون دې دوې غلمینې دودی په تخرګ کې نیولې وې اودا دول دې خوړلې ته به وایې چې یولوی زمیندار یې او یا دیو ښه دکان څښتن .

دوی دواړه دمزدورانو له منډیې نه لرې یودکان ته راغلل چې دهغه ددروازې یوه پله پرانستل شوې وه او بله یې لانه وه خلاصه شوې . دنورو شیانو په جمله کې په یوه زړه توکرۍ کې یو څه توت پراته دي . دا توت په متې ژیړ ښکاریږي ، یعنې دېر زاړه توت دي دهرې دانې ځینې برخې یې له دېر زوړ والي څخه تورې اوښتې دي . دوی دواړو دیوه غران دغه توت واخیستل او دوران په خپله لمن کې واچول او بیا یې ده ته وویل چې :

راځه ـ بیر ته دمنډیې مخې ته ورشو اوهلته به دا توت هم خورو اوکه څوك راغلل چې مزدوران یې پکار وي نو موږ به ورته تیار حاضر یو .

دتوتانو دخوړلو په وخت کې دوران بنګ ته وویل چې ته خو پهدې ښار کې بیخې نابلده غوندې ښکارې. دلته په ځلورو خواو کې دمزدورانو دغه دول (منډیې غونډې) ځایو نه شته چې هلته

دوی دکار دموندلو دپاره سره را غونډیږي. نو ښه داده چې زه اوته ژر ژر دغه توت وخورو او لوړی ترهغه چې لمر را پور ته کیږي موږ (که مو دلته کار مونده نه کړ) هغې بلې خوا ته به ورشو اوهلته به دیو څو دقیقو دپاره انتظار وباسو که موهلته هم کوم کار پیدا نه کړی شو، نو البته دریمې یا څلورمې خوا تـه بـه ځو . مقصد داچې یو کار دځان دپاره پیدا کړو اوورځ را باندې عبثه تیره نهشي. ما پرون دوې خواوې راغوښتې او پلټلې وې او چې دلتـه راغلـم هغه و چې کـار مې مونده کړ.

په دغه وخت کې لمر څرك وواهه دمزدورانو شورماشور دی څوك سوړسلك اخلي اوچا پهڅادرباندې توتان اچولي دي اودرې څلورکسان ورباندې راټول دي اوژر ژر یې خولې ته اچوي.دلمر وړانګې لوړی ددوران په مخ ولګیدلې چې دیوال ته یې شالګولې وه او مخ په لمرخاته ناست و ددوران سره بخته کوندی زیره یـې نوره هم پسې سره غوندې کړه او دزیرې تارونه یې کـه څه هم لـه ډیرې مودې را ایسته نه وو پریمنځلي رانه ورو ځلول.

په داسې حال کې چې دوران پهخپلو سترګو باندې یولاس چتری کړی و او په بل یې ژر ژرتوت خولې تـه اچول، بنګ ورځني پوښتنه وکړه چې :

مابنام مابنام ته چیر ته پریوزې ؟! هر چیر ته چې ځې ما هم له ځانه سره بیا یه! زه خو نلتك نه لرم، برا یې مې تولـه شپه ساړه شوي دي ، کوم ځا ی کې چې ته ځملې هغه گوندې لږ څه تودوي.

ـ ما خو تر اوسه پورې تا ته تول احوال نه د ی ویلی ځکه ما وتنا ددیرو خبرو وخت هم نه دی موندلی. زه د ... صا حب مبارك ځا ی ته ځم . زما خو ورور هلته د ی . زما ددغه ورور پښه پـه داسې حال کې چې ختې یې کولې ما ته شوه، هغه مو ور وترلـه ، زموږ یـو وطندار د ی چې هغه لـه ..... مبارك سره تول عمر تیر کری دی. بیا ددغهوطندارزره را با ندېوسو او زماورور یې هلته بوت . څوتعویذونهموورنهراوړل ، څودمونهموپرې وکړل ـ هیڅ اثریې ونهکړ. ای وروره ! څه به درته وایم ! تولـه ورځ مزدوري کوم او هغه ددې ښوخلکوقربان یې شم، په خوړو کې راڅخه ځې تر اوسه پوري مې (۸) افغانۍ یوازې په تعویذو او په شکرانو کې ورکړې دي . دهغو دپوښو بیعه خولا ایسته واچوه . څه وکړم دمور زو کړی د ی ، موږ وایو نن به ښه شي اوسبا به ښه شي ، خو دی لاهغسې د ی ، هیڅ ښـه والی نه ترینه ښکاري. صاحب مبارك تل دم پاندې کوي ، گوندې بو وخت ښه شي نو هلته زه تا نه شم بیولی، ځکه چې د...... صاحب مبارك ناظران او خلیفه گان دغسې ښې والا خلـك ښه نه خوښوي او

وابي چې دوی حجرې لـه سپږو ډکوي. البته کمخه درپوري وا ی
بيا دا خبرې دومره نشته .

بنګ دهمدردی او تأسف په تو ګـه سرو ښوراوه او ترشوندانو
لاندې بې دهغه دژر صحت دپاره غوښتنه وکړه. بيا دوران ورته وويـل
چې : وروره ! درڅه ، ناوخته شو ، ګومان نه کوم چې په دې خوا
کې دې نـن څوك مزدوري مونـده کـړي. درځه، هغه بلـې خواتـه .
هلته ګوندې دګمرك دخلـکو اويا خو د ويو دکار خانـې والاوېو
څوك په کار وي.

دواړه په بيره لـه هغه ځایه سره را رهي شول او ځانونه بـــې
دمطلب ځـای تـه ور ورسول اوبې لـه دې‌چې کښيني‌سره ودريـدل
ددوی دواړو سترګـې هر هغه څوك چې لږڅه ښوی اوپاك کالـي بې
ا غوستي وې تعقيبوې ا و په‌خورا چمتووالـې‌سره دهغه خواته ګوري
هـر هغه ډو ل سړی چې د دوې خـوا ته را درومـي ، کـه څه‌هـم
بلـې خوا ته تير بږي دوی اونور مزدوران په يوه پلا دهغه وخوا ته‌هڅه
وروکړې او دټولو سترګـې دهغه سړي په سترګو او تندي کې ښخې
وي. نابلـده خلـك خو ددې ډول حرکاتو په‌مقصد ښه پوه نه وي او
ګومان کوي چې مزدوران د دوی دوهلو او پر دوی باندې دحملې لـه
باره ورځـي او خورا ځنې وبيريږي. وروسته لـه خو دقيقو يو هلـکی

چې دچپراسي دربشي بې آغوستې وه را ښکاره شو. هغه لا لږڅه لیرې و چې وې ویل :

هلکو مزدورانو ! نن ستاسو طالع را ویښې شوې دي : فابریکه پنځه څلویښتو کسو مزدورانو ته دځپلو وړیو دمیتخلو دپاره ضرورت لري یوتر بل پیش دستي مه کوئ تاسې تول دې ایله څلویښت کسه یاست . درځئ چې تول بوزم .

یوه زغ کړ چې : هلکه ! دفابریکې مزدوري څوده اوس بې لا را سره خلاصه کړه.

چپراسي وویل : دا زماپه‌اختیار کې‌نه ده هرڅه چې مدیر صاحب وویل هغه صحیح ده.

بنګ په زړه کې خورا خوشالي احساسوي او فکرکوي چې ګوندې دا کار به ددیرو ورځو دپاره وي. ده خپله دا هیله دوران ته هم وویله چې هغه هم تائید کړه. دوران ورته وویل : ورم کال موږ تقریباً دوه میاشتې بشپړې په هم دغه فابریکه‌کې کار وکړ او هریوه ته ښه مزدوري وررلویده خوما چندان څه نه تر وایستلای شو، ځکه چې زما خرڅ دیرو : هره ورځ مې غلمینه دودی او پیاز سره خوړل. نوکه رښتیا درته ووایم کله کله مې چا ی هم چښلي‌دي. وروره ! خو انسانان یو، ستړي شو ، تا تـه به نه وي معلومه چې بو

تر بخ چا ی په یو بشپړ ه (۲۵) پولی ور کوي هغه وخت مز دوري هم دومره نه وه لوړه ، خو بیا دو دی هم دومره ګرانه نه وه . سږ کال مز دوري سره ده خو دو دی اورخت ډیر لوړ دي . خدا ی مودې پرده وکړي ته درڅه ، هر څه به خدا ی آسانه کوي.

دمز دورانو ټوله ډله.د فابریکې په وره کې ودریدله چپراسي ورته وویل چې اوس به زه مدیر صاحب ته رپوټ ورکړم هغه به میرزا را ولیږي چې ستاسې نومونه ولیکي .

څو دقیقې وروسته میرزا راغی اودټولو نومونه او داصلي ټاټوبي پته یې ولیکله او بیا میرزا په اوږ ږغ و ویل : ستاسې دورځې مزدوري به شپږ افغانۍ وي. پیاده باشي راغی او ټول یې دفابریکې دانګړ خواته رهي کړل. دفابریکې دانګړ په مینځ کې یولوی حوض دی ، په هغه کې نور خلک هم وړی مینځي او دحوض شاوخوا ته یې دوچیدو دپاره اچوي. بنګ او دوران دوا ړو دنورو مزدورانو په ډله کې دوړیو په مینځلو پیل وکړ : ده باشیان هرې خواته ګرزي، کوچنۍ لښتې یې په لاس کې دي . هرڅو قدمونه چې واخلي وایې : هلئ ! خیر یوسئ ! لاس وښوروئ ! دو دی حلاله کړئ ! هلئ !

دده باشیانو غوږونه خورا درانه شوي دي . علت یې همداد ی چې دوی ترمازیګر پورې همدغه (هلئ ژر شئ) نارې وهي. په تیره

بيا چې رئيس او يا معاون راغلی وي او په خپل دفتر کې ناست وي، نو دده باشيانو غلبلي تر پخوا هم ډېرې شي، ماز يګر خو دټولو غاړې بوږې وي بنګ دوران ته وايي: کاشکې يوه پلا مو دننه فابريکه ليدلې وای، چې څه شی دي ږغ خو يې غوږونه کڼوي. که پخپله ماشينان مو لا ليدلي وای عجب نه خوند به يې کړی وای.

په دې وخت کې دننه په ماشين خانه کې او دباندې په انګړکې يو څوږ جوړ شو او خورا برو- برو جوړ شو. يوه ده باشي پر بنګ ږغ کړل: ورورو ! کاردې کوه، لږ څه لاس وښوروه، نه وينې چې معاون صاحب راغی؟ دخدای روي ته وګورئ لږ څه ژر ژر لاسونه وښوروئ خوشې به مو برباد کړي.

بنګ چې سرپورته کړګوري چې دلته خلک په يوه سرې بسې دي، دمخه چې ځي خورا غټ او چاغ سړی دی، نس يې مخه ډير دده دمخه ځي، پنډيېنټ يې لاس کې دی که څههم هيڅ يخ نشته بيا هم ده خورا ښه ډير وړين کالي آغوستي دي. دده يوه خورا ښه دقره قل خولی په سر ده ځينې خلک په ده پسې مستقيماً تر شاځي، ځينې په اړخو، خو لږ څه تر شاورسره درومي. دوريو مينځلو دحوض سيمې ته چې راغی نويوه ګړی يې پښه ونيوله او يو عمومي نظر يې په کارګرانو واچاوه، بيا پخپله ورتېت شو او يوه ټوټه پر يمنځله شوې

وړی بې چې دوجیدو دېاره یې اچـولې وې، لـه ځمکې څخه‌را واخیستله‌او هغه‌یې کلوښته‌کلوښته کړه‌او بیا یې‌ستر گونه ورنژدې کړه.

ـ که څه هم یا کې معلومیږي خو بیاهم چې سړی په ځیر ورتـه وگوري نو لږ څه خیر نـې دي ـ ده باشیانو ته‌امر ورکړ چې په مزدورانو یې ښې مینځۍ او بل باید په دې مزدورانو کې چن وشـي ، هغه چې ښه کارکوي هغه باید دتل دپاره دلته کار وکړي او هغه چې لټان دي‌او یا کمزوري دي‌هغه‌باید پرې نه ښودل‌شي چې دلته‌خپله‌ورځ تاوان کړي.

یوه مامور چې ژر ژر یې ساشرلـه ، وویل : بلې صاحب ! موږ همدا دول ترتیب نیولـی دی.

(بلې صاحب) دې پـه سر و وهه ! چیرې دې همدا دول ترتیب نیولـی دی ، هغـه سپین سرې ښځې نـه وینـې او پـه خوا کې یې هغه سپین ږیري نه گوري ؟ شل پلامې ورته ویلـي دي چې دا خو خیرات خانه نه‌ده، فابریکه ده. دلته باید دېر ښه کار کوونکي راشي چې کـار وکـړي نه دا چې سپین سـرې اوسپین ږیري اوشل وشوت راولـۍ او دفابریکې پیسې ورکوۍ. نه گورې چې فابریکـه نظر دنورو موسساتوگټو ته په نقص کې ده، هر څوك خپلـو شریکانو ته تر (۳۰، ۴۰) په سل کې کمه گټه ورکـوي خو موږ چې دېر مړ ونه شو نوتـر (۲۰، ۲۲) په سلوکـې اضافه نه شو گټلای.

- (بلې صاحب) تاسې ښه واياست! ستاسې خبره سره زرده، تاسې مور وپلار ياست! دا هغه سپين سرې ښځې دي چې څو ورځې دمخه موځواب ورکړ خو دفابريکې دمخه يې بغارې او چغارې وهلې او نژدې وه چې دفابريکې ټول کارګوان را ته بد ورده کړي ، نو بيا حاجي صاحب امر وکړ چې په کارکې بې واخلئ اوژرژر بې دنورو کارکوونکو لـه سترګو نهامې کړئ . تراوسه پورې پـه کارآخته دي زموږ په دې کښې څه قصور نشته.

ده غږ ومب وهل او بې له دې چې نور څه ووايي مخامخ دماشينانو خونو ته ورننوت او هلته پـه ماشينانو وګرځيده. دماشينانو دهرې برخې باشي دماشين په خصوص کې څه ورته وايي. دماشينانو دټکهار په اثر هره پلا باشي دده په غوږ کې په زوره زوره خبرې کوي ، دادوره بې په يوه ساعت کې وکړه او بيا دباندې راووت ، په دې وخت کې دوه درې کسو کـار کوونکو چې جامې بې ټولې په تيلو غوړې وې اوجامې بې لاڅه چې خولې بې ددېر غوړوالي لـه لاسه تکې تورې اوښتې وې يو خط دمعاون صاحب په لاس کې کېښود. معاون صاحب چې خط ته وکتل هغه يې په لاس کې ومروړه او دبوه کارګر په مخ بې ور وغورځاوه او په تريوتندي يې لـه ځانه سره وويل :

ځئ ورك شئ خـدا ى مو خـوار کـره ! واللہ چې ټولـه نـرۍ

مړه او پته شي که ناسې کارګران خوماره شئ . هره ورځ ستاسې پسو جنجال وي: کله تنخوا ډیره غواړئ او کله بیا دریشي غواړئ ! سړی موبه کومه خوا پسې ورسیزي؟ دغو نه دفابریکې عایدات نه وي لکه چې پرتاسې باندې یې چې خرڅوي. ورك شئ خپل کارکوئ ! درباست مقام دا خبرې او چتیات نه شي اوریدلی ! که چیرې موږ پخپله دا لازمه وګڼله البته ستاسې ددریشیوپه باره کې بهغورو شي.

دوړبو مینځلو حوض ته چې را نژدې شو بیا یې یوه مامور ته مخ راواړاوه او په یو معتدل ږغ یې ورته وویل :

ځرنګه چې ما درته وویل هغې وکړئ دکار خلك پر بزدئ او دانوږو ته چې تخپله مزدوري نه شي ګټلی په یوه داسې ترتیب سره ځواب ورکړئ چې دا نور مزدوران پرې پوه نه شي . تا چې دا دومره غته خولی په سر کړې ده او دا ناپوه خلك ترڅان نه شي تیرولای ، نو ستاکمال څه دی ؟ یهورووره ! علتیې معلوم دی :که فابریکه ستاوا ی اویا دې یوه برخه پکې درلودا ی، نو هله به تا لیدلي وا ی چې په څه ډول دې دغه مات او ګوډ مزدوران ځنې شړلای . اوس خو دې دومره زړه نه سوځي. ځکه چې وایې زما یې په څه ؟

یوساعت وروسته یې دغرمې توپ وویشت اوټول مزدوران دډوډۍ خوړو په نامه له کارو څخه راووتل ، خو ډیر یې په لمانځه

پسې ولاړل او خوك هم سبوري او ځينې لا لمر ته وغزيدل. ځينو ځينو گولـه دودی لـه خپلو ملاو څخه را خلاصه کړه او داوبو دويالـې په غاړه يـې په خوړلو پيل وکړ .

بنگ دوران ته وويل چې : راځه ! نوکـی دودی را نيسو اوژر ژر يـې وخورو بيا به دننه ماشينانو ته ورشو چې هغه وگورو اوهم يـې کارکوونکـي ووينو چې دا لا څه ډول خلـك دي .

دو ی دواړه لـه فـابريکـې څخه را ووتـل اووروستـه تر تلاشې ور کولو يـې په بيره يوڅه مړی را نيوله او هم يـې څه پياز ورسره واخيستل ، دا ځکه چې دوی دواړه خوبې وو چې نن بيکاره نه شول پاتې او کار يـې مونده کړ. په داسې حال کـې چې هر يوه خپلـه دودی په تخرگ کـې نيولـې وه او پياز يـې په لاس کـې و ـ خوړلـه يـې دماشينکارانو خوا ته را غلـل .

لومړی يـو چارا وگرځـول چې دننه د ماشينانو ځای ته مه ځئ . خودوران ورته نـارې وکړې چې دغه ملگري مې تر اوسه پورې دغـه شيان نه دي ليدلـي. بايد ويـې گوري. هغه تندی تريوکړاو ورته يـې و ويل : ځئ ! ننوځئ خو ژر بيرتـه را وو ځئ ځکه کـه د ماشينانو مدير ولـيد لاست يقيناً به مو ډيرو ډبوي.

دننه گوري چې ماشين کارانو شنه شنه بالاپوشونه آغوستي دي ،

پنځلس یا شل کسه سره ناست دي او ډوډۍ خوري ـ دچایو چاینکې هم ور ته پرتې دي اوهر څوك پخپله پیالـه یا ګیلاس کې چا ی ور تو یوي او له ډوډۍ سره یې خوري . دډوډۍ خوړلو په وخت کې هم خورا تودې خبرې سره کوي : ځینې قسمونه خوري چې کـه بیاکا ر را باندې وکړي اوځینې وایي چې هرڅوچې په قهرشۍ هم والله دریشی خوبه را نوې نه کړي، څوك خاندي څوك متاثر دي. یوه کاریګرزغ کړه: اوه دا بنې والا صحرائیان چا دلته را پرېښي دي ؟

یوه بل بنګ ته وویل : اوه صحرایي! ته ماشینکار کیږې ؟ را شه ! شاګرد دې کـرم په لږه موده کې به ښه ماشین کار شې .

یوه باشي پرزغ کړه: وځۍ ! او صحرائیانو ! کوم شی به ورك شي بیا به یې په غم کې پاتـې یاست!

بنګ ته دکارکوونکو دې ژوند خورا خوند ورکړ ،په تیره بیا دا چې تول (سره) ا یښي. هیڅوك آرام اولټ او یا غیر مربوط نه بریښي. هر څوك یوځه وا یـي اوهر څوك یوځه کوي دا ډول نه دي لکـه نور مزدوران یا بزګران چې یوبل سره نژدې نه بریښي.

دوی دواړه په منډه لـه هغه ځایه راووتل او هغه ځا ی ته بیرتـــه راغلـل، چې هلته دوی ناست وو او وړی یـي مینځلې. بنګ ددې ماشینانو وماشینکارانو په لیدوخوراخوښ شوی و او لـه ډیرې خوشحالۍ

نه یې زړه غورځیده ویې ویل :

دورانـه وروره ! والله دا خو عجب شیان وو اوعجب خلك وو لکه چې خورا زور ورهم وي، ځکه‌چې په وازه خوله یې دفابریکې څښتن ته څه کجا وې نه ویلې؟ والله که زه ما شینکار وای چې خپل ماشین خومې داسې ساتلای لکه د لاندي مز .

په دې وخت کې یوده باشي بنگ اودوران ته زغ کړل چې ولاړ شئ، د فابریکې پرخوله کې وړی تلل کیږی - هلته په تول کې کومک وکړئ .

دوی دواړه او چنه را ولاړ شول- په تیره بنگ خو په دې ډیـر خوښ شو چې د نا ستې لـه کاره څخه یې د ولاړې په کـار اچوي .

خورالویه تله ولاړه‌ده‌اووړی په تللې کیږي. دوړیو څښتنان تلې ته‌خورا نژدې ولاړ دي، کله‌دتلې یوې خواته وګوري او کله بیا بلې خواته او بیا پور تمشاهین ته ګوري . خوکه‌هر څومره ناري کړي‌چې داتول صحیح نه دی او ترازو با ید پرځای ودرول شي- څوك غوږ نه په باسي .

تولگر خورا پوچ خولی سړی دی او بې له کوم دلیل اوضرورت ته په قسمو پیل وکړي چې د ه هیڅکله په ترازوکې څوك نه دي دروهلي. په دې چې پلار یې د لویولویو سوداگـرودوړیو ترازو داري‌کوله خورا افتخار کوي. هرپوونده خورا ښه پیژني‌چې مازې (۱) دپلارنوم

---

(۱) مازې = محضې

ورواخلي د ی بې دنيکه کړه هم ورته بيان کړي . سره له دې پوچې خولي بيا هم دپووندهو زړه ته تير د ی او وروسته له هغه چې ديومسړي وړی ور وتلي ، نوهغه بيا بوشی ورکړي . ده د دې شي دورکولو نوم (رواج) اينبی ، مثلاً : که چا لږ څه سستي وکړه او يا ده د هغه له بنې څخه معلومه کړه چې څه نه ورکوي او يا يې په را تلونکي وخت کې نه ورته راوړي ، نو د ی ښه جدي ږغوندې ورته ووايي : (کاکو ! زموږ رواج دې لکه چې ترګوتو نه راتيريږي!)

که چا رواج ورنه کړ هغه سړی يې تر د يره وخته پورې نـــه هيريږي او که ډيره موده وروسته بيا ورتـه راشي هـم د ی ورته وايي: (و مې پيژندې ! هغه ځوان يې چې زما رواج دې نهو راکړی.) البته دداسې خلکـو وړی په دقت تلي اوکلـه کلـه خوبې ځيني ورګونه خلاص کړي او ټك يې وهي او بيا يې دتلې منځ تـه وروغورزوي.

بنګ په خورا جديت خپلـه غيږ په ورګو ډکـه کړې او يوې خوا ته يې غورځوي . دی دا کارډکار دخا طره نه کوي، بلـکه شوق يې شوی اوپرهغه باندې خوند ا خلي.

يو وار بو و ار تر ازو دار ورته ووا يې: پرمتوډدې برکتشه!کار دغې وي لکـه دغه هلـك يې چې کوي ! مزدوري چې اخلې هغه

دیجې روزي شه! دانور لتهان باید ودغه هلـك ته وگوري او دکارکولو طرز لـه ده څخه زده کړي بیا ....

ـ (یاره ! که زما واك وای نوما خوبه سنا مزدوري بوپه دوه در کړې وا ی، خوڅه وکړو په‌دې ملـك کـې څوك زحمت او ښه کارته په درنه سترگـه نه گوري . تا ته خوبه یې هر ومرو څه انعام درکولای.

هلـه خیر یوسئ تاسې هم دغه را زهمت وکړئ لـکـه دغه هلکی یې چې کوي .)

په دې حال کـې دمزدورانو عمومـې نگران تیر بزي. او دوړ بو ترازو دار پرزغ کړه:

صاحبه کـه یو څه عرض درته وکړم په قهر کیږې خوبه نه ! ؟ کـه فابریکـی دغه ډول لکه دغه (بنگټ ته‌اشاره) ځوانان یولس کسه مونده کړل ، ددې فابریکې کارو بار به‌خورا ښه سر ونیسې او دکارونو ډیر ته پاته کید و هیڅ شکایت به پاته نـه شي.

نگران بنگټ ته وکتل: (آهونودی به ولـې زورور او ښه کارنـه کوي خونوی ژ ښکی دی . زه چې دده پرحال وم غرونه مې اړول ـ زه به یې سفارش وکړم، چې یوښه کار په دې ځا ی کې ورته ورکړي. رښتیا ده چې فابریکـه خو دغـې مزدورانو ته چې دمتو زور یې ډیر وي خوراالحتیاج لري اوهغوی بایدپه‌هره توگه‌چې وي لاس ته‌راوړل‌شي.)

دوران دخپل ملګري بنګ په دې حرکت خورا خواشینی شو او هغه یې دده دناپوهي علامه وبلله. دوران ورته وویل : هلکه ! خورا ژر ډیر باټ اخلې ! که‌دې ځوك وستاېي ځان ترپانه غوړځوې څه ځان خودې نه د ی درباندې بارچې دا دومره په صداقت اودزړه له اخلاصه ښورې او کار کوې ! څه ګټه درته لري؟ اوځوك به درته ووايې چې‌ها ! تاښه کار کړی دی. نو ولې خوشې چټي په چټې دځان قوت ضایع کوې؟ اودخلکو دپاره درانده پیتې وړې ! تا دلته‌کارکوونکې په نس ماره لیدلي دي ؟ خوهر څه‌چې ګټي‌هغه نورځنې ختي ـ دوی ته دومره ورکوي چې نه پرمري اونه پرپایې .

بوه ګړی وروسته یې بیا وویل: پروسږکال موږ دلته کار کاوه او دوړیو خورا لوی لوی وړي مو بوې خوا بلې خواته اړول . زما یـو بل ملګری وچې‌هغه‌هم‌خورا غښتلی اوراستمن سړی‌و ـ دهغه خوارکي اوږه وختله اوخورا ډیر په تکلیف اوزحمت‌کې و، نه بې غیـران وګاته او نه یې کسیره . خوارکی بیرته کورته پرېښو تش لاســونه دپوونده وله کډوسره ولاړ. زما پخپلـه لاس له مړونده وخوت او پر خورا ډیرو ماجتونو او ښوخلکو وګرځیدم چې را دم یې کړي ، پــه پای کې بوه پنډي په څه خواریو بیرته کړپ‌سره وا چاوه او په کراره کراره‌ښه‌شوم . له هغه را ایسې مې‌ترزړه ایستلې ده‌چې‌بیاچیرته داسې‌قدم

نه اخلـم چې ځان وځوروم .

بوبل مزدور پرا ژغ کړه:

ځه سره زرخونـه راکـوي چې داسې زوروور کارونه وکړو .دا مزدوري چې راکوي دا خو په متې زموږ دنس دپاره سپوره ډوډۍ نه کيږي . خوکـه خدا ی دې نه کا کوم ځا ی مو عيبي شي، نو څوك به مو اوښکې را پاکې کړي ؟ دا دفابريکې خاوندان؟ يه ! يه! ما ليدلي دي دوی ته دمزدور مرگ اوژوند دبوې يکیې غوندې اهميت نه لري خوکـه دو ی ته لږ ځـه تـاوان ورواوښت، نو غلبلې يې تر آسمـانـه تيرې شي.

ددې ټول کار په وخت کې دبنگ په فکر اوخيال کې دماشينکارانو اونورو تخنيکي مزدورا نو شنې او غوړجنې کورتۍ له نظـره دورې دورې گرځيدې او دوی يې خورا ښه خوښ شوي وو، په تيره بيا ددوی فعال ژوند ده ته خورا خوند ورکړی و.

ـ دورانه وروره! راځه چې دواړه په يوچل ځانونه په هغو مزدورانو کـې سيهه کړو کوم چې دماشينانو کارکوي .

ـ دا خودومره گرانه خبره نه بريښي ـ کـه دې رښتيا زړه ورتـه شو ی وي نوزه به زموږ وطن دار ته چې دلته لږ څه اعتبار لري ووايم اوهغه گوندې مرسته درسره وکړي! اوپه دغه ځای کـې دې ورگډ کړي.

مابنام دواړه هغه ځای ته ولاړل چیرې چې ددوران ورور پروت و.
یوه لـه خلیفه ګانـو څخه پوښتنه وکړه: دغه بل دې څوك را وستی؟ اخلاص مند دی که یه؟

هغه ورته وویل چې دا زموږ دسیمې هلك دی او نن یې زما سره یوځای کار کاوه. څه شی نه لري چې په لنګر کې یې واچوي.

خلیفه ورته وویل: خدای دې خـوار کړه ربښتیا چې ښه یې ویلي دي: موږك په‌غارنه شو ننوتلای ده جاروهم ځان پورې وتاړه دا غواړې چې سبا دې وروړهم دروباسم؟ زمانه خرابه شوې ده. پخوا به خلکوتولـه ورځ مزدوري کولـه اویا هره لوبه چې یې کولـه یو پنځه پیسې بـه یې ددربـار په لنګر کې اچولې. اوس خـلـك داسې سپین سترګي شوي دي چې دمبارك دربار او جیب ته یې لاسترګې نیولې دي او غواړي چې لـه هغه څخه ګټه واخلي. توبه توبه خدایه!

یوه بل ملنګ نما سړي ورته راږغ کړه:
صاحبه! تهښه وایې اوزمانه بیخي اوښتې ده، پخوا بهدپیر وفقیر قدرو- هرڅا بهپهدرنهسترګهرا ته کتل، دا زمالهزبانه کومچې دلتهدمبارك »پهدربارکې به دیوې‌غوایې حلالیدل اوخورا ډیر خلك‌بهدرحلقې)له‌پارهرا غونډیدل چـاې بهموږ به دیګو کې ایشولې، پهوریجواوغوښو به سپې لامارهوو

خواوس ..... نیولي دي . کـه یوچا ته دمرستـې دپاره ووایو هـغه په پوزه کښې څواب را کړي . دا لا څه کوې چې ځینې خولا دخلکو لوزه، بربند والی او بیکاري لـه موږ ځخه آنګیـري او موږ ته د لتانو د جوړولوفابریکه وایـي . او داسې فـکر کوې چې دا خلك موږ له کاره ایستلي دي او زموږ ددوی په غوښو ګذاره ده. توبه خدا یه ! ستا لـه قهره مو وساتې !

دوران او بنګک سبا سهار په سپیدو کـې لـه هغه ځا ی ځخه راولاړ شول اومخ په کارراغلل. دلته مز دوران خرلمانځه مهال لاپه کارپیل کوي. دو ی د وا ړه په کار بوخت شـول . دوران پخپـل وطـن دار پسې ګوري او هرې خوا ته ځار کوي، چې کـه یې په سترګو شو نو سمدلاسه به دبنګک په خصوص کـې ورسره خبرې وکړي. پـه دغه حال کـې بې هغه ولید او سمدلاسه ورغی او په مینه یې روغبړ ورسره وکړ اوبیا یې په ډ یر عجز ا واحترام ورته وویل :

دلته زموږ او ستاسې د سیمې یـوهلـك دی، خورا ښـه پیـاوړی اوپه توره غوښه پټ هلـك د ی . دده ډیر زړه غواړي چې دماشینکارانو دشا ګردانو په ډلـه کـې شامل شي او پههغه شق کـې یوځه زده کړي هغهخپل تقدی په خپلودوارو ګوتـو کـې ونیو اووروستهله یـوځه چرت وهلـو نه یـې ورته وویل :

داخو بيخي نابلده هلکی بنکاري، خو سره له هغه بهزه ورته کوشش وکړم.
خو يه يوه شرط ـ هغه دا چې وطن داري دې هم په مينځ کښې وي
خو يو څه شيريني به هم راکوي، ځکه چې زه هم په نورو خبرې لګوم
او يوازې زما په واك کې نه ده.

دبنګ سا په دې وخت کې لنډه لنډه کيدله اوپه خورا بـــې
صبرۍ يې دده (هوکی) ته انتظار درلود اوورته وېې ويل :
شيريني به درکړوخودومره چې زموږ له وسه کيږي ـ مثلاً څومره
شيريني؟

هغه ورته وويل ددوه هفتو تنخواه!

ـ يه د يوې هفتې.

زوروور هلك يې ! او بل دا چې ددې وطن دارلـه وطن دارۍ
هم نه شم اوښتلای، ځکه چې په وطن کې يې هرسهار کور و ينم او
هر ماښام يې اور. ښه د ى ته غر مه لـه ما څخه احوال واخله ! ګوندې
يو څه مې کړي وي . زما کوته هغه مخامخ ده.

دبنګ له ښو طالعو هغه سري دلسوبجو په شاوخوا کې يو سړی
ورته راواستاوه او بنګ يې هلته ورووست اوسمدلاسه په دې خبرشو
چې د ى ديوه ماشين کار په زير دستۍ منل شوی د ى.
بنګ لـه ډيرې خوشحالۍ ګوتې ترنګولې او په بيړه يوه ميرزا

ته ورغی چې دماشینو نو په شق کې دشمول دپاره یـودرخواست ور ولیکې. هغه ددې کار دکولو اجرت یوغران ځنې وغوښت .

یوه بل سړي بنګ ته وویل ډیرې لوړې طالع دې دي ، کـه څه هم دماشینکار زیر دستان تنخواه لږه لـري خوتـل یې لري ، ستا مزدوري به هره ورځ نه بلـکـه هره میاشت درکوي . کـه تـه نـه شې غیرحاضر نوځوك تا نه غیرحاضر وي او نه دا درته وایي :

(د رځه! نن کارنه لرو.)

هغه ماشینکار چې بنګ یې زیر دست شو خورا جګ اوددیرشو کالو په شاوخوا کې یوزلمی د ی. ښکلی د ی، خوږه مخ کې یې وینه نه ښکاري ، یعنی ژیړ بخن غوندې ښکاري ، لوړه پوزه یې ده اوړراخ تند ی لري، سترګې یې ځرځې دي په کین بارخو باندې یې دتپ نښه ده، خورا اوچته غوندې ښکاري.

بنګ دمقرراتو سرهسم داجرایې لـه دفتر ځخه دما شینکار په نامه یوهرقعه وروړه چې هغه یې ور ښکاره کړه نوهغه په داسې حا ل کې چې پر اوږو یې ټپاوه ورته وویل :

ښه راغلې! هیلـه ده چې یووخت ښه میخا نیك شې!

په دې وخت کـې دځو نورو ما شینکا رانو شا ګردان هم را غلل اوپه ځیر ځیریې بنګ ته کتل . یوه ورځني پوښتنه وکړه چې آیا کلـه

دې ماشين ليدلی دی او کـه يـه ؟.

هغه هم ورته سروښوراوه اوهم يې په ژبه ورته وويل (يه)!

يوه شاگرد وبل ته وويـل : ښه خوبې دزمري ده کـه زړه يې هم دزمري ونو به خورا ښه وي.

بنگث وليدل چې نن بيا کارکوونکي کښته پورته کيږي اوټول ناآرامه غوندې بريښي. دده خليفه ديوه بل سره خوالـه کوي اوتـــر ډيرو پورې يې ورسره خبرې وکړې . ددوی خبرې دماشينانو په درب ودروب کې نه بنگث اروېدلای شي او نه يې بل څوك ، نه څوك ددو ی دخبر و اوريدلو کوشش کوي.

دغرمې په دولسو بجو چې خلك دډوډۍ دپاره رخصت شول ، نو بنگث لـه خپل خليفه څخه اجازه واخيستلـه او دباندې ددوران دليدلو دپاره را ووت.بيا دی او دوران دواړه دباندې سره ولاړل او بنگث هيڅ داسې لفظ نه شوموندلای چې په هغه دوران ته ددې کومك په مقابل کې کور ودانـی ووايي،صرف دونه يې ورته وويل :

ملـگريه ! زه خودې را نيولـم ، خدا ی دې عمررا کړي‌چې دا ښه دې دروگر څوم.

بيا يې ورته وويل : نن غرمه زما ميلمه يې ! اوزما دنوي کارپه مناسبت غوارم چې لنده ډوډۍ دباندې وخورم. پخپله‌هم زړه خوږی

شوی یم . لـه هغې ورځې چې لـه کابني څخه را بیل شوی یم بیا مې لنده ډوډۍ نه ده خوړلې نن هرڅه زاسره ښایي.

دوی دواړه راغلـل او پـه یوه سموار را ننـوتـل ، سماوارچي چې ددوی ښنې ته وکتل نوبې ورته وویل :

کـه څه هم شکر د ی تول سره پښتانه یو ، خودلته هیڅکلـه داسې کسان چې سوداګر او ماړه وي نه راځي اوتل دلته خواران او مزدوران راځي . دا زموږ قاعده ده چې لـه هرچا څخه یوڅه پیسې پیشکي اخلـو نوښه ده چې تاسې هم یوڅه پیسې پیشکي را کړئ اوهرشی چې موخوړ پههغه کې به یې درمجرا کړم. بنګ لـه وارهٔ دلـو افغانیو نوټ ورکړ اوبیا ورغلـل په یو کو نج کې دواړه په پلتۍ (چارزانو) کښیناستل.

دوی دچاینکي غوښه را وغوښتله اوهـم یې غلمینه ډوډۍ ورسره وخوړلـه او په خورا بیړه او شوق خپلـو کارو تـه بیرتـه را غلـل.

ددهخلیفه دلته له خپلو نورو ملګروسره اندیوالي لري اوورو سته تر ډوډۍ دتازه تنفس کولو دپاره دباندې وتلی و. بنګ په بیړه له یوه بل شاګرد څخه دده دنوم پوښتنه وکـره. هغه ور تـه وویل : میـرجان نـومیږي، خورا تکـره سړی د ی، پـه خپل کـار کې پـوهدیاو ډېر خواري کښی هم د ی، زړه سوی هم ډېر لري، له هرکار کوونکي سره یـې والله سترګـې لوبږي.

* * *

بنگک دوې بشپړې مياشتې په همدغه ځا ی کې تيرې کړلي ،خورا رغد ی شوی د ی. له لسو پنځلسو شپو را ایسته له یوه میرزا څخه سبق هم لولي. د ی خورا ځيرك د ی او سبق یې ښه زده کیږي اوهم یې بیا پخپله ښه زده کوي . کوم وخت چې دماشین له پاکولو څخه بې غمه شي نو سمدلاسه بې له دې چې وخت په غزلو ویلو اوخوشې خبرو تیر کړي، په خپل کتاب بوخت وي . خلیفه خـو را ځنې راضي د ی او تل نگران تـه وايي چې ددې هلك تنخوا ه ور د یره کړلشي. اوهم ځکه چې د ښه استعداد څښتن د ی ـ د سبق ویلـوموقع ورکړلـه شي.

بنگک اوس ددې په ځای چې پهماجتو نو کې بیده شي اویا لیرې کلیو ته ولاړ شي، لـه نورو ځوتنوشا گردانو سره یې په یوه سرا ی کې کوټه نیولې ده چې دمیاشتې پنځه افغانۍ ده ته دهغې ذکر یې لـه درکـه ورو ځي. دده ژوند ترپخـوا ډیر مرتب شوی د ی ، عزم یــــې خورا ټینگک شوی د ی . د ی پخپلـه خپل ځان بدل شوی غوندې احساسوي او هم یې روحیات خورا لوړ شوي دي . ده په دې تقریباً دوو میاشتو کار کـې دیوې ورځې تنخواه بایلو دله . لـه دې کبلـه چې ده دیوې ورځې تنخواه ناحقه له لاسه ایستلې ده ، دوران دهمد رد ی دښکاره کوا و دپاره ده‌ته یو سست غوندې منت هم وکړ اوورته یې و ویل چې موږ وتا سې خو غریب خلـك یو ، باید له خپلې کمبلـې سره ښې

وغزوو . ته باید هیڅ وخت غیر حاضر نه شي اوتل خپل کارته درومي. د ښار ژوند خو پیچلی غوندې دی ډېر احتیاط په کار دی په تیره بیا ستاغوندې زلمیان خوباید په ډېر احتیاط قدم کښیږدي. که نه وي هر څه چې دې گټلې وي ټول به یوه پلادرڅخه لاړ شي.

بنگث له دې نه چې دده په زیان یې زړه خوږیږي ـ دده نه یې کور ودانۍ ووایه او هغه یې دښه نیکمرغه ملگري یوه ښه نښه وگڼله بیا یې په ډېره خوږه او دملگری په لهجه ورته وویل :

وروره! تا نه دي اورېدلي چې دجهان غم نه غم دی. دادېوې ورځې تنخواه خومې ځکه بایلو دلـه چې کارگرانودخپلو کالو دپاره عریضه کړې وه چې دوی ته دفابریکې دڅښتن لـه خوا دژمي کالي ورکړل شي، خوڅښتن دا خبره ښه نه اومنله اوهغه یې له خپلې گټې اوخپل اصول سره مخالفه وگڼلـه . بیاټول کارکوونکي کـه یې لوی کار پـه لاس کې و اوکه کوچنی ـ ټول پـه یوه پلا لـه کارخانې څخه راووتل اوکار بیخي وچ ودرید. دفابریکې څښتنانـو چې داوضعیت ولید سمدلاسه وارخطاشول اویوڅوکسه یې له موږ څخه وروغوښتل اوبې درنگه یې زموږ غوښتنې ومنلې اودټولو دپاره یې کالي راجوړ کړل چې دغه دی اوس یې ته پخپلـه وینې.

بنگث لږڅه سا واچولـه او وروسته لـه هغه چې دما شین په تیلو

غوږه خولی یې په تندي سمه کړه وویل :

زما خلیفه خورا تکړه سړی دی؛ په فیل نه دی بند. ده په دې معامله کې لوی‌او لومړی لاس درلود. نو تا ته خونبکاره ده چې ځینې بد طینته خلك هم هرچیر تهمونده کیږي . یوځا دفابریکې ځینتانو ته اطلاع وررسولې وه چې دغه ماشینکار په دې کار کې ډیره برخه‌اخیستې وه او دکارکوونکو دحق اخیستلو دپاره یې ډیر زیار ایستلی‌و، نو ځکه‌یې پر ده اوځوکسونو رود یوې یوې ورځې تنخواه ناغه کښیښودله ځنګه چې زه یې دده شاګرد بللم نوځکه یې له ما ځخه هم دیوې ورځې معاش دناغې‌په ډول واخیست ـ پروانه لري‌دغسې پینبې خو پینبیږي.

دوران په داسې حال کې چې یو موټی وری‌یې په او بو کې دمینځلو دپاره غوټه کولې وویل :

که ستا پر ځای زه وای‌ما به‌له سړي‌په دې خبرو کې ګډون نه‌وای کړی او په یوه کونج کې به مې په‌سرلاس نیولی و او په چا به مې غرض نه‌درلود،اوس خو زمانه بیخې‌خرابه ده ،په هیچا باور نشته ، سړی بـه زینه بام‌ته پور تـه کـړي خـو ژر بیا زینه دده لـه پښو ځخه وکاږي او هغه کښته‌را واچوي چې البته پښې یې غوټې‌ماتې‌شي.

دوران بیا پر‌یمنځل شوې وړی په دوارو لاسو کې واخیستلې‌او

لمر ته دغورولو دپاره یې پورلې. لـه هغې خـوا بیرته را وګرځید بیا یې خپلـه وینا پسې اوږده کړه:

وپوهیدې وروره ! لـه دې خبرو او لـه دې کارو لاس واخله! زه تل په دې ورځو کې لـه تا څخه پورازاو بل راز خبرې اورم. کلـه وایـې چې دکارکوونکي دلاس‌تنها که تر هرڅه زیاته ده ،اوکله بیا پر بډایانوباندې ښه نه‌وایـې اوهغه‌بې انصافه اودکارکـوونـکو دښمنان ګڼې او دوی داسې لیوان ګڼې چې دانسانانو لـه خولـې‌څخه ګولـه زغلوي. یه وروره !لـه‌دې خبرو به‌مخ اړوې !ستایـې په بډایانو څه؟ ستایـې په‌سوداګرانو څه ؟هغه هم دخدا ی پیدادي ،دوی ته‌هم‌خدا ی ورکړې ده . نه دې دي اوریدلـي چې وایـي: (با خدا داد ګان چې سیالـی) که دوی ددې نعمتو نوړ نه وا ی نوولـې به خدا ی ورکول موږ خدا ی دکار دپاره پیدا کړي یو- داد ی کار کوو ترخپل حد خو څوك تیرې نه کوي.

دوران داتولـې خبرې په داسې لهجه او په داسې توګـه بنګث ته وکړې ، لـکه یـوخو ږ مشرورور چـې یـې یـوه کشـرورور ته کـوي او دا نصیحت هم بنګث په ظاهره ښه ومانه او هغه دوران ته‌وویل :

ستا حق پرما ډیر د ی ! زه به هیڅکلـه ستا له خبرې څخه نه‌واوړم! خودومره درته وایم‌چې بوازې په ما نه ورکـه ده اونه ودانه اواوسنی

زمانه دا خبرې تر حد تیرې نه گڼي او بوحقیقت بې بولي.
- په دې حال کې دماشینانوعمومي نگران راغی او ماشینکار ته بې وویل :
- ستا شاگرد بنگ نومیږي؟
- هو صاحبه !
- ته خبر یې که نه چې د .... صاحب په کوز کې صرف درې ته پیش خدمتان دي - نو ر گرده ځنې تلي دي. هغه ورځ چې دلته پر ماشینانو گرځیدی - دغه‌بنگ یو‌ښه او فعال‌هلک په نظر ورغلی دی او غواړي‌چې هغه او دوه کسه نور دده کره ورواستومه چې هلته کار وکړي ځکه .... صاحب‌هو شکر دی دلوی نامه خاوند دی او لوی وکوچنی شاه وگدا دده په سراچه کې تل ناست وي او له‌خوبه خوري او له خوبه ځبني، هرماښام بې لس دولس غوري دودی مهمان خانې ته راځي ، والله که غوږ په غوږ خبر یږي چې‌دا دودی څرنگه دلته پخیږي او څرنگه دلته راځي.
- ښه دی پخپله بنگ ته ووایه ! که‌دده خوښه وي زما خوښه ده ، هرچیرې چې دی آرام وي زه آرام یم. فقط دومره خبره ده چې زما خواری نو گواکې عبث شوې ، ځکه چې دی ما په ډېر زحمت یوځه روزلی و او دومره اعتبار مې په و. چې حدنه‌لري . اوس به

نو بیا بل صحرایي په لار کوم ـ بنه ده نـو چاره څه ده؟

بیا خلیفه بنګ ته چي لـه نورو شاګردانوسره یې چلـم څکاوه ورزغ کړچي بنګ په بیره دچل خلیفه خواته راغی. خلیفـه ورتـه وویل چي نګران صاحب غواړي تا دپیش خدمت پـه حیث د .... صاحب کره ولیږي ! ځي ! خوبنه دې ده او کـه یـه ؟

نګران سمدلاسه دخلیفه لـه خولـې خبره واخیستلـه او بنګ تـه یـې وویل :

ورور که ! هلته به دې خوړا خولـی په غوړو کـې وي ، تنخواه به هم لـه دې ځایه اخلـې اوبرسیره په هغه دو دی به هم درکوي . زه یقین لرم چـې ...... صاحب زړه سواندی سړی هم دی ، ګوندې نور کالـي هم درکړي او یوښه پټکـی به درکړي او یا به ښکلـې خولـی درزانیسي . مطلب دادی چـې نه به په نس خـوار یـې اونه بـه پـه تن · سر له سبا چې دلته راغلـې زه به دې له ځان سره بوزم او د.......... صاحب کره بهدې وروسلـم .

بنګ په چرت کـې شو، خونګران سمدلاسه تر وزر ونیو اوپر مټ باندې یـې کنبیکینس او بیا یـې ورته اطمینان ورکړچي په دې‌کار کـې به خوړا خوشحالـه‌شي اوله ده یـې درضایت (هوکـی) واخیست.

سهار یـې اتـه نیمی بجې د .... صاحب کـره ور ووست او

پیش خدمت باشي ته یې په لاس ورکړ. هغه سمدلاسه یوصافي به لاس کې ورکړ اوورته یې وویل: وروره! ورشه دنه ددو دی په خونه کې میز اوڅوکۍ صافې کړه، بیا په ستل کې اوبه درواخله او دهغې خونې غولۍ تول پریمنځه. زه به بیا درشم او هر څه به دروښیم. ته ورشه! هغه ستل واخله اوهم برس اوصابون درسره واخله.

په نهه نیمې بجې ..... صاحب راووت او ددو دی خونې ته ننوت. د ی سهار مهال خپلـه ناشته یوازې کوي اویاکله کله یې زو ی هم ورسره ناست وي. دحرم سرا ی ددو دی میز البته جلادی اوهغه هلته دننه ښځې پیش خدمتانې ادا کوي ..... صاحب تل خپل سباناری دیلمنو په کوټې کې کوي او وایي چې دا خوندورکوي. دده تبر هم خورا لوی د ی اوتل یې یوازې والی لږ څه خوښ هم وي.
ها! ها! ته راغلی یې ژنکیه! ښه شو. او ...، باشي! څرنګه هلك دی؟زما په خیال خورا تکړه دی کار ته په تو یو ورځې. یوشی وکړه هغه دا چې دوه جوړه ښه کالي ورجوړ کړه اوتل دې ددو دی په میز دخدمت دپاره حاضر وي.

.... صاحب یوڅه ښکنځل باشي ته وکړل او لـه دې چې تل پیش خدمتان دده لـه ناورې رویې څخه شکایت کوي ده ته خبر داری ورکړ او په ټینګـه یې ورته وویل چې:

دغه نوی زمنکی به په هیڅ ډول نـه ځوروي او ناوړه بې ځایـه تونګونه به نه وراچوي ، کـه نه ـ ودې پوهیږي چې خورا سخته جزا به ورکړي او هم به یې لـه کاره دا ډول وباسـي چې بیا په عمرو عمرو بیکاره ګرځـي او خوك به یې نه مزدوروي.

باشي لـه ځان سره بنهار شو او تند ی یې خورا تریو نیولی دی په داسې حال کې چې دو دې راوړل بنګڅ ته ښیي، لـه ځانه سره په شلیدلو شلیدلو لفظونو څـه وایي :

پـی مخې .... خوښیږي ، نوزما خوارکـی ...، په ظا هره خـو داسې دروند دروند ځي او داسې معصومه بنه یې ده خوخدا ی دده په دننه احوال خبر د ی اوزه هم تریوه حده پوریې .... په‌حقیقت کې لیوه دانسان پوټکـی په ځا ن راکش کړی د ی .خدای دې پخپلـه جزا ورکړي . زموږ خوارانو خو هیڅ وس نـه ور باندې رسیږي. دا شل کالـه مې دده په درګه کې چوپړ وواهه ، هر ډول کارونه مې دده دخوشحالـی دپاره وکړل. نوکـه رښتیا درته ووایم دا ډول کارونـه چې هغه هیڅ یوانسان نه شي کولای ـ خو بیاهم راضي‌نه شـو. ښه یې ویلي دي (زه ستړي ته ناخوښه) دا هم خـورا په زړه پورې وینا ده چې وایي (بدا ی که شل کالـه په اوږو سپور یوسې خوچې په ځمکه دې کیښنود لـکـه کمکی چیغې وهي .)

باشي لږځه په قهر وویل : هلـه ګلبته ، سمنده او بنګـه ! بل سبا بیا هغه غټ مـامور صاحب میلمـه د ی ـ دوې ستر ګـې به ځلور کوئ او ځانونه به خورا کار ته چمتو کوئ.

بنګ په دې خصوص کې چې غټ مـامور صاحب څوك دی بوښتنه وکړه او هغه سوکـه ورته وویل چې هم دهغه په اوریدو بنګ خورا خوشحالـه شو. دا ځکـه چې د ده خورا زړه غوښته چې چیرته په لارې یا بل کوم ځا ی دغه غټ مامور له نژدې ووینې . څوکوم وخت چې یې د واوریدل چې د ی په کا رکـې ښه بلد نه د ی او دحضور دمیز دپاره په لـه سرکارې هـــوټل څخه پیش خدمتان راځې ـ خوابد ی شو .

دمیلمنو دناستې کوټه خورا ښکلې او په زړه پورې ترتیب شوې وه. برسیره پر دې چې پخپله کوټه ډیره ښه تعمیر شوې وه، دهغې غولـی ټول د(مور) په غالیو پوښلـی د ی او هم ځا ی په ځا ی پر دیوالو خورا ښکلې قالینچې چې طبیعي اود عیاشی ښکلې منظر ې هم پکې دي او دارت او صنعت لـه لحاظه خورا قیمتي اود ستا یلو وړ دي ـ راځوړندې دي . ددې لویې او ښکلې کوټـې د سر خوا ته دشنه بخمل کوچـونه اینبودل شوي دي . په مینځ کـې یې نسبتاً جګـه غـونډې یــوه آرام څوکـی چې سور بخمل یې پرپښ د ی ـ اینبودل شوې ده . دوره خوا ته دوې عادې څوکـی چې هغه هم په بخمل پوښلې شوې دي ـ شنه .

ددې تولې کوټې فرينچر له‌انگلستانه راغلی دی . خورا ښکلې ښکلې پردې هم ځای په ځای په وروپه خورا زړه ور ونکسي ډول را ځړول شوي دي.

دکوټې باغچه هم په خورا ښه ډول تزئينه شوې ده. په هره ونه دبريښنا راز راز څراغانُ را ځړيږي. دهر ډول گلانو بو گري ته هم څراغونه وروستل شوي دي،چې ددوی ښکلا په‌دې شپه کې عجيبه خوندوره منظره لري. دناشتې دپاره هم په باغچه کې خورا ښکلی او مجلل ځای جوړ شوی‌دی - په تيره بيا دغټ مامورځای دسپوږمۍ سره مخامخ تاکلی شوی دی.

بنگ چې داټول ترتيبات او داراز ژوند وليد نو سديې لـه سره ورته ووت او نژدې و چې خپل ټول حواس بايلې. ده به تل دانورو پيش خدمتانو ته ويل :

زه چې‌خدای نه وژلم‌دغه شيان يې را باندې ليدل غوښتل ،بيا به يې يوه بل ملگري ته په يوه صميمی زغ وويل :

زه يې‌چې‌زوکړی‌يم‌ما ماشين‌ليدلی‌نه‌و-تو به!تو به!خدايه!لاری موټرخومې ليدلي وو. دوی‌وايي چې هغه هم ماشين دی - په دې کې شك نشته چې هغه ته هم حيران شوی خووم، او بيا دفابريکې ماشينانو ته هم ډير حيران شوم چې څه ډول وړې وريشي او بيا په څه

دول ښکلي توتې پکې جوړيږي. خوسره له دې هيڅ شي زما سد دومره له سره نه وبيولی لکه ددې کوټې ښکلا او ددې باغچې زړه وړونکې منظرې.

تاکلې شپه راغله، له (۷) بجو وروسته دميلمنو را تګ شروع شو، دګرنديو موټرانو بوغندي دي، خو کله کله بيا آرامه ارامي شي بياناڅاپه بره په يوه پلاډموټرڅراغونه دکوټې په ننه باغچه کې زوښا واچوي خو باغچه دومره ارته اوپه ډ ول ډول ونو پټه ده چې دا رونيا پای ته نه رسيږي او پکې ديوې روښنې شمعې غوندې وځليږي.

ميلمانه په درې برخو ويشل شوي دي: هغه مامورين چې ددو اير و مشران دي په يوه کوټه کې، هغه کسان چې دشرکتو رئيسان اونوموړي سوداګران دي په بله کوټه کې. دلوړې رتبې مامورين اوله پلارونيکه را ايسې سرداران او ځينې بيخي ماړه خلك دغټ مامور صاحب په کوټه کې کښيني. په هغو کسانو کې چې دهرکلي د پاره ولاړ دي د .... صاحب زامن هم شته. دوی په خورا ښه ډول سره دهر چامقام او حيثيت پيژني او په دا ډول يې دروګونوخونوته لارښوونه کوي چې هغه په لومړي ځل هيڅ نه پوهيږي چې ګير دده له خونې په بله خونه کې هم څوك نا ست دي.

د(غټ مامور صاحب) دخونې ميلمانه ټول دخونې په پای کې کښيني او

دسرخوايي چي هلته يوه نسبتاً جګه او مجلله څوکۍ پرته ده تر اوسه خالي ده. لږ څه ښه ناوخته غوندي د (غټ مامور صاحب) موټر راغی، هر کلي ته يې پخپله ..... صاحب راووت او هم نور ګڼ خلك چې اکثره يې مېلمانه وو ـ را ووتل . دلوري اومجللې څوکۍ شاوخوا تقريباً دلسو کسو ځا ی هم شته ، يعني کوچونه پراته دي. کوم وخت چې غټ مامور صاحب کښينا ست نويې دستر ګو په کونجونو هرې خواته کتل شروع کړل. ده هرسړی په دقت کوت . پخپله دکاله څښتن په دوارو لاسو کې دسپينو زرو سګرټ دانۍ ورته راوړه او په ډېر احترام يې هغه ور وړاندې کړه.ده يوه دانه سګرټ ورواخيست او هغه يې دخولې په کونج کې کښېښود او بيا دکاله څښتن هغه ور ولګاوه.

(غټ مامور صاحب) چې د سګرټ دود پوکړ ، نو يې دمهر اوميني په لهجه ږغ کړ : ملا ...... اخون زاده صاحبه! دلته پاس راشه! کښينه! بيا يوه دقيقه وروسته: (سردار صاحبه! راشه! دلته کښينه!)

په دې ترتيب هغه ټول مخور مامورين او متنفذ ملايان ، بډايان خانان اوعالي رتبه مامورين يويو غوښتل کېدل او دغټ مامور له څنګه کښيناستل. دهر يوه نوم چې به يې واخيست هغه به په کاليو کې نه ځايېده اوپه خورا سرلوړۍ به ور ولاړ شو او په ادب سره به په هغه ځا ی کښينا ست چې ده به ورته اشاره وکړه.

په ښنګ یې خورا ښه اوښکلي خورا پاک کالي آغوستي دي او په یوه لوی پتنوس کې یې دمالتو، آنارو، تما تړو او په په کوچنیونازکو ګیلاسو کې ایښي اوپه میلمنو یې ګرځوي. که څه هم ده ته یې په کلکه ښوولي دي چې باید هرچا ته (تیپ)، (سرخوړنده) ودریږي اوچا ته مخامخ نه ګوري، خوبیا هم دکلیوالي ژوند اثرات او خپلواکي دده په مغزو کې خورا ټینګه ده. هرچا ته چې پتنوس ونیسي- ورته خوازه مسل وکړي چې پرلیدونکي هیڅ بد نه لګیږي.

دباندې په باغچه کې یوه ګوټ ته یوخورا لوی تجیر وهل شوی دی او په هغه کې ددوډۍ خورا اوږد میز او ډل شوی دی. وروسته دمیو و داوبو ترویشلو ښنګ ددوډۍ دراوړلو دپاره لاړ. ډول ډول پلاو، چلاو، ترکاربو، کبابو، غورمو اوڅه اوڅه ښنګ یوځل بیا له سده وایست. په دې وخت کې ناڅاپه خپل کلی په تیره بیا خپله مور او خویندې دده په خیال کې وروګرزیدلې اوپه خپل فکر کې یې هغه لفظونه او کلیمې موندل غوښتل چې په هغه دوی ته ددې منظرې تعریف وکړي. کله له ځانه سره وایې چې کشکې یې دومره قدرت درلودلای چې د وی یې په یوه آن کې دلته راوستلې وا ی اودا نعمتونه او خواره یې ورته ښوولي وا ی. ده تل په دې ښوښو خورا نفیسو او ښکلیو غا بو او غوریو کې کتل چې که یې چیـــرته

دلرګي کاسه ترسترګو شوه چې هغه به څرنګه ایسي ، خوالبته د ی
په دې باندې بریالی نه شو.

میلمانـه تول په خورا ادب او احترام سره پـه غټ مامور پسې دي
څوك چې لـه چا سره خبرې کوي نوهم سرور نژدې کړي اوپه پسهارې
باندې غزیږي دوی تول ددودې خـــوړلو ځا ی ته راغلـل . عادتاً
ددو دی خوړلو په میز باندې هغه کسان خورا ښه معلومیږي ، څوك
چې پر (غټ مامور) باندې ګران دي ـ مثلاً هغه تل لـه خپل غوري
څخه یو څه وربخښي اونورشیان پـه یوه جلا غاب کـې واچوي او بیایې
خپل نیتي ته چې پر هماغه میز ناست وي ـ ور کوي . کـه نژدې و خپله
د ی یې ور کوي ، کـه نه وي نو پیش خدمت یـې ورو ړي .

دې میلمستیا او میلمنو پر بنګ باندې خورا ژوره اغیزه وکړه
په تیره دده په فکر کـې یـې نوي او خوندور امیند ونه پیدا کړل. دې
ته یـې شوق نور هم ډیر شو چې سبق ووایي . ده لـه باشي او هغه بیا
دخپل بادار لـه یوه زوی څخه اجازه واخیستلـه چې تل دې دماز یـګر
لـه خوا سبق وایي ـ خو دبادار زا من یـې پورې خاندي او کلـه کله
دهمدردی په توګـه ورته ووایي چې :

خوشې خپل وخت مه تېروه ! او خپل مازغه مه خوږه ! دا شیان
هیڅ په ښه نه د رځي او نه چا ته ورغلي دي ـ ته زموږ ګران پلارته

وگوره تور په سپین یې نه دي زده ، تر دې وخته پورې یې یوه کوچنی رقعه نه شوای لیکلای. خو ته ینې ښځې ګورې چې په سوږ د وږی خواره لري، غله یې په کندو او روپۍ یې په کڅوړو کې نه ځا ئیږي په‌سوو نوکران بزګران لري . دغو ته ځمکې خدای ورکړي دي چې په کلو کلو دکښت او کر وار نه ورته رسیږي. په باغو کې میوې خرا بې شي او یا یې په خپله مخه خلك یوسي، ځکه چې خورا ډیر باغونه دي او څوك پسې رسیدلا ی نه شي. دا ته یې په خپله وینې چې خلك یې څومره احترام کوي .

وروسته‌له هغه چې سګرټ‌یې ولګاوه اود هغه له دود څخه یې حلقې جوړولې خپلې خبرې ته دا سې د وام پسې ورکړ :

دا به هم درته ځرګنده وي چې خورا لوستي خلك او خورا قابل کسب کاران یوې خولې مړی ته په‌تهوپوغورځي او اکثره وختونه په وږي نس ګرزي اوژوند یې خورا تریخ تیریږي . په دې ملك کې ډیره هوښیاري ډیره خوا ري ده. په دې‌خبرو پسې به سر نه خوږوې په دې وختو کې ځینې ځینې خبرې‌اورو چې ځینې ښه زړهکي زلمیان یې کوي . مثلاً دوی تل کارستا یې او داسې وا یي چې دانسانانو ژوند پرکار باندې ولاړ دی ـ که کار نه وي نوهیڅ شی نشته . ته ښځې ګورې چې سره له دې چې هیڅ کار مو نه دی کړی او

ټولـه ورځ په ميلو او ښکار پسې تلـلـي يو ، خو بيا هم تر هيڅا ډنګر نه يو ، تر څاموز غي مزي نه دي ـ دادي شل کسه (تيارسيء) را ته ولاړ دي.
که څه هم دې خبر وپر بنګ باندې اغيزه وکړه خوده دسبق ويلو نه مخ نه واړاوه ، په هماغه مينه يې پر خپل تيا کلي وخت سبق لوست.
يوه ورځ چې لـه سبق نه راګرځيده خپل پخوانـی اشنا دوران يې وليد . ددوران ورور هم ورسره و. دوی دواړو په مينه لـه بنګ سره روغبړ وکړ او بيا يې په مينه دده احوال وپوښته. بنګ په ډيـره مينه ورته وويل :
دکارکوونکي ساده او دميني ډك ژوند مې نه هيريږی. کـه څه هم دلته وريجې غوښې را رسيږي او کار يې دروند هم نه دی، خو سره لـه هغه زه دومره خوشحالـه نه يم لکـه لـه (خليفه) سره چـې وم او بيا لـه تا سره وم. په تيره بيا دخليفه مير جان ښې او ورځې خـو مې تر ډيرو پورې نه هير يږي. ستا او دورور بـه خوښه ښکاري ـ لکـه چې شپه موښه تيريږ ي !.
دوران غاړې تازه کړې اوورته ويې ويل :
موږ تر دا څو ورځو دمخه په هغه ترازوکـې کار کاوه چې ته هم را سره وې . ترازو دار زه لـه ځان سره پر ترازو ودرولـم. موږ ته لـه لوړو ځايو څخه هدايت را کړشوچې په ترازو کـې مته ووهو، يعنې

په ترازوکې چې شل‌منه وړی تلي یومن‌ځنې ووهو او کم یې حساب کړو. دا کار موټر ډیرو پورې وکړ. هغه تیره هفته‌چې ته راغلې مـا غوښتل چې‌دا خپلـه قصه درته وکړم، خو فرصت مـې مونده نه کړ. بیا ځینې خلـك پوه شول او یوې ډلـې خلکو لومړی دلته عرض وکړ اوبیایې په‌حکومت کـې عرض وکړ. خدای مـې یوه سوې ګوله‌پورې ایستلـې وه چې هغه مشالفت ما ته رانغلی، ځکـه چـې هغه خبره په خپلـه لوړو ځایوسره هواره کړه او په دې توګـه هیڅوك تور نه شو. اوس نو پسرلـی نژدې د ی، ژر به خپلو کورو ته بیرته ځو، ښه شوي یو، څه پرده مو وشوه . دترازو په کار کـې ما تـه دورځې ښې ډیرې پیسې را لویدې ، کـه تر پسرلـې پورې دغه‌ډول وای ـ ته باوروکړه چې د ډیر څه ځښتن شو ی به وا ی، خو اوس‌هم ښه د ی ترخولـه مـې پورې وورې تیرې دې. باید شکر پر وکاږم هغه کاونه باید را پـه یادکړم چې‌تول ژمـی به مـې په‌خواریو کښلو کـې ملاما ته شوه ، خو کوم وخت چـې به پسرلـی شوـ هغه زه او هغه ناولـې ورځ، دیوې ریښکـی په رانیولو به مـې قدرت نه و. سږکـه خدا ی کول‌تول کاله ته ښه پوښی را نیولـی شم. سږمـې ژمـی هم ښه سوکـه تیر کړ. کـه مـې د وروور دېښې واقعه نه وای نو زښکیه ځان مـې پاچا بالـه پاچا ! دبنګث زړه غوښتل چـې تر ډیرو پورې لـه دوران سره وږغیږي

خوده پخوا لاعزم کړی و چې يوه پلاپه بيړه ورشي ، خليفه وګوري اوبيا ژر بيرته خپل کارته لاړشي . ځکه چې دما زيګرنی دخوړلو وخت نژدې دی او دچوپړانو باشي به خورا ورته په قهروي. خو په پای کې د دوران اوږد تقرير دی دې ته مجبور کړ چې دخليفه کتل له زړه ځخه وباسي او هغه وخت هم له ده سره په ګرېدو تير کړي .
- دورانه وروره ! زه هم ستا د دعا له برکته بد نه يم : تنخوا مې تر اوسه پورې نه ده مصرف کړې - زموږ وطن داران چې راغلي ووهغوی وويل چې زما پرموربانديې دوو پور ورو چې سوابي خواره (سود خواره) دي او زما دراتګ په وخت کې کوزو ملکونو ته تللي وو عرضونه کړي دي. نوما هم ددوو مياشتو تنخوا غونده مور ته ورولېږله چې دسوابي خورو په خوله کې يې وروا چوي. دا مياشت تنخوا مې لا تر اوسه پورې نه ده اخيستې او غوارم چې دهيڅ مياشتې داتر ځو چې ځم وانخلم.
تهخو پوهيږې چې زما تنخوا خوله فابريکې راکول کيږي ! هغوی خو اعتباري خلك دي، که يې هره مياشت وانخلم داريږم چې له لاسه راځخه ونه وځي . اوه! ما ته اجازه راکړه چې ولاړشم ځکه چې د کاروخت مې دی بيا به يې را باندې غرومبی وي . منه نودخدا ی پهامان ! کله کله راځه کورته او هلته به سره وينو او يوه ګړی بهسره غږيږو . !

بنګ په بیره ددوی لـه سترګو نهام شو او په منده دکور خوا ته درومي. دباشي چې سترګې پرې ونښتې تندی یې تریوکړ اولـه ځان سره یې وویل :

اوس دې نوځه کوم؟ ټول کارونه موږ وکړل،ا وس نـو لـکـه دصاحب‌سکنی زوی راغلی.خدای‌دې‌اوس بیخي راوستلای‌مه‌وا ی.

بنګ خپل کتاب پرځا ی کښیښود او په بیره دچایوځښلو ځا ی ته ورغی. هلته ګوري چې څو کسه نور میلمانه هم ناست دي او پـه خپلـه غلی په یوه ګوټ کښې ودرید. با دار یې تر نور کلـه لږ څـه خوابد ی او ماښي جن غوندې ښکاري. دچایو څمڅې دپیالی پرژی باندې ورو ورو ټکوي اوسترګې یې په یو لیرې ځای کې ښخې‌نیولـي دي. بنګ پرلـه پسې ورته ګوري چې اوس به سترګې وځموي‌او اوس به یې وځموي ، خو دده با ښه پربانو نه پـربوځي او وچې کلکې یې په هغه ځا ی کې نیولـي‌دي. د ه هغه وخت سترګـــې وغړولي چې یوه بل زیرور څو چاغ سړي چې د .... صاحب سره یې نوي خیښي کړې وه په‌خـورا لیزمه ږغ وویل : نوځه وکړو ناچاره یودغوښو او لرګـي څه سره کیږي.

ده ورته وویل :

تا دکمي‌خـوا را اخیستې ده،دخلـکو غمونه دې پرخپلو اوږوبار

کړي دي ، ورك يې کړه ! هر څه چې وشول پروا مه پرې کوه!

-ته رښتيا وايې خوخبره داده چې دا سې زمانه شوې ده چې سړى دخلکو لـه خبر و څخه ځا ن نه شي خلاصولا ى. که په ملك او ښارکې ددو دى لږ والي وليدل شو نو موږ ته ښکنځل کوي او هر څوك زموږ غوښې خوري او وايې چې دا دبدايانو له لاسه دي . که تهوکر کميافته شونو هم دب زموږ پرسروي او وايې چې موږ داکارکړى د ى . په اصل کـې خوخبره ښکاره ده - هغه دا چې دهر چا پر خپل مال اوپر خپلو پيسو بدايسو ، خدا ى را کړي. لـه خدايه يې نه غواړي زموږ په .... پسې د ي .

يوه بل دنگر غوندې زلمي چې مخ يې وچ اوژړ ښکاره کيده ځان سرمړاتيول کړاوپه خورا زړه نا زړه يې ... صاحب ته وويل چې دسوداگر واو بدايانو په طبقه باندې پلونه اچول کيږي - يعنې دوى لـه دې مسئوليت څخه نه خلاصيږي. خوتاسې پخپلـه انصاف وکړئ او يوه گړى ځان بې طرفه تصورکړئ اوبيا قضاوت وکړئ چې آيادغسې نه ده؟ آيا ستاسې طبقه چې څينې نورې طبقې هم درسره دي دټولو خلکو په ژوند لوبې نه کوي ؟ که يې زړه وغوښتل ټول خلـك لـه لوږې او قحط سره مخامخ کوي او بيا کـه يې زړه وغوښتل ټول خلـك په دې تهديد وي چې بر بنډ و گر ځي او مري يې بې کفنه ښخ شي.

بنګ دا خبرې په خوند اوريدلې ، په عمومې ډول دهغو په مطلب پوهيده ه خو ځيني داسې لغتونه به استعماليدل چې پههغو دده سر نه خلاصيده . بنګ وروسته پوه شو چې دغه زلمی او بل زمنکی دوا ړه د .... صاحب نژدې خپلوان دي او په دې وختو کې يې لوړ تعليمونه پا ی ته رسولي او راغلي دي - نو ځکه دوی په دونه لوی زړه لـه ..... صاحب سره خبرې کوي او د ی هـم هيڅ بد نه پروړي.

يوبل چوپړ چې مخ يې کوي تکولی و او .... صاحب تل ورته (بدمخی) ويل بنګ ته وويل :

توبه کاږه ! که دوی د .... صاحب خپلوا ن نه وا ی نودوی دا ډول آزادې خبرې له .... صاحب سره کولای شوا ی ؟ را دورې شه ! کـه ..... صاحب وليدلې چې ددوی خبرو ته يوغوږشو ی يې - سابه دې په ولاړه وکاږي . لـه کومې ورځې چې دغه زلميان راغلي دي تل د دو دی پرميز دسبا ناري او هروخت همدغه خبرې جاري دي.

بنګ په ډيرې حيرانتيا دا ويناوې اورې اوکله کله خوله دا نورو چوپړانو ځخه پوښتنه وکړي چې دا ښاغلي خوشکرد ی په نس ماړه اوپه تن پټ دي . دوی ولې دمز دورانو او خوارانو خلکو دومره لوری کوي او تل دبډايانو او سوداګرانو لـه خـوا خــولـه وهـي اودو ی مز دورانو ته مسئول ګڼي او وايي چې ددوی حق يې تر پښو لاندې

کړی دی او دهغوی دزحمت میوه دوی تروښي .

«بدمخي» پررا تر پ وهل اوورته وبې ویل :

ستاییې به دې خبرو او تقریروته ؟! دوی خو لوی خلک دي اوسره خپلوان هم دي . څوك دانه ورتــه وایي چې ولې دا دول خبرې کوئ ؟! خو کــه ستا لــه خولې چا واوریدې نو وپوهیږه چې په هغه آن به دې لــه کاره وباسي او بیا به دې بنی په شا په ختو پسې به ګرځني . دا دربجې او غوټې، چې دورمیږي هغه وسهه اوشکر وکاږه- پر خپله خولــه او غوږو لاس ونیسه . خو بنګ ورته وویل : خلیفه میرجان ویل چې کارګران او بزګران باید په خپل زور ځانونه دبدایانو لــه ظلــم څخه خلاص کړي.

* * *

دبنګ مــور تر دیرو پورې دبنګ احــوال نه درلود اوخــورا غمجنه وه، خو کوم وخت چې ددوی له خپلوانو څخه یوسړي څلو رسوه (۴۰۰) افغانــی دبنګ لــه خوا ورکړې، تېول کاله اوحتی ددو ی په خپلو خپلوانوسانته وتله اوهرچا په دې چې بنګ پر ښه «خواری «پیښ شوی دی- خو شالي کوله. مور یې په خورا خوشالــی سره هغه خط چې بنګ لــه روپیو سره را استولی و ، ماجت ته ور وور او ملا ته یې ورکړ چې ویې لولي. ویل کیږي چې نوی ملا په خط لیکلو اولوستلو کې خورا

پیاوړی دی . هغه چې خط وېرانیست اوتقریباً پنځه دقیقې یې هغه پر لـه اراوه ـ وویل چې دا خومیرزا یې خط دی او میرزا یې خطونـه خوراګران وي. دومره ځنې معلـومیږي چې زوی دې خوراکلـك جوړ دی او پرښه خوارۍ پیښ دی . که خدای کول خورا ډیرې روپۍ به درته را شیوه‌کړي. که یې خط ملایې وای سمدلاسه به مې درته لـوستی وای.

دبنګ مور یې لـه کوم ځند نـه درې نیم سوه (۳۵۰) افغـا نـی دسوایي خورو کره ورورې او په داسې حال کې چې غاړه یـې هسکـه نیولې وه ، دیوه سوایي خورما ینې ته یې وویـل :

خدای مې‌دې یې زویه نه کوي، دغه‌دی خورې ! یوځه روپۍ خومې درته راوړلې اواوس هیله ده چې په دې سره ژمې اوسړوکې به مې کښته پور ته نه زغلـوې او دمحصلانو لـه لښتې به مې باسې. زوی مې شکر دی تکړه سړی دی ، پاته روپۍ به هم‌خوراژر درکړي. تاسې موږ سا اچولو ته پر یږدئ ، هرڅه به‌آسانه‌شي ، کـه مـوتر‌خوږ ګوتـې ونیسئ نوبوهیږئ چې نه به تاسې ته څه درجوړ شي او نه بـه موږ پر دې لاس ومومو چې تاسې ته یوڅه درکړو.

سوایې خورله‌دننه پررا زغ کړه‌اوددې چې څو روپۍ یې‌راوړې دي پوښتنه ځنې وکړه. بیا یې په‌خورا نـاوړه اوزږه زغ ورته‌وویل :

په دونه لږو لږو پیښو زما غاړه نه وزي. ادې جانې! موږ اروېدلي دي چې زوی دې څلورسوه (۴۰۰) افغانۍ رالېږلي دي - باید تولې ما ته راکړې . ته چې درې نیم سوه ما ته راکوې اودغو نه هغه بل ته ، نوو پوهیږه چې زموږ پور ځنډیږي او بیا یې ګټه در باندې اوړي ، چې اداکولی به یې نه شې - او بیا به مودې ته اړکړې چې پخپل حق درسره جنجال وکړو.

دبنګ مورپه ډېر عجز ورته وویل چې: هغه بل مې بیا کشوي او وایي بهچې زماخو هم پور درباندې و، ولې دې ما ته هم یوڅه را نه کړ؟ نو ته چې دا وایې چې دا پیسې ستا په پور کې هیڅ نه معلومیږي او زموږ پیټی نه سپکوي، نو حساب را سره وکړه چې ستا څو را باندې وې ؟! او ولې داپیسې زموږ بارنه سپکوي. ستا اصل پور څو شلې و؟

- ادې! ستا حق دې خدای نه را باندې خوري - خدای دغو ته روزي راکړې ده چې ښه یې خور و اوښه یې آغوند و. نوکه مې درښتیا وپوښتې! دغونه لرم چې ددغه کوچنی زوی،زوی یې لانه شي خلاصولی. یعنی دلمسي مې لابس دي. نوستا غوښو ته به مو ولې پتیلې وي . ګوره! ښه واوره! ما دولس نیم شلې یوه پلا در کړې او دولس نیم شلې مې بیا درکړې ، چې تولې پنځه ویشت شلې یا پنځه سوه افغانۍ شي. ته په خپله ناسته وې چې دا پیسې مې به

10

لس منه غنمو درسره ماتې کړې ، چې هر کال به لس لس منه غنم ګټه راکوې - تیر پسرلی موږعده ورسیده، خوتاسې ځان په یوه خواکړ. په پای کې دې زوی وتښتید اوزموږ حق یې را نه کړ. لـه ټولـــو خلکو دولس منه غنم اخلو خوما ستاسې لحاظ وکړ اولس منه مې در ښخه وغوښتل - دا ځکه چې بنګ لـه خولې مات هلك دی، کله کله چې بار بوتې ورته ووایو راوړي یې اوهم ژرندې ته درومي. نوادې ! چې دغه پسرلی راشي نوپوره دوه کالـه وځي او ددوه کلو خوشل منه غنم کیږي. تـه پخپلـه فکر وکړه چې من پـه پنځه ویشت افغانی درسره مات کړم - بیا هم زما حق پنځه سوه افغانی کیږي چې دا آندازه روپۍ په دې لږ شي باندې نه پرې کیږي. ښه داده چې زمالاس بیخې له ګریوانه وکاږې اوهغه یولاس پرېږدې . د اصل سر یې زه پروا نه کوم. دومره سوی سړی هم نه یم چې اوس درته پښې وخرم چې هله! ژرکوه! ماته اصل سرهم راکړه! یه- ادې! هغه چې دې هر وخت ومونږ رایې کړه! په بلـه ژبه له سر سره یې کار نه لرم بریې راکوه. !

سوایې خور دخپل دې تقریر اثرات دبنګ دمور په تندي کې کتل او په دې چې دا میرمن په دې«حقانه»حساب باندې قانع شوه او بلکـه ځان یې خورا ملامت ګاڼه چې ولې یې ددې مسلمان پور نه

دی ورکری ـ خوراز ړه ورشواو خپلې خبرې یې دغسې پسې اوږدې کړې :

زمانبه معامله په ټول دیارکښې هرچاته ښکاره ده، زه خوداسې نه کوم لکه دانور: هغوی چې کوم وخت یو ډیرارسری مونده کړي اوهغه دبوډه لوړې گټې ورکولو وعده ورسره وکړي، نوکه یې پیسې په صندوق کې تیارې نه درلودې ، نو سمدلاسه هغه پورورې ته چې موده یې پوره شوې وي ورشي او دسوتهې په زور پیسې په جوړې کړي . کههغو پیسې نه درلودې دغولې تغریبې راټول کړي او یابې لوغزه ځنې بوزي اوکمکیان یې وج حلق په ډگر پریږدي او هم له کوره یې هیڅ خیر هیچاته نه وروځي. په بله ژبه سپې یې ترکوره په غپ تیر بزي. مگر زه تل دبابا فقیر تر ښه کوم . په میاشت کې بوه پیلا اویا دوې پلاماجت ته غړې راوړم، مسافر ته شلومبې او ډوډی ورکوم. لنډه دا چې کـه لـه تاسې څخه گټه کوم، یوڅه پرتاسې بیرته خرڅوم داسې نه کوم لکه دا نور چې پنځه واره گوتې په خوله منډي.

مقصد ـ دې سوایې خواره په دې کښتوو پورته اوپه دې لنډو اوږدو دبنگ دمور له گوتو درې نیم سوه افغانی ټولې واخیستلې اوبیایې دپنځوسو(۵۰) نورو افغانیو پوښتنه ځنې وکړه. هغې ورته وویل: دملك هم تل غړومبې وي او وابې چې دومره روپۍ یې

زموږ په سرپر یکړې دي. کـه هغه ترلاس تېننګه ونیولـم اونـه یې پریښودم ـ دا پښتوس افغانـی به هغه ته ورکړم . خوکـه هغه ډیر اصرار ونه کړ او نه یې څوړولـم ، نوبه دې پیسو باندې بوڅه جواري اخلم . اوپه پسرلـی به یې دعیال نفقه کړم. دا تورزړه وباسه چې داپنځوس افغانـی به په هیڅ ډول درنه کړم. دهغه بل پوروړي عذر به مـو لاهم ته کوې او هغه ته به داسې وایې چې ژدریږي.

سوایې خوړ په داسې حال کې چې پګړۍ یې لـه سره واخیسته اوکوچنی دلرګـي توره زمونځ یې لـه جیب څخه راوایستلـه اوپه سر زمونځولو یې پیل وکړ وویل :

په تا خوهرڅوك باید باور وکړي اوهرڅونـه چې تـه پوروې. باید هغه دزنه درکړي او درڅخه زړه وهل په کار نه دي ـ ځکـه چې بوخوښه تکړه زوی لرې ، بل نوخورا ښه «لوټونه» لرې ـ هرلوټ دې دشلو زرو روپو دی. هروخت چې وغواړې هغه ماتـولی شې او هرلوټ چې دې مات کړ ـ دهرڅو ما غوندې پوروړو غاړه باسې لـه دې جهته باید داګومان وکړل شي چې هغه بل پوروړی اویاملـك کاکا باید هیڅ درته ونه وایې او خپل پور درباندې شمیري او بس.

دبنګ مور په زرغونکـي زغ ورته وویل :

مادا خوب لیدلـی دی چې زما دلوښو ولور به هم لـکه زما دپلار

دلوبهو غونډې سوابي خواره خورې . پلارمې د دوی لهلاسه زاره ترقی‌شو. نه مې هیریږي کوم وخت چې بې زما په ولور کې ځوېښونه او دوې غواوې راوستلې - چا چې دغه مال ر اوستلی و هغه لاپر دو دې ناست و چې بیا سوابي خواره له هرې خوا لکه مچان په انګړ ر اکښیوتل اوبوه پسه زغلاوه او بل غوا - او په خپلو منځو کې بې لکه دسپو غونډې سره خوړل . پلار مې ددې حال په لیدلو بومونهی خاورې شو او هم دې چې ده ته هیڅ په لاس ورنغلل او وور عیال بې ورته وږی و، خوړا ناوره اغیزه پر وکړه او خوارکی فقط درې شپې ناروغه و او په بوه عالم ارمان کې بې بور پریکړ اوبلې دنیا ته ولاړ ...... دځنکدن په وخت کې بې دا ویل : زمامظلمه‌دسوابي خورو په غاره ده. ترڅو چې موس کیږي له دې خلکوسره به کلکه مبارزه وکړئ . زموږ طالع دې خاورې شي چې بیا ستاسې په بې‌رحمه ګوتو کښیوتو.

په کوڅه‌کې ځوږه‌جوړه ده.دازغ دبنګ دمور ترغوږ شو چې ویل بې: (ما اوس دستي ولیدله‌چې په دغه کور ننوتله) سمدلاسه هغه بل سوابي خور په انګررا کښیوت او په داسې حال کې چې له قهره‌سوراوشین کیده‌دبنګ‌په‌موربانډې‌بې داسې کریږه‌وروکره‌چې‌هغه خوارکی‌پرځای‌باندې‌هینبه‌شوه‌اولکه دلرګي غونډې‌وچه کلکه شوه .

ددې سپین سرې خوار کې زبون ووهل شو، په تیره بیا هغه وخت چې خپله لور یې هم له سوابي خواره سره په داسې حال کې ولیدله چې هغه ترمړوند نیولې وه او له کوره یې راکش کړې وه، ځچې درځه! موردې را وښیه ! چې زما حق را کړي. دنجلۍ خوار کې رنگ هم الوتی و او لکه سپین کاغذ غوندې شوې وه. په کوڅه کې نور واره هم یې راټول شوي وو چې چا خندل اوچاژړل.

- بلادې پر دغه بداوکوي تکولي مخ شه! پر بزده دا تنکۍ نجلۍ چې نژدې ده له بیرې یې ساوخیژي. خوپوربه دې پر باندې وي وینه خوبه دې نه وې پر باندې ؟

هغه بل سوابي خواره دا پور ته جملې په خورا تهدید کړې زغ ورته کړې، چې هغوی دبنگ په مور باندې سانه ایستله او دې ته یې داجرأت ورکړ چې ورولاړه شي او خپله لور ترمټ ځنې راکش کړي او بخپل تېر پورې یې ونیسي او پر بار خوباندې یې ښکل کړي .

دبنگ مور دواره سوابي خواره یو ځای مخاطب کړل او ورته وې ویل : زوی خومې هم دغه پیسې را لیږلې وې. اوس تاسې سره پوې جوړشئ چې کوم یو یې اخلئ او یا یې سمې نیمایي کړئ . لومړي سوابي خواره لږ څه په قهر دبنگ مور ته مخ راستون کړ او ورته وې ویل :

په خپلو پیسومې ولې لـه خلکو سره په شرکې اچوې ؟ خوپور مې درباندې و چې یوه برخه دې را کړه اوبلـه برخه لاپاتې ده. زما یې لـه نورو خلکو سره څه چې ورسره جوړ یږم؟

دویم سوایي خور چې لـه دې قصې خبرشو ـ خورا پر لـــه وا یشید او لـه لـومړي سـوایي خـواره څخه یې غـوښتنه وکـړه : په هره توگه چې وي باید دا پیسې له ده سره نیمې کـړي. سره د دې چې دده پور نسبت ولومړي ته ډیر هم دی ـ او گټه یې هـم لـه ډیـرې مودې نه ده ورکړ له شوې ، بیا هم د ی په دې رضا شو چې دجنجال دمخ نیو ي دپاره څه چې « کوندې» را وړي دي دواړه یې لـکه وروښـه سره نیمې کړي. خولومړي سوایي خواره په جدي او لوړ زغ ورته وویل : تا نه دي اوریدلي چې وایي(تارویومرغه دی چې چاونیو دهغه د ی)نواوس زما خپلې پیسې زه تا ته نه شم درنیمې کولای ـ ښه داده چې ددې کوندې دزوی ترراتگ پورې صبر وکړې ، هغه چې هر څه راوړل ، هغه به سره وویشو.

ددو ی دواړو خبره خورا سره اوږده شوه اونژدې وو چې بـــه غاړو کې سره لویدلي وا ی. دویم سوایي خور ورغی او « خان» یې خبر کړ. هغه دواړه سره کښینول او ورته وېې ویل : یولـه بلـه مه سره خورئ ، هیڅوك دبل چا رزق نه شي خوړلای. نه مودي اوریدلـــي

چې وايي (رزقونه لـه ازلـه دي) بيا ددوارو کار بوشي دی . کـه تاسې سره بې اتفاقه شواست، نووپوهيږئ چې گټه خولاځه والله کـه په دې کلي کې ژونـد وکړئ ، ځکـه چې داټول (بر بند کونـي) او(خواستغي) درته خوليمولي دي . ستاسې جگړه او بې اتفاقـي ددوی په گټه تماميږي. زموږ بيخ به لادرسره وکاږي.

لومړي سوايي خواره چې روپۍ يې تر گوتو کړې وې خان ته ستر گـه ووهلـه او په اشاره سره يې بوڅه وررومنل . نو هغه پـه داسې حال کې چې يـوه خاشـه‌يې را واخيستلـه او غـابن يې پـه تـومبه خپلـه خبره دا ډول پـې اوږده کړه :

اوس چې کونـډې روپۍ .... ده کـره ورورې دي نو ته خدا ی ته صبر وکړه، دی هم له تا نه دی ليرې- چې وبې خوري گواکې تا وخوړلې.

دويـم سوايي خواره چې وليدل (خـان)هم دده پـر خوا شو نويې دبنگ مورته وويل :

والله چې ستا لـه غوښو خوروپۍ جوړې کړم. لومړی خوهغه پنځوس افغانـۍ چې سپمولې دې دي راکړه! بيا نو دا نورې هم لـه هره ځايه چې وي رامونده کړه. کـه نه وي دخدا ی شريعت ته دې بيايم او هلته خوبه يې را شميرې لکـه .....

دبنگ‌مور خوارکی دپسرلي لوزه او حتی خو استفوالی ددې سوابې خواره پربرگو سترگو اوله پرله پسې اصرارونوماو لرگیو تکولو ښه وبلل او ورغله ، له خپلې غوټې څخه یې هغه پنځوس (۵۰) افغانی هم ورته راوړې او سوابې خواره ته یې خوله کښې ورواچولې. سوابې خواره چې هر څومره پرله واړوله ، خوبل یوغران نه شو پـه جوړ. بیا یې یـو ښه غټ چرگ چې مور اولونو دې ته ساتلی و چې کوم وخت ښنگ له مسافری راشې نوپه لومړی شپه به یې ورحلالوي ـ ونیو او په تخرگ کې یې تینگ ونیوه.

ـ ښه ده نو دا چرگ خوالله که درپریږدم! تا چې تولې روپۍ هغه بل ته ورکړې نو دادې جزا ده چې دغه چرگ به درڅخه وړم او نن شپه به میلـه باندې کوم.

* * *

دبنگ ژیرمخ، بې نوره سترگې او ډنگره ښه‌ښه خورا ښکلې واوښتلـه . دده مخ اوس په وینه شو، دا ځکـه چې په نس مورشواو هره ورځ یې خورا ښه تیریدلـه، ماښام بـه هم تـود پروت و. دی په کور ډیر پریشانه دی او تل دهغه چرت وهي. په تیره‌چې اوس پسرلی هم بیخي را نژدې شو، دبنگ په زړه کې د مور اوخویندو دلیدلـو هوس‌خورا ډیر یږي.خپل پخوانی‌ملگری‌دوران کله کله وینې.

ددوران وضعیت هم اوس تر پخوا ښه شو ی د ی . هغه هیڅ وخت لـه بنګ ځخه دخپل زړه حال نه پټوي اوهر څه چې پیښ شوي وي هغه ورته وایي . دوران اوس یوه ځانته کر یهه کوټه کړې ده. د ی اوورور یې دواړه دهغه ترازو کار کوي . یوه ورځ یې بنګ ته وویل :

چې خدا ی یې درکوي نونه دې پوښتي چې دچا زو ی یې؟ داسې وزلـه مې وشوه چې کِـه خـدا ی کول بیا به زه دخـو اریو او هر دم شهید یومخ ونه وینم ـ ځکه چې ددې تـرازو په کار کې ښه ګولـه را لویږي، ځکـه چې هره پلاچې پرتله مټووهم خورا دیرې وړې وګټلې شي چې پهدې نسبت زما برخه ښه را کوي .
یوه‌پلا خوخلك‌وپوهیدل اوعرض‌یې وکړچې‌هغه... صاحبَ دفع‌کړ. بیا څو پلاخلـکو عرضونه وکړل ، خو دپیرانو ددعا لـه برکته وا لله کـه زموږ پر .... صاحب هیڅوك بـر یښ‌کـولای شي. سخیان خدا ی نه خواروي . کـه څه هم د ی خودومره سخي هم نه د ی ، خولکـه چې نیت یې ښه د ی. یو پلوسبزه سړ ی د ی. موږ یې ورسره ښه کـړو اولا به مویـې‌ښه کړي.

ورور یې سمدلاسه وویـل : ښه اوکـړه وړه خودې خورا ښه شوي دي، تا هم لـکـه چې دګټې سوری موند لی‌وي . وروره ا

زموږ زیرمه هم خدا ی کوي. تل خوبه وږي اوبربند نه ګرځواو نه به مودبل چا په لوښي کښې سترګې وي -هرڅو چې دې وسه کیږي خپل موټی دکوه چې بیا به په دې وخت اوګړی پسې ارمان کوې اوهیڅ به لاس ته نه درځي ....

دوران دخپل ورور خبره غوږکړه او بنګ ته یې په داسې زغ م چې لومړی خورا سوکه او بیا یې پسې لوړ کړوویل :

که مې درښتیا پوښتې دمزدورۍ په پیسو والله که د چا پرده وشي او هیڅکله به په دې آندازه ګټه څوك دیوه ښه ژوند خاوند نه شي.

خوکه یووار درحمت دربچه درباندې را خلاصه شوه او دغسې سورۍ یې په لاس درکړ - نوپوهېږه چې په لږه موده کښې به ددېر شي څښتن شې او بیا چې ژیرپوستین واغوندې او په سیالانو کښې په هسکه غاړه کښینې نوهرڅوك بـه دې خبرې ته غوږ نیسي او درته صاحب ، صاحب به وایي. داوو(۷) وزیرانو عقل به دې بولـي نولکه وروره چې مې درته وویـل اوس لاموټی دکوه ! کـه نـه وي بیا به هیڅ پـه لاس نه د رځي. نه د ې دي ارویـد لـي چې (تل خوجمعه نه وي چې حلوا وې ویشلې کیږي.)

- دورانه وروره ! زه خو داسې کار نه لرم لکه ستاسې - اوبل دا چې زه هیڅکلـه نه غوارم چې صداقت پر بږدم- ولې دخپل ورور

وینې وخورم؟ څه‌چې مې حق وي او ګټلای یې شم هغه را کوي نو نور زه ددوی په دنیا څه غرض لرم؟

ددوران ورور بې حوصلې شو اوپر زغ یې کړه: عجب صادق خومې نه ولیدې! صداقت لـه چا سره ...... صحیح ده چې زموږ کار خولـه ډېرو خلکوسره د ی او بیا په تیره دېوونده و لمن خورا لویه ده او دا کارونه یکې اثر نه لري - زموږ خولې ته هم ګولـه ځنې راځـي او زموږ دبادار خولې ته هم ، بلـکه دهغه خولې ته خوخورا ډېره اولویه ګولـه وررغړي . نولوړی مې درته وویل چې (صداقت لـه چا سره ؟) نه خو باید بیخي دا خبره ونه کړې ، ځکـه ته چې څـه ترینه زروښې هغه دخوار لـه وینو او غوښو نه ځي. ته یوشی جوړوې دداسې سړي څخه یې جوړوې چې هغه دنورو په غوښو پرسیدلی وي. دا متل دې نه دی اوریدلی چې وایي :(دلیوه لـه‌خولې پښه ختلې هم ښه ده) یعنې که لیوه یوښیرپسه وزغلـوي‌نوکـه چا دهغه پسه یوه پښه دلیوه لـه خولې را وکښلـه هم ښه ده.

بنګ دې ته حیران شو چې ددوران ورور دا خبرې چیر ته زده کړې دي - خو په پای کې ښکاره شوه چې د وی هم لـه ځینو لوستو خلکوسره ناسته ولاړه کړې ده.

- په ورورښو ! زه په دې بـرخـه کې هـیڅ بحـث درسره نه کـوم

داسې مې پوه کړئ چې څه وخت به څو؟ اوڅه ډول بهځئ؟ زه که تلـم خولـه پوونده و سره ځم، ځکـه چې لـه هغې خوا هم لـه دوی سرهراغلم اوښهپیژندګلوي‌هم یکې لرم. مثلاً کانني نومیزي خوراښه‌زړه سواندی،زړه وراو مهربانه زلمی دی . ما خوله هغه سره‌قول هم کړی دی چې له‌دې‌خوا بهدرسره‌ځم. وروسته‌له‌یو څه‌ځند نه یې بیا وویل :

وروښو ! څه ځم چې ناوخته شو، په د ې برخه‌کې به بیا ډیرې او ښې مفصلې خبرې سره کوو.

بنگڅ‌په‌بیره‌راوګرځیداوپه زړه ورتیاسره‌دمیلمنو کوټې‌ته‌ورغی. د ی ترڅخوا اوس ډیر بلدشوی‌دی ، دباشې‌اویا بل‌چاڅخه نه داریږي.

څرنګـه چې وویل شول بنګڅ تل دتلو پـه فکر کـې د ی تل خپلـه ګټه ګڼـي او هغـه پخپل زړه کـې دډ ول ډول شـیانو په رانیولو ویشي . مثلاً مور ته ټکری ، کمیس‌اوموچڼې را نیسي اوتل ددې شیانو قیمت د اټکل په توګـه حسا بوي او بیا په همدې توګـه دخپلـو خوېندو دپاره راز راز شیان رانیسي. خوددهپیسې ددې اجا زه نه ورکوي چې د ی دډیرو شیانو په‌رانیولو قادرشـي پـه تیره هغه وخت‌چې دپوروړیو پوروته ور پهزړهشي‌نوزړه یې تسیاشي او دهیلو او امیدونو ګل یې مړاوی غوندې شي او داسې احساس کړي لکـه چې په رګو کې یې سړې اوبه جارې شي. خوچې بیا خپل لومړنی

فکر چې په کلي کې یې کاوه ـ ورپه زړه شي نوخوشحاله غوندې شي ـ ځکه ده هلته صرف دا تر زړه ایستلې وه چې لکه نور خلک یوازې خپل نس واړوي او که یې چېرته پنځه غرانه ګوتو ته ورغلل نوخورا به ځان طالعمن ګڼي او اوس چې پر ښه خوارې پیښې شو نو یو څه ګوتو ته ورغلل خوشحاله دی . په تیره بیا پر دې یې خورا زړه ښه دی چې یو څه سبق یې ولوست او اوس لږ څه په لوستلو پوهیږي.

ده داتکې هم په زړه کې احساساوه چې تر ېخوا یې عمومي پوهنه هم د یره شوې ده، په تیره بیا ځینې ژوندي بحثونه یې چې اوریدلي وو، یوپه یوه یې په زړه کې پراته وو او بې له دې چې دهغو په اصلي او حقیقي مطلب پوه شي، دهغو په شاوخوا فکر کولو باندې به یې خوند اخیست . ځینې وختونه خوبه ده خپل دغه اوریدلي معلومات له نورو سره هم ویل او چې فرصت به یې مونده کړ، نو نورو چوپړانو ته به یې ویل چې :

راشئ د تولني دښیګڼې په شاوخوا کې خبرې اترې وکړو. ده‌ته په تیره‌دیوه زلمي دې ویناخورا خوند ورکاوه چې :

دمملکت دبري او خورا ښې ځمکې دیوشمیر داسې کسانو په‌لاس کې دي چې هغوپه خپل ژوندهم‌لاس نه‌دی وروړی. که‌دې ځمکو ته‌دهغوخلکو لاس رسیدلای چې هغه تکره‌دي اوغښتلي متې لري ، نو ددې ځمکو

حاصلات او بنه پالنه به يې خورا ډيره شوې وا ی او ډير بې وزلي اوخواران به هم پرې ماړه وا ی او هم به يې کار موندلا یوا ی.

دەته دا ترتيب هيڅ ممکن نه ښکار يده او دايې هيڅ زړه ته نەلويدەچې په نړی کې دې دا ډول ملکونه موجود وي چې په هغو کې دې دا ډول ترتيب و ي. خو دا فکرونه به ژر ډپوروړو او کـورتـه دپـوښ وړلو په چرتو کې ډوب شول اوتر ډيرو پورې به يې ورته پام نه و. وروسته لـه ډيرو حسابو اوچرتونو يې دا مسئلـەچې دکـور دپاره څه شی واخلي فيصلـه کـړه او ددې فيصلې سره سم يې هغه شيان رانيول اوټول يې په يوه زاړه خورجين کې چې دبوچا څخه يـې دزاړه په بيعه را نيولی و، ځا ی کړل او تيار يې پخپلـه کوټه کـې کښيښودل.

بلـه ورځ په کوم وخت چې لـه يوه ځايه څخه را تلی کانهی يې وليد. هغه ورته وويل چې لاپه دې دوو درو ورځو کې کـډې راځي ، کـه دې زړه غواړي چې لـه موږ سره ولاړ شې ، نوځان چمتو کړه! په پسرلي لږڅه سرګرداني ډيره وي، خوښوشی د ی هـغه دا چې ميږې لـنګې دي اور زه ،اوشيـدې او مستې ډېـرې دي . خورا ښه به دې تر هغه ځايه پورې ساعت تيرشي. ....

کانهی پەخوراحيرانتيا اودتعجب‌پەنظر ورتەوګوري دا څکەچې بنګک

په دې موده کښې هيڅ دلاس او پښو درووند کار نه دی کړی ، نوتر پخوا چاغ شوی دی اوهم لـه دې کبلـه چې په ژمي په نس موړ واو ښې غوړې غوړې ډوډ ی يې وهـلي دي، نوتر پخوا د يـرسور اود صحت څښتن بر يښي ،چې دکانښي کست ورسره وشواو دځان دپاره يې هم دغه ډول روغتيا اوغښتلو الی وغوښت.

بنګ دکانښي په دې وضعيت لږڅه په ځان کښې ووهل شواو ګو مان يې وکړچې کوم شی يې وران د ی، چې کانښی داسې پـه تعجب ورته ګوري. بنګ په دې چرت کې وچې کانښي پررا ږغ کړل:

وروره! اوس لږڅه بازا ري غوندې بر يښې! نازك شوی هم يې ! دبازار ډو ډ ی دې خوړ لې ده! په تيره چې دبداپانو کره د ې شپې ورځې تيرې کـړي د ي، اوس به د پوونده وژو ندخوندنه درکوي اودومره زحمتونه به په ځان ونه ګاللای شې! اوهم داسې څرګنديږي چې دجيب څنډې ته دې يو څوغرانه هم درغلي دي. زما په خيا ل پـــه موټر کښې به لاړ شې ! څرنګـه ؟

بنګ خپل لاس تخرګ ته يووړ او بيا کا ښي ته مسکی شو : داته څه وايي ؟ په دومره لږه موده کې : ما تر اوسه پورې ستا کروټ او غوړي نه هير يږي او ته ما ته بازاري وايې ! ته راځه! دا خبرې به بيا سره سپنو و، اوس به ولاړ شو دهغه چا کره چيرته چې زه کار کوم

چا ی به درکړم، شپه به درکړم، سبا به کـه تلـې ولاړ به شې.
بنګ دمخه ، کانهی ورپسې دبنګ کونهې ته چې نور چوپړان هم ورسره اوسیدل راغلـل.

دماخستن د دو دی تر خوړلو وروسته بنګ بیخي فیصله وکړه چې له کډو سره ولاړ شي. لومړی یې دا پهزړه کې ورتیره شوه چې لږ څه وختي ځان کور ته ورسوي چې دیمه غنم وکړي، خو بیا ور پهزړه شول چې دده نیا یې خپل خر خرڅ کړی دی، بل څوك به په یوې کولو کې ورسره مرسته ونه کړي ده خپل دا فکر کانهي ته هم ووایه . هغه په دې نسبت چې پوونده دی اودکرنې په کار بنه نه پوهیږی، لـه مصلحت ورکولو څخه یې عذ ر وغوښت، خودومره یې ورته وویل: کـه لـه ما سره ځې! اوتر هغه ځایه پورې زموږ «اوله» راسره شې !نوستاسې دمنطقې حدودو ته چې ورغلـو زه به درته د رې لنګـې وزې دلو غزې په توګه درکړم. په منې چې کـدې کندهار تهشیوه کیږي بیرته به یې راولـې اوموږ ته به یې راکړې.

دکانهي دې وروستی خبرې بنګ داسې تکې ته ورساوه چې سمدلاسه یې ورته وویل :

ځم، درسره ځم ، کـه «اولـه» را باندې شې ـ هغه کوم، کـه اوښان را باندې پیایې ! هغه بنه پیولای شم . زه پوهیږم چې لــه

کډو سره زما تګټ ګټهور د ی، ځکهچې لږ به ناوخته ورسیږم او ترڅو چې پرکښتو اوبه اوړي ، زه به هم ورشم. دا چې دکال لوغزه به را کوې دا خو لابل نعمت شو. بیا بنګټ یوې زړې خور جینۍ تــه مخه وکړه او هغه یې را واخیسته او کانهي ته یې ورکړه چې ترسر یې کښېږدي او سهار یې وختي لـه ځا ن سره یوسي . کوم وخت چې د ی خپل حسا ب لـه با دارسره پرې کړ ي نوالبتهسمد لاسه به ورشي او لـه کډوسره به ځي.

د وې شپې وروسته بنګټ په دې خبرشو چې کـډې تیرې شوې اوسمدلاسه یې باشي ته وویل چې رخصت ورکړي. هغه مازیګر دخپل بادار یوه زوی ته وویل چې بنګټ دروسي ، هغه پهپوزه کې ورته وویل :

هلکـه بنګـــه ! خدا ی خــوار کــړې ! اوس غــواړې چې لـه موږ ســره بیوفـــایـــي وکـړی! آه بنـه د ی چې ځي ځوك دې مخ نه شي را ګرزولای ، خو دغونه دې مـوږ ته ثابته کړه چې تاسې پاسنیان چې په نس ماړه شئ نـوبیا په هـره توګـهچې وي خپل ځان ورکـوئ . ښه د ی ولاړ شه! خوباشي تا ته وا یم! سها ر یې جیبونه وګوره او هم یې بستره وپلټه چې کوم شی یې نه وي غلا کړی. په دغو پښو لوڅو څه باور نشته .

بنګټ سهار بیا دفابریکې خوا ته راغی ـ ده لومړ ی دماشینکار سره

دخدا ی په امانـي وکړه او بیا را غـی لـه دوران او دهغه دورورسره بې ولیدل .

دوران ورته وویل :

ستایې په‌مخه ښه ! موږ دلته په یوه‌ښه ګته اوښتي یو. داسې ګټې او فرصتونه کلـه کلـه سړي ته په لاس ورځـي . نوموږ نه غوارو چې دا دسروزرو موقع لـه لاسه وباسو اوکوږ ته ولاړ شو - تـرڅـو چې را چلېږي نو دا ترتیب به چلـوو ، خوکوم وخت چې را باندې‌تېه تېغره شوه البته موږ به هم دخپل تګ دپاره ځان چمتو کړو.

* * *

بنګ په ډېره خوښی کډو ته راغی‌او دکانـي لـه کالـه سره یې روغبړ وکړ. هریوه دبنګ په راتګ خوشحالـي وکړه. دکا نني کا لـه په مني‌لایو او ښبه نـیولـی و اوهغه ترا وسه پورې ورسره د ی نودبنګ کار دښځو او نجونوسره د«او لـه »په شړلو کـې مرسته وه.

شنو رغو ، ښکلیو بید یا ګـانو چې په تنکیو وښو پټ‌دي‌اودهـر لیدونکـي زړه لـه ورایه وړي په بنګ کـې یوه خوراژوره خوښي ایجاد کړه. په تیره بیا پر شینکـي ښکلـي آسمان باندې داوروسپین‌تکران چې ځینې برخـې یـې سوروبره اوښتي‌دي او تـا بـه ویل دپیغلـې نجلی بارخوګان دي.

پاکې هوا اوپراخ آسمان دبنگ زړه نورهم ورپوړته کړ او دیوې ګړۍ دپاره یې هرڅه هیرکړل اوخپل راتلونکی ژوند ته یې په خورا باور او هیلو وکتل او دزړه له کومې یې یوه غړانګه وځکوله.

دکابنې هغه بل ورور هم غټ مازیګر لا رمه را وستله، نه یوازې دارمه راغله، نورې رمې هم چې سپینې میږې په شنه ورشو کې لکه مرغلرې غوندې بریښیدې - را شیوه شوې. هره رمه له کیږدۍ څخه بنه ارته پندیږي او میرمنې په خورا فعالیت او اوچتوالي سره لوښي په لاس وکې درمې خواته درومي. هرې میرمنې یا پیغلې دانی اچولې دي، ته به وایې دپهلوانی میدان ته درومي .ددوی خوشحالي اوښه زړه والی هم بیخي څرګنددی .ځینو بیا لوی لوی دیګونه په دوه‌و دوه‌و سره ا خیستي او دکیږدۍ مخ ته یې سره‌سموي. هره میرمن چې کټوه له شیدو ډکه کړي هغه راوړي ، په دیګوکې یې اچوي او بیا ځي ، بلـه کټوه ډکـوي. دوی لـه هری مـیږې څخه فقط یو څو دارې لوشي ، ځکه چې دنورو شیدو دپاره نه ځا ی لـري اونه یې خوندي کولای شي.

پـه دې وخت کې دوریو یا دلیروګـدې بغارې اولـه ورایه دمیږو (ریا) دلیدونکو زړه دګلـوغوندې غوړوي او خورا خوندوره منظره یې وي. دلیرو مخ ته واړه هلکان اویا غټکی غوندې نجونې لښتې

پهلاس کښې چمتو ولاړې وي او کله کله دورې مندې وهي چې ورې دمیزو درمې له خوا ـ را وګرځوي اوکله دورې حورا ډېره ځوزه وي. په تیره بیا هغه وخت دلیدو او تماشې وي چې شپون اشاره ورکړي چې ورې را خوشې کړئ !. ورې له یوې خوا مندې وروهي او میندې بې له دابلې خوا په «ریاه»را زغلي ترڅو چې (اوله)په رمې کښې توی شي. نژدې تر پنځلسو دقیقو پورې ورې خپلې خپلې میندې نه شي موندلای اوهر وری کله تر یوې میږې لاندې شي چې هغه بې بوی کړي چې بې خپل وي نو پرې ودریږي او که بې خپل نه وي نو بې په سر ووهي او دا عمل خورا ډېر ځلې تکراریږي.

په دې موسم کښې پوونده لوی لوی مزلونه نه کوي، ځکه چې ورې یې تنکي وي. بنګث هم خورا خوشحا له د ی چې دخپل کور په خواروان د ی او ژر بهخپلهمور اوخوېندې ووېنيد ی په دې شپو کښې خپل کهول تل په خوب وېني.

ددغې ورځې پهمازیګر لږڅهفعالیت نورهم ډېرشو. کاښې بنګثنه ووېل چې پهمنې اودوبې دسوداګرومرکې اولانجې وي، پهلومړي پسرلي دچلیك والاغمونه وي. دازموږ لومړی تابې دی چې چلیك پریکوو.

دکاښې دکیږدۍ له څنګه سره بې چلیك والاو ته ځای پریوه غونډۍ باندې ورجوړکړی د ی . د دروکسو محصلانو غمجېنې

په ملاکې دي او سپير چنې موزې بې په پښودي اودچل يك والامخ
ته په احترام ولاړ دي. په بيره خان او لس دولس کسه غيزيدونکي
پر راټول شول او په خبر واواترو پيل وشو.

بنگ ژر وري او ميزې دکانې دنور کالـه په مرسته سره بيلـول.
په دې وخت کې يوه سړي لـه غونډې پرزاږغ کړه چې
ورشه! دخان صاحب‌له کوره هغه چاينکې چې دپيوچاى پکې پوخ
شوى‌دى لـه نورو زنکيانو سره را واخله اورايې وړه!

بنگ هم لـه خدايه دغه غوښتل او په منډه يې هغه کار اجرا کړ او
بيا ددوى وخبرو اترو ته ودريد.

په مني بنگ‌دسوداگرو په ډيروخبرونه پوهيده. خواوس دچل يك
والاپه اکثرو خبرو پوهيږي.

دچل يك والا او ددې خان اوغږيدونکو ترمنځ خورا تودې او
سړې خبرې سره وشوې او کلـه کلـه خوبه لاسره وگـوانښيدل هم .

چل يك والاورته وويل چې ترپروسږ کال به مې نـه کموئ
پروسږکال چې هغه بل‌ما مور وهغه ته مولس زره پر پا رچې ورکړې
اولس زره مـوددهء لاس سرهء ورکـړه. سږکال امر را غلـى دى چې
چل يك يو په دوه دى . نوبايد دپروسږکال په اساس خوبې راکړئ
يعنى‌شل زره پر پارچـه او ....

یوسپین ژیري ورته وویل : کهیوازې وای‌او یوازې دلته‌چل یڅ ا-یستل‌کیدلای موږ بهشل نه‌سل‌زره‌ور کړې وای ، خونه پوهیږې صاحبه! چې موږ لکه‌اوښ خو ځایه‌حلالیږو اودهرې منطقې موږته سترگې وي.

وروسته له ډیر ولنډو اوږدو دارنگه فیصله شوه:

د ..... خان کلی چې پنځه اتیا کوره لري‌دولس زره به پره پارچه» ورکوي - یعنې دچا پې رسید په مقا بل کې به یې ورکوي ، چې هغه خزانې ته تحویل شي او دغو نه به هم «لاس سره»یا «لونگی»...

پر دې فیصله نامې باندې یې د غږید ونکو او دخان گوتې او مهرولگاوه او بیا یې ورته وویل :

خان صاحب زه ځم! دپوونده ویوبل‌کلي‌ترتا سې‌کوز اړولې‌دي. ما ته اوس دستي څرك احوال راوړ. نوزه بهدایو محصل تا ته درپرېږدم چې ته دا «جلا»په‌تهوله کړې اوسیا تر اومې غرمې پورې به «داشی» را رسوې . کهمو نه کړې برابرې، نوخرگنده‌ده‌چې‌څلور کسه غږیدونکي او ته به دمحصل سره هلته راځئ اوتر هغوپورې به لـه ما سره یاستـ ترڅو چې روپی را کړئ . دامې گوره بنه درسره وکړل. که بل څوك وای والله کهموسبا کـده ځنې کړې وای او دلته به یې میشته کړې وای. موږ خواوس لار چلوو تل مودا په‌زړه کې وي چې خلك را څخه خوشحالـه وي.

بيا محصلانو دا سوز ينان ورته ونيول او دواړه چل يك والاچې دعمومي چل يك تهولولو غړي دي سپاره شول او په يوه ګړۍ کې دجنوب خوا ته له سترګو نهام شول.

بنګ په دې لږ ځه خوابد ی شو، ځکه چې ده په زړه کې ورتيره کړې وه چې اوس به کانهی له ده ځخه پيسې وغواړي او دادرې سوه افغانۍ چې دپورووړو دپاره يې ساتلي دي ځنې واخلي اوپه چل يك کې به يې ورکړي . خو دبنګ دا تصور ژر غلط ثابت شو اودکانهي مور (کورى) خلاص کړ او له هغه ځخه يې دزرې بنۍ يوه غوټه را وکښله او بيا يې خپله جلا چې (۲۰۰) دوه سوه افغانۍ وروتلې وې ورکړې.

بنګ ددې عمل په ليدو خورا خوشحاله شو اوټول صورت يې دا ډول سپك شو لکه له اوږو ځخه چې يې يولوی پيټی اړولی وي. بنګ خپل زوړ تلتك چې په بنار کې يې را نيولی وسره داوښ ديوه ځله او خپلي غوټې چې دکور پوښ يې په کې دی را واخيستل اوپر هغه ځای باندې يې ځانته ځای واچاوه، پرکوم چې (چل يك والا) ترماز يګر پورې ناست وو.

بنګ ډيره سوده په خونه کې ويده شوی و اوداپنځه شپږ مياشتې يې دغه راز شپه نه وه ليدلې .

ده چې پرشنه آسمان باندې ځلیدونکي او روښه ستوري دومره ډیر ولیدل چې دده سترګو کار کاوه. نوبې بې واکه دا لندی له ځانه‌سره په خورا شرپولې زغ وویله:

آسمان په ستورو ښایسته دی

لکه دپیغلې نجلی غاړه په‌خالونه

بنګټ تر ډیره پورې ددې پرزړه پورې منظرې سیل کاوه اوخوب بې له سترګو وتښتیده. په تیره په‌دې تپه تیاره شپه کې چې لاندې دکیږدیو اورونه وبني نوعجب‌حالت ورته پیدا شي.

داچې کانهي پیسې نه‌ځنې واخیستلې اوهم‌په خورجین کې‌دمور اوخویندو دپاره یویو کمیس لري او هم یې ژمی په ښه توګه تیرکړ ځان دومره بختور ګڼي چې‌دهغه ساری په‌ټوله نړی کې نه ګوري له ډیرې خوشحالی بې هره ګړی ستونی سره نښت.

څنګه چې سهار کېدې تلوخته باریږي، نوبنګټ ترناوخته پورې بیده و. سبا چې بیا ولیږدیدل اوپربله مینه یې واړول نوبیا هغه دول نور چل یلك والا البته له بلې منطقې څخه ورته راغلل او بیا هغه دول صحنه جوړه شوه چې په‌بای کې‌په پنځه‌زره افغانۍ (پارچه) اوپنځه زره ولاس‌سره‌فیصله وشوه.

کانهي دبنګټ‌دپوښتنې په ځواب کې وویل : ترځو ددې ولایت

ترعلاقې وڅو نواووه (٧) ځایـه موږ دغه دول چل یکونه ورکوو. وروستی منطقي ته نسبت نورو منطقوته خورا لږچل یك ورکوو، په دې خبرو پسې مه گرزه ! خپل اورزه اوشیدې ورته وهه!

وروسته تردوه ودغه دول مزلو دپوونده و کډې هغه ځای تـه راغلې ، چرته چې بنگ په مني ورسره یوځای شوی و. په هغه ماښام باندې دکـاښي کالـه دده دجلاکیدو په ویـار خورا لـو یـه کاسه (شیدې او غوړي)تیار کړل . دکاښـي مور ورته وویل :

بنگه زویه پر موږ مې دې دیر سلامونه وایه! دادرې وږې چې ته پر لوغزه بیایې ښه پام پرې کوه چې درڅخه ورکې نه شي ـ داز موږ دکالـه اوستاسـې دکالـه ددوستی نخښه ده. زه اوس دومره لوی مزل نه شم کولای، که نه وی زه هم ستاسـې کره درسره تلم اوستا خویندې مې کتلې که مې خو ښې شوی وای نو یوه به مې په مخې درڅخه غوښتې وای ؛ ځکه چې خـر، یعنی د کـاښي کشرورور خومې لاپـراوږ و سپور دی اوواده به ورته کوم. بل دا چې که هر وخت بیا په مني دورې تلـې نوز ما کور ستا خپل کور وگڼه اولـه موږ سره به شیوه شي.

سهار یـې یوه پنده پتیره ورتر ملاکړه اودرې وږې او درې مرغومـې بـې په لاس ورکړل اوبنگ یـې دکورخوا ته رخصت کړ. د بنگ پښې لـه خوشحالی نـه ځمکې ته نه ورځـي او بې لـه دې چې به

خپله ستړیا وپوهیږي ، ګوري چې وږې اومرغومې یې ستړي کړل شپه یې په یوه کلي کې وکړه او سبا ځانښت خپل کلي ته ورغی .

دکلي ځینو کوچنیانو ولید او په منډه ځینې بنګ ته را غلل او ځینو دبنګ دکور خوا ته منډه کړه چې دده پرمور باندې زیری وکړي یوه کوچنې بنګ ته وویل :

زیري مې درباندې تا ته خوښې په مخې کوزده درکړې ده .

* * *

بل کال په مني بیا بنګ دخواری دپاره کندهار ته رهي شو .

دا ځل دډیرو خلکو او ډیرو شیانوسره بلد او په موټر کې هلته ورسید . دده زړه دکارکوونکو اینبند و نکي ژوند وړی و او د خلیفه میرجان خبرې او کړه وړه یې په زړه کې نیغ ناست وو .

کوم وخت چې کندهار ته ورسید ، نوسمدلاسه دوړ یو فابریکې ته ورغی او خپل پخوانې اندیوالان یې مونده کړل . ځنګه چې تیرکال یې زیار ایستلی و او خوراکوښښ یې کړی و ، نوځکه دده سواد ښه شوی دی او هر ډول کتابونه لوستلای شي .

ده له خپلو پخوانواندیوالانو سره په پراخه آندازه خبرې اترې شروع کړې ، خویه دې چې دده دپخوا نیو اندیوالانو معلومات ډیر شوي دي او ددوی طبقاتي شعور وده کړې ده ـ حیران شو .

دغرمي ددو دی په وخت کې دوی یوه ګړی دخوارانواومزدورانو د ناوړه ژوند په اصلي علت خبرې اترې وکړې . خلیفه میرجان په دې برخه کې مفصله وینا وکړه او دزیار ایستونکو حقیقي دښمنان یې یوپه یوړپه ګوته کړل . ده وویل :

که استثمار ورك شي اویوانسان دبل انسان کار اوزیار ونه تبتوي دنیا به ګل اوګلزار شي اودا اوسنی ناوړه حالت بهچې لږکي (اقلیت) له ډیرې موړتیا چوي . او ډیر کي (اکثریت) له اوږې اوخواستغوالي دغم شپې اوورځې تیروي ـ له منځه لاړ شي .

سید میرجان داسې پسې زیاته کړه : که دغه دتولید وسایل لکه فابریکې ،ځمکې ، بانکونهاوداسې نور دخلکو ترمالکیت لاندې راشي اوپرهغوباندې اجتماعي مالکیتقائم شي ، نووپوهیږئ چې دا اوسنی اجتماعي ، مادي او کلتوري بدبختی بهو رکې شي اوټولنه به دسعادت اوخوښی په لور ر هې شي.

بنګ دخلیفه میرجان خبره غوږه کړه او دا ښې پوښتنه یې ترې وکړه :

دا کار به څوك کوي ؟ او په څه وسیله یې باید وکړي؟

خلیفه میرجان په ورین تندي بې لـه ځنډه ورته وویل :

دا کار باید هر ډول زیار ایستونکې اوبزګران دصنعتي کارګرانو

په مشرۍ دکارګرانو دايديا لوجۍ په اساس سرته ورسوي. کارګران اوبزګراند ټولنې له پاره دغه ستره وظيفه ترهغو پورې نه شي پرځای کولای، ترڅو يې دکارګرانو ګوند جوړکړی نه وي او دهغه تر لارښوونې لاندې يې خپلې طبقاتي مبارزې ته دوام نه وې ورکړی. نوبايدټول زيار ايستونکي دکارګرانو تربيرغ لاندې را ټول شي او دڅان دنجات اوښيګڼې لـه پاره په نه ستړی کيدونکې مبارزې لاس پورې کړي.

خليفه ميرجان خپلـه عقيده په کلکـه داسې څرګنده کړه :

د کارګرانو او بزګرانو حزب بايد دعلمي سوسياليزم پهاصولو ودرول شي، که نه نو هرڅه بهغلط کړي او بدايـه طبقه به يې په خورا بې رحمۍ را وپرزوي .

دخليفه ميرجان دغو خبرو په بنګ کې خوراژوره اغيزه وښندلـه اوده په خپل زړه کې فيصلـه وکړه چې په دې باره کې د خليفه ميرجان څخه د يرې پوښتنې وکړي.

بنګ دخليفهميرجان په کوښښ په فابريکه کې ځانته کار موندلای او تل به يې د کارګرانوسره دحزب په باره کې خبرې کولې اوهم يې دخپلومعلوماتو دډېر ولوله پاره مترقي اجتماعي کتابونه لوستل .

بنګ په زړه کې دفابريکې دڅښتن څخه خورا بد راتلل اودی يې

داسې سرې بالهچې د کارګرانو غوښې او وينې خوري . نوځکه هغه‌ته نه ورتلي‌اوپه جديت سره په دې بوخت وچې خپل‌اجتماعي‌اوحزبي معلومات ډېر کړي.

لږه موده وروسته يوکارګرچې (ځير) نوميده او له ده سره يې تل‌سياسي او اجتماعي خبرې کولې او ده ته به‌يې کتابونه دلوستلو له پاره ورکول بنګ ته وويل :

دا درې مياشتې کيږي چې زه له تا سره نږدې تماس لرم. اوس ستا دپوهې سويه‌ښه‌شوې ده، بايد ته ترحزبي تنظيم لاندې راشې. يعني په يوه حوزه کې منظم کاروکړې اوهلته نور هم‌ځان په حزبي روحيه وروزې . او په دې ډول ځان دې ته چمتو کړې چې په راتلونکي وخت کې نور کارګران وروزې اودوې دې‌ته‌مساعد کړې چې دزيار ايستونکو دنجات او سعادت له پاره حزبي مبارزه وکړي.

بنګ په دې خبره دومره خوشحاله شو چې ماښام تر ډېرو پورې خوب نه‌ورته . ده ځان خورا مهم احساس کړاو داسې فکرونه يې په دماغ کې پيدا شول چې دی يې دې ته متوجه کرچې بايد خپل ژوند دکارګرانو اوبزګرانو اونورو زيارايستونکو له پاره وقف کړي .

څوورځې وروسته ددغې فابريکې کارګرانو دخپل ګوندي تشکيلاتو په لارښوونه فيصله وکړه چې دخپل معاش دډېروالي له

پاره لـه کارخخه لاس واخلـي او اعتصاب وکړي.

ددوی دغه اعتصا ب خـورا منظم اونـر یوې واحدې لارښوونـې لاندې و. و روسته لـه‌اوو(۷) ورځو د فـابریکـې څښتـن مجبور شو چې ددوی غوښتنې ومني. په دې اعتصـاب کې بنگ دلومړي ځـل له پاره کارگرانو ته خبرې وکړې اوهغوی یې مقاومت ته‌تشویق کړل.

دغه اعتصاب او د هغه بریالیتوب دبنگ لـه پاره یوخورا په زړه پورې پوهنځی واودده لاره یې په ژوند کې ورونټاکلـه.

لـه اعتصاب وروسته دفابریکـې دڅښتن دغوښتنې سره سم خلیفه میرجان ، بنگ او دوه کسه نور دحکومت لـه پلوه دمحرکینو په نامه بندیان شول، خو کارگران بیا سره را غونډ شول او ددوی دخلاصولو غوښتنه یې وکړه. کارگرانو وویل چې کـه یې خلاص نه‌کړئ نـو دوی به بیا په اعتصاب لاس پورې کړي.

دفابریکـې څښتن‌مجبور شو چې دپورته کسانو په‌خلاصولو کې جدي اقـدامـات وکـړ ي . دې دویم برې دټولو کـارگرانو روحیـه خورا غښتلـې کړه او ددوی د مبارزې‌احساس یې نور هم قوي کړ.

بنگ د دې پر ځای چې په پسرلـي بیا خپل کلي ته لاړ شي، پر خپل کارپاتـې شو او خپلـې سپمولـې پیسې یې مور ته ورواستولـــې بنگ په لږه موده کې په حزبي کارو کې لوی‌لاس وموند او دکارگرو

دگوند بوفعال اوموثر غړی شو. دی څوپلابندي شو، خوهره پلابندي کیدو به دده عزم لاپسې ټینګ کړ.
څوکاله وروسته دبنگ ماینه چې په مخې (بدل) مور ورته کړی وه هم دبنگ په مرسته لوستې اوفعالهښځه شوه او دواړو دزیارایستونکې طبقې په ګټه ستر سترکارونه وکړل. دوی اوس هم دکارګري ګوند په وسیله ددې مقصد لهپاره په کلکه مبارزه کوي چې په افغانستان کې دې داسې دولت جوړشي چې واګې یې دخلکو په لاس کې وي، په ټولو تولیدي وسایلودې اصولاً اجتماعي مالکیت برقرار شي، اجتماعي ټولې چارې دې دزیار ایستونکو خلکو په ګټه اداره شي اوپیداسې خلقي دیموکراسی دې منځ ته راشي چې دخلکو په ګټه وي.

پای

دځینو لغاتو او اصطلاحاتو توضیح ته مو خاصه توجه اړوو:

لغت	معنی	دمثال له پاره مخ	کرښه
لمونځ غاړی	(لمونځ کوونکی)	۱	۲
نیتي	(اخلاصمند)	۲	۳
لمرڅریکی	(پیتاوی)	۳	۵
سره سنی کول	زیات فشار په اچول، بادباد کول)	۵	۵
رکبه	(کنبی، دفصل ساتونکی)	۸	۵
مشالفت	(مخالفت، سختي)	۹	۳
خواستغی	(وړ ی، وږسترگی)	۱۴	۵
سهل	(زغمل، تحمل کول)	۱۸	۲
ساا چول	(دمه کول، هوساکیدل)	۱۶	۱۲
تیره کول	(روغه کول، بډورکول)	۱۶	۱۶
لوغزه	(لنگه، شیدې ورکوونکې غوا، میږه)	۱۸	۱۱
بډوړده	(مخالف، په غوسه ، پارېدلی)	۴۴	۱۴
`س سره	(حق الزحمه، شکرانه، دمرستې بدل)	۴۴	۱۸
باولـه	(بوله، ساده)	۵۸	۵
اولـه	(دوریواوورغومو رمه)	۵۹	۷

182

لغت	معنی	دمثال‌له‌پاره مخ	کرښه
ترلـه	(یوفربلـه ، مچلـه)	٦١	٧
سرونځه	(بده، دپرتاگـه گونځه)	٦٣	١٦
رغدی	(روغ رمټ، تندرست)	٩٦	٢
اوډل	(تنظیمول، ترتیبول)	١٠٨	٩
«پەتلەکي پټه وهل»	(ډنډه وهل)	١١١	١٨
لـیزمه	(عاجزي، تأثر ـ چاپلوسي)	١١۴	١٥
نروښل	(توزل، ترورل، تښتول)	١١٧	١
ترنپه	(کلنگ ـ تلین، کلیزه)	١٢١	١١
غړی	(ویشلې ، دتبی غوړه دوډی)	١٢١	١٢
خولیمول	(زړه ناکرارول، د زړه او ښتل)	١٢٦	۴
زړه‌تسیاکیدل	(زړه ډوبیدل ـ بیسده‌کیدل)	١٣١	١٦
دیمه کښت	(للمي کښت)	١٣٥	٦
دانـی	(داوڼ، تپکری، پرونی، دتپکري پلو)	١٣٨	٩
چل یك	(پرڅارویو اومالونومالیه)	١۴٠	١
مخی	(بدلـدو ادەپەباب)	١۴۴	٢

PROPERTY OF ACKU 31702
PROPERTY OF ACKU

by

nur muhammad tarakay

The Academy of Sciences of Afghanistan

1978

ACKU
PK
6816
49 ت
1357

دبنووني اوروزني مطبعه